

fókuszban: a tanúságtétel

Artista misszionárius

Küzdelem a betegségben

Szólalj meg, ne várj másra!

élő víz

Hívő nőként a családban

Keresztység és más vallások

Egy püspöki levél

híd

evangélikus missziói magazin

Olyan döntéseket szerettem volna hozni, melyekből kiderül, hogy Isten és az ő szeretete vezérli minden pillanatomat.

Beszélgetés Caramellel

12. oldal

2024. I. szám
misszio.lutheran.hu

Tartalom

Fókuszban: a tanúságtétel

- 3 A legjobb misszionáriusok a nagymamák
Szeverényi János
- 4 Mozaik
- 5 Hétköznapi keresztyénség / *Gyarmati Gábor*
- 6 Szólalj meg, ne várj másra! / *Csádó Balázs*
- 7 Pásztor vagyok én, és független vagyok – de elhívtam
az Úr / Dr. Korányi András
- 8 Artista misszionárius / *Szeverényi János*
- 10 Ayaan Hirsi Ali keresztyénné válása nagy felkiáltójel
Szabados Ádám
- 11 Erőm és éneke az Úr / *Hanula Hanga*
- 12 A keresztyénség Krisztus nélkül csak egy közhely
Muzslai-Bizik Bence
- 14 Fogvatartottaktól tanultam meg, hogyan legyen keresztyén / *Vatai Gyula*
- 16 Bizonyágtevők fellege / *Győri Gábor*
- 17 Agymosástól a megtérésig / *F. János*
Keresztretjérvény / Meleg Dávid
- 18 Isten nélkül semmit nem tudunk tenni – Isten nélkülünk semmit nem akarunk tenni / *Süveges Gergő*
- 20 Hiánypótlás / *Garádi Péter*
- 22 80 nap az örökkévalóságban / *Deli Eszter Kinga*
- 23 Ami Krisztusra mutat / *Weltler Gábor*
- 24 Küzdelem a betegségben / *Dr. Koch Béla*
- 25 A Te igéd / *Simai Mihály*
- 26 A bizonyágtevők öt típusa Az apostolok cselekedeteiben / *Dr. Marossy Attila*
- 28 Könyvajánló
Minden a szeretetben / Bence Imre
- 29 Alpha – a misszió és a gyülekezetépítés eszköze
Czinkiné Bálint Lea
Imádkozunk!

Élő víz

- 30 IRÁNYTŰ – #BornFromLove – szerelemből született
Dr. Ujlaki-Győri Anna
- 32 APOLOGIA – Keresztyénség és más vallások / *Dr. Szalai András*
- 34 Egy püspöki levél / *Ordass Lajos*
- 35 LÁBAM ELŐTT MÉCSÉS A TE IGÉD / *Szeverényi János*
- 36 ÉLŐ IGE – Tükör előtt – második rész / *Sréter Ferenc*
- 38 BESZÉLGETÉS – Isten plasztikus és hétköznapi valóság
Erdészné Kárpáti Judit
- 40 KÖVESSÉTEK HITÜKET – Dr. Bakó Géza, a hűség gyűlekezeti felügyelő; Kiss Sándor, az igehirdető költő
Id. Zászkaliczky Pál
- 42 CIGÁNYMISSZIÓ – Munkába menet / *Ittész Szilvia*
- 43 RÁDIÓMISSZIÓ – Jóhírral szolgálnak / *Zsugyel János*
- 44 CSALÁD – Hívó nőként a családban / *Dr. Győri Józsefné dr. Drenyovszky Irén*
- 46 ÍROK NEKTEK, GYERMEKEK – Szivárványfolyó
Louie Giglio
- 47 VERS, HIRDETÉS
- 48 KITEKINTÉS / *Ribár János*
- 49 VILLÁMINTERJÚ Czenthe Miklóssal, az Evangélikus Országos Levéltár vezetőjével
- 51 REJTVÉNY, DERŰ
- 52 Szülői áldás felnőtt gyermekekre

„Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!”

Missziói és munkatársi konferencia

az Evangélikus Missziói Központ szervezésében
2024. június 30. és július 3. között (vasárnap estétől szerda délig)
a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban
(Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.)

Szolgálattevők

Szemerei János püspök
Győri András Timótheus szerkesztő-operatőr
Győriné Kovács Andrea múzeumvezető, művelődésszervező
Hulej Enikő lelkész
Németh Krai Gina artista
Horváth-Hegyi Áron lelkész
Kim Pál koreai misszionárius
Túri Krisztina lelkész
Deák Bálint lelkész – Partium
Lupták György és Luptákné Hanvay Mária lelkészek
Talentum – a kispesti gyülekezet zenekara és
Deák László lelkész
Szeverényi János lelkész

Támogatott részvételi díj: 16 000 Ft, 3–14 éves korúaknak 10 000 Ft (a hivatalos ár 42 000 Ft lenne)

Ágyneműhuzatot lehet hozni. Ágyneműigény esetén egyszeri mosatási díj: 1500 Ft/fő.

Tej-, laktóz-, gluténmentes, vegetáriánus étkezésre van lehetőség. A konyha glutén szempontjából nem steril, szálló liszt, morzsa az ételbe kerülhet. Diétás étel rendelése esetén napi 1000 Ft extra díjat számítanak fel, az étkezések számától függetlenül.

Jelentkezési határidő: 2024. június 20.

Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben:

Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
Telefon: 06 1 400 3057; e-mail: evmis@lutheran.hu

Impresszum

híd

Evangélikus missziói magazin
2024. I. szám
Megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787–5749

Kiadó és szerkesztőség:

Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiómisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
misszio.lutheran.hu
számmlaszám: 11716008–20157087

Felelős szerkesztő:

Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szevereniy@lutheran.hu
www.szevereniyjanos.hu

Munkatársak:

Bakay Péter, Balog Eszter,
Erdészné Kárpáti Judit,
Farkas Charlotte, Kis Ferenc Balázs,
Stifner-Kóháti Dorottya,
Szeverényi Jánosné,

Tördelés:

Mészáros Péter

Illusztrációk: 123rf.com

Nyomdai kivitelezés:

Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 600 Ft

Előfizetési díj egy évre: 2400 Ft

Megrendelhető a kiadónál.

Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

magyar
nyomdatermék
NYOMDA- ÉS PAPÍRIPARI SZÖVETSÉG

A legjobb misszionáriusok a nagymamák

A tradicionális népegyház öröksége a gyülekezeti tagok paszszivitása. Legalábbis az evangélium továbbadása, illetve a tanúságtétel terén. Több évszázados rossz hagyomány ez. Régen így is, úgy is megteltek a templomok, mindenkit megkereszteltek... Nem kellett aggódni a jövőért.

Az egyházüldöző kommunizmus megrostálta az ekléziát. Az egyesületeket, a templomon kívüli missziós mozgásokat betiltották, a lelkészeket erős kontroll alatt tartották. Többen eltávolodtak a gyülekezettől, akik maradtak, azoknak jó része pedig csupán beült egy órára az istentiszteletre, és sok esetben a lelkész volt a mindenés.

Az elvilágiasodás napjainkban sokakat kirootál egyházainkból. A magyar gyermekek nagyobb részét már nem keresztelik meg. Az idők változtak, és egyre gyorsabban változnak. A mai egyház egyetlen esélye és reménye az Istennel való élő kapcsolat, a hitvalló, evangéliumi lelkület, a feladatok, szolgálatok megosztása a lelkész, a presbiterek és a közösség tagjai között.

Törvényeink szerint az lehet választási joggal rendelkező egyháztag, aki meg van keresztelve és fizeti az egyházfenntartói járulékot. Ez fontos szempont, de kevés. A biblikus gyülekezet minden felelős tagja valamiképpen misszionárius is. Sőt, a gyülekezet maga is missziót végző közösség, ahogyan *Bonhoeffer* fogalmazott: „Az egyház csak akkor egyház, ha másokért van”.

Mégis, ki és hogyan adhatja tovább az evangéliumot másoknak? Az ige hirdetésére a lelkészeket készíti fel és bízta meg az egyház. Ugyanakkor aki részesült a hit ajándékában, az egyéniségének, karizmájának megfelelően szintén hirdetheti az igét, számtalan módon. Egyházunkban az elmúlt évszázadban több, Isten által megáldott „laikus” igehirdető is szolgált, például *Kiss János* bácsi a főt kántorképzőben vagy *Pintér Győző Tibor* Kispesten. De megemlíthetjük bibliai elődjüket, az egyik legismertebb „parasztprófétát”, a pásztort és fügetermesztőt: Ámószt. Őt az elpuhult, megalkuvó papság nem engedte prédikálni, haza akarta zavarni. Erre így reagált: „Nem vagyok próféta, sem prófétatanítvány. Pásztor vagyok én, és fűgét termeszték. De elhívtott engem az Úr a nyáj mellől, és ezt mondta nekem az Úr: Eredj, és prófétálj népemnek, Izráelnek!” (Ám 7,14–15).

Későbbi finn utóda, *Paavo Routsalainen* ismert alakja a 20. századi finn evangélikus ébredésnek. Róla szól *A parasztproféta* című könyv, amely nagy hatást gyakorolt egyházunk megújulási folyamatára is. Nem maradhat ki ebből a felsorolásból *John Bunyan*, aki szakmája szerint üstfoltozó volt. Ébresztő igehirdetései, missziós aktivitása miatt börtönbe zárták. Ott írta meg a Biblia után legolvasottabb keresztyén könyvet: *A zarándok útját*.

Néhány héttel ezelőtt szolgáltam az erdélyi Mezőpanit református gyülekezetében. A negyvenes évek óta tart itt a lelki ébredés, megújulás. Az elmúlt években új templomot építettek, mert az előzőben „csak” négyszázan fértek el. Az ébredés egy marosvásárhelyi cipézmester által indult el valamikor. Isten ott és úgy működik, ahogy neki tetszik, „a kövekből is tud fiakat támasztani” (Mt 3,9).

Legyenek áldottak azok a nagyszülők és más rokonok, szomszédok, barátok, akik életükkel, szavaikkal hirdetik az evangéliumot, Isten országát, szeretetét! Az elmúlt évtizedekben azt tapasztaltam, hogy a legjobb misszionáriusok a nagymamák. Számtalan tanúságtételben hallottam ezt: „Volt egy hívő nagymamám, aki megfogta a kezemet és elvitt a templomba, megtanított imádkozni...”

SZEVERÉNYI JÁNOS

Mozaik

A Hitvallásokról

Amikor valaki megvallja hitét, az mindig jóval több, mintha csak azt állítaná, hogy van Isten. Hitvallásainkban kifejezésre juttatjuk, hogy milyenek ismertük meg Istent, hogy mi az akarata, s hogy mit jelent ez a mi számunkra, a mi életünkre nézve.

Talán nem is gondolnánk, mennyire különböző módokon történhet hitünk megvallása. Nemcsak szavakkal, de tettekkel, jelekkel is lehet hitet tenni. Nem egyszerűen egy szöveg felmondása ez, hanem életünk egyik legfontosabb eseménye.

Kommunikációnk nagy százaléka nonverbális, vagyis szavak nélküli: apró gesztusok, jelek, arckifejezések, mozdulatok. Vannak helyzetek, amikor érzéseinkre, gondolatainkra, élményeinkre nem is igazán találunk szavakat. Ilyen helyzetekben is történhet hitvallás.

Milyen a jó tanúságtétel?

Személyes: A te életedről van szó, a te istenkapcsolatodról, a te mélységeidről és magasságaidról. Akkor fog célba érni, ha egyes szám első személyben beszélsz.

Összessehord: Gondold át, imádkozd át! Legyenek főbb pontok időrendben vagy fontossági sorrendben, hogy mindenki követni tudjon.

Tartalmas: Fontos, hogy csak olyan dolgokról szóljon, ami az egésznek az ívébe beletartozik.

Időben behatárolt: Az egyik legfontosabb szempont, hogy ne ússz el! Ha megadják, hogy öt perced van, az pontosan háromszáz másodperc. A húsz perc pedig nem negyven.

Hangsúlyos: Válassz ki két-három tételmondatot, amit többször elismételsz vagy kicsivel hangosabban mondd – amit kiemelsz.

Élettel teli: Ne félj beszélni! Ha a témához illik, még viccelődhetsz is. Legyél szókimondó, őszinte! Ez olyan műfaj, amiben nem hibázhatsz, hiszen magadról beszélsz, és az Istenről. Ha készültél, legyél bátor, hagyd, hogy vezessen a Lélek!

Téglásy Nóra, 777blog.hu

Hitvallás és igazság

Hitvallásaink legtöbbje komoly hitharcok és viták eredményeként nyert elismerést. Nem egy hatalommal bíró kisebbség, nem a demokratikus többség, de még csak nem is egy szervezet mondta ki, hogy mi az „igazság”.

„Az igazság mindig nagyobb” – vélte *Augustinus*. És valóban. Nagyobb még az egyháznál is. Az egyháznak sem volt soha ereje ahhoz, hogy másokra kényszerítse a „maga igazságát”.

Sok esetben éppen a meghurcolt, száműzött, kiközösített hitvallók szava bizonyult evangéliumi szónak. A hitvallás tehát nem emberi kompromisszum vagy emberi tekintély előtt való behódolás eredménye, hanem olyan biznyságtétel, amely Isten ígéjének „kényszerítő” erején alapul, ahogyan azt Luther is megfogalmazta vizsgálói előtt Wormsban: „...lelkiismeretem Isten ígéjének foglya, semmit vissza nem vonhatok... Itt állok, másként nem tehetek”.

Hitvallás és ökumené

Felekezeti hitvallásaink komolyan vétele semmiképpen sem jelenthet merev elzárkózást más felekezetek elől. A hitvallások mindig a közös keresztyén hitet kívánják megfogalmazni. Sohasem az elhatárolódás, hanem az evangélium igazságának kifejtése a cél. Éppen ezért az egyházak közötti kapcsolatokban fontos helyet foglal el a dialógus.

Ilyen közös munka eredményeként jött létre 1973-ban a *Leuenbergi konkordia*, amelyben a reformátori egyházak a közös evangéliumi értelmezés alapján úrvacsorai és szószéki közösséget állapítottak meg egymás között.

1982-ben az Egyházak Világtanácsa Hit és Egyházzervezet Bizottsága Limában fogadta el azt a dokumentumot, amely a keresztség, az úrvacsora és a lelkesi szolgálat kérdéskörét járja körül azzal a szándékkal, hogy megfogalmazásában az egyházak egységét szolgálja. Hasonló szándékkal került sor 1999. október 31-én, a reformáció ünnepén a megigazulás tanáról szóló evangélikus–római katolikus *Közös nyilatkozat* aláírására is.

Smidélusz András, arnion.hu

Összeállította: Szeverényi Jánosné

Hétköznapi keresztyénség

Ima a városért a Gellérthegyen

Hadd kezdjem egy példával! Egy fiatal és csinos lány remekül tanult, élsportoló lett, de egyszer csak véget ért a gimnázium. A kiváló érettséginek köszönhetően – gyakorlatilag – bárhová felvették volna, de ő a gyógytárgyát választotta, s amikor a szakirányt is meg kellett adnia, kiderült, hogy halmozottan fogyatékos gyerekekkel akar foglalkozni, vagyis olyanokkal, akiknek legalább két fejlődési területen van elmaradásuk.

Döbbenetes – mondhatnánk. Nem egy karrierpálya, nem olyan, ahol világgá kürtölik a látványos sikereket. Ám ő vidáman tanul, közben barátja is lett, akivel közös jövőt tervezgetnek. Felszabadult, boldog életet él, és továbbra sem felejtette el egyházát, gyülekezetét. Jár templomba, s immár ifjvezetőként gyerekekkel foglalkozik. Tűrákra, táborozásra viszi őket. Nem szokványos viselkedés. Pedig: lehet így is!

Számtalan lehetőség van mindennapi keresztyénségünk, hitünk gyakorlására, megélésére, az Úrhoz fordulásra. De ezt mindenkinek magának kell megtalálnia. **Ahogy mondani szoktuk: a hitet ingyen kapjuk, de nem olcsón.** Találni kell egy olyan utat, amelyen járva az Úrnak tetsző, jobb életet élhetünk családjunkban, munkahelyünkön, ál-

lampolgárként vagy a gyülekezetben. Nem könnyű feladat ez.

Szedjük össze néhányat azok közül a nehézségek közül, amelyek gondot jelenthetnek hitünk megélésében, illetve akadályozzák azt: társadalmi közeg, kiközösítés a munkahelyen, családon belüli konfliktus, társadalmi szakadék, a hitünk által előírtak betartásának a nehézsége, időhiány, ismerethiány, elidegenedés és még sorolhatnánk. Még olvasni is sok. Lehet ezek után, mellett, ellenére keresztyének maradni? A helyes válasz: lehet.

De nézzük meg a pozitív oldalt is! Vagyis: mi szól amellett, hogy mindezek ellenére vagy épp ezért keresztyének, ha úgy tetszik hétköznapi keresztyének legyünk? A „belső szobánk” léte, ismeretünk, a megtapasztalt kegyelem, a Biblia, a lelkészünk, gyülekezetünk, imádságaink meghallgatása, Jézus megismerése, de mindenekelőtt az örök élet reménye, a másik dimenzió ígérete, amelyre a „bérletet” itt és most lehet megváltani.

Beszélgettem egyszer fiatalokkal. Azt mondták, hogy ők tulajdonképpen nem ellenségesek, csak nem nagyon érdekli őket ez az egész. „Oké, hogy van Isten, oké Jézus is, de akkor mi van? Ha van, akkor vigyáz ránk, amit köszönünk.” Az egyház, a „vallásosság” azonban nem

az ő terepük. Félek, hogy eléggé tipikus ez a hozzáállás. Pedig a keresztyénség nem egy vallás, hanem cél, életforma, hitvallás, megélés, elhivatás. Ezt kell tudnunk felmutatni!

Hadd említsek egy különös esetet, élő példát a közelmúltból. „Hajgumik segítségével építettek maguknak menedékeket, miközben gyümölcsökön és magvakon éltek azok a gyerekek, akik egy kisrepülőgép-szerencsétlenség után negyven napot töltöttek egyedül a kolumbiai dzsungelben, mielőtt rájuk bukkantak.” Vagyis abban a dzsungelben maradt életben négy gyerek negyven napig (nem elírás!), amelynek megismerésére a különlegesen kiképzett idegenlégiosokat hosszú időn keresztül tanítják. Már hallom is a véleményt: „mázlijuk volt”. Csodák nincsenek, Isten nincs, csak mázli van. Hm...

Mit tudunk tenni a saját hitünk erősítéséért és a keresztyénség csökkenésének megállításáért? Ne higgye a kedves Olvasó, hogy keveset! S ne higgye, hogy nincs dolgunk! Talán már unalmas, de ne feledkezzünk meg a missziói parancsról (Mt 28,19)! S jól rávilágít a lényegre egy mondás is: „Aki Istenbe veti bizalmát, az megőrzi a létbátorságát”.

Egy gázszerelő barátom egyszer rátapintott a lényegre: „Aki akarja, megtalálja Istent”. Vagyis a kérdés igazából ez: meg akarom-e találni őt? Ha igen, megértettem és elfogadom-e Jézust, aki értem áldozatot hozott? **S ha elfogadom, amit mond, hagyom-e, hogy elkezdjen formálni, vezetni engem?**

Akik ezen az úton járunk, hisszük és sokszor érezzük is, hogy jó irányba haladunk botlásaink, kacsaringóink ellenére is, és tudjuk, hogy mindig mellettünk van az Úr.

A keresztyén ember napi rutinja feltenni a kérdést: Most hogy cselekedne Jézus? Mit tenne most ő? A helyes válasz megtaláláshoz pedig mindig ott a segítség, a zsinórmérték, az igazodási pont: a Biblia, és persze saját lelkiismeretünk, a belső szobánk tükrében.

Van segítség, van kegyelem! S mi, akik ezt így vagy úgy megtapasztaljuk, ne szégyelljük, ne titkoljuk, hanem valljuk meg bátran! Mert az út rögzös, de a végén – egészen biztosan – várnak ránk. Nem más, mint maga a Mesterünk.

GYARMATI GÁBOR

Fiatalokról (nem csak) fiataloknak

Szólj meg, ne várj másra!

Fiatalként nagyon szerettem táborozni, és mivel a családom evangélikus volt, ráadásul templomba is jártunk, teljesen magától értődő volt, hogy elmenjek a gyülekezeti táborokba. Élveztem is ezeket az alkalmakat, hiszen jó volt élményeket gyűjteni, új arcokat megismerni, énekelni, játszani, beszélgetni és izgalmas történeteket hallani.

De azt azért sohasem gondoltam volna, hogy az egyik nyáron örökre megváltozik majd az életem... Pedig pontosan így történt! Napközis tábor lévén minden este hazamentünk aludni, de az egyik nap valahogy jobban elhúzódott. Megmondom őszintén, hogy már nem emlékszem az aznapi témára, sőt a beszélgetésre sem igazán, csak az érzéseimre és a lezárásra.

Pár fiatal megosztotta velünk, hogy mit jelent számukra a hit, és hogy hogyan merítenek erőt Jézus tanításából a hétköznapi életben. Ez akkor és ott nagyon megérintett engem. Szerettem volna én is átélni azt, amit ők. Mert bár addig is kereszténynek vallottam magam, jártam alkalmakra, hittanra, de valahogy mégsem éreztem, hogy ez az egész kihatna az életemre. **Szerettem volna, hogy élővé váljon a hit az életemben.** Ezért a beszélgetés végén elkezdtünk imádkozni négy szemközt az egyik vezetővel. Hogy mit és hogyan, arra már szintén nem emlékszem, de arra igen, hogy amikor befejeztük és kinyitottam a szemem, akkor hihetetlen öröm és felszabadultságérzés lett úrrá rajtam. Egyszerűen boldog voltam, és emlékszem, hogy amikor hazaértem késő este, bementem a szüleim szobájába – akik már aludtak –, mert úgy éreztem, muszáj velük

megosztanom ezt az örömet. Így hát az első biznyságtételem feléjük szólt, igaz, csupán egy szó volt: „Megtértem!” Ezután elmentem aludni...

Mint a tábor végére kiderült, rajtam kívül még négy másik fiatal is átélte ugyanezt, ezért a tábor lezáró istentiszteleten kiálltunk a gyülekezet elé és megosztottuk a sok kíváncsi szempárral az érzéseinket és tapasztalatainkat. Persze nem volt egyszerű, izgultam, hebegtem-habogtam, hisz' mit is mondhatna egy tizenkét éves kiskamasz a sok felnőttnek? Mégis azt láttam, hogy esetlen szavainkat hallgatva az emberek feszülten figyelnek, sőt elérzékenyülnek, és örülnek nekünk. Teljes szívükből örülnek! Azt éreztem, hogy akkor találtam igazán otthonra a gyülekezetemben.

Innentől kezdve igyekeztem komolyan venni az imádkozást, az igeol-

Elkezdték kérdezgetni:

Te tényleg hívő vagy?

Nap mint nap olvasod a Bibliát?

vasást és a templomlátogatást. Sőt, amikor pár héttel később a megyei atlétikaválogatott tagjaként részt vettem egy többnapos országos atlétikaversenyen, oda is magammal vittem az Útmutatóm és a Bibliám. Igaz, itt egyből éreztem, hogy sokkal nehezebb kereszténynek lenni, mint ott, ahol mindenki más is az. Éppen ezért igyekeztem titokban olvasni a Bibliát, nem szerettem volna, hogy lássanak, hogy kicikizzenek, lenézzenek. Amúgy sem igazán találtam a helyem a csapatban, mert nagyon nagy volt a kontraszt köztem és a szórakozni vágyó, vagány sportolók között.

Mondanom sem kell, hogy hiába próbáltam meghúzni magam, így is hamar a figyelem középpontjába kerültem, mert a többiek titokban átkutatták a táskám. Ugyanakkor a legnagyobb megrökönyödésemre teljesen más volt a reakció, mint amire számítottam. Nem aláztak meg, nem csúfoltak ki, nem piszkáltak, hanem elkezdtek kérdezgetni: Te tényleg hívő vagy? Nap mint nap olvasod a Bibliát? Jártok gyülekezetbe? És szépen lassan elkezdtünk beszélgetni, és a falak egyre inkább leomlottak közöttünk. Ez a beszélgetés lett a harmadik biznyságtételem. Pedig nem is akartam, nem is készültem rá, sőt igyekeztem elbújni. Isten mégis használt engem, és ezért a tapasztalatért rendkívül hálás vagyok.

Hihetetlenül nagy lökést jelentett számomra az a tudat, hogy a hitemet bárhol megélhetem, hogy nem a körülményekre kell figyelnem, hanem egyedül Istenre. Hogy ő engem is feladattal bízott meg. Nem számított, hogy nem beszéltem összeszedetten, hogy kevertem a szavakat, hogy fiatal és gyáva voltam. **Mindezen dolgok ellenére mégiscsak azt szerettem volna, hogy én tegyek róla biznyságot.**

Mert én voltam ott az adott közösségekben. A táborban, a szüleim hálószobájában, a templomi záróistentiszteleten, vagy épp az atlétikaversenyen. Nem a lelkész, nem a hitoktató, nem a kántor, nem egy bölcs presbiter, hanem egy kisser. Ugyanakkor nem várt tőlem prédikációt Isten, nem várt bölcsességet, nem várta, hogy erőn felül teljesítek, vagy bibliaismereti előadásokat tartsak, egyszerűen csak lehetőséget adott elmondanom, hogy mit éltem át.

És tulajdonképpen a mai napig ezt teszem. Igaz, ma már lelkész vagyok, elvégeztem az egyetemet és kiokosított a sok professzor, de a lényeg még mindig ugyanaz: elmondani mindazt, amit Isten mellett megtapasztalok. És a saját tapasztalataimat nem mondhatja el más ugyanúgy, ahogy a ti tapasztalataitokat sem mondhatja el más. Ne várjatok másra! Kellenek a szavaitok, a tetteitek, a biznyságtételeitek! Hisz lehet, hogy valakit épp rajtatok keresztül ér majd el Isten, ahogy engem is annak idején a táborban a fiatalok szavain keresztül.

**CSADÓ
BALÁZS**

Pásztor vagyok én, és fügét termeszték – de elhívott az Úr

Az életünkben mindig ott moccan a szolgálat lehetősége.

Az égi elhívás és a földi küldetés egymásra találása és összekapcsolódása végső soron mindig titok. Az eredményről szóban és tettekben jelt adunk: hallható és látható lesz, amit olvasni, elemezni, megvitatni és értékelni lehet. Az esemény azonban, amikor és ahogyan ez megtörténik velünk, a legszemélyesebb történet és titok. A pásztor és fügetermesztő Ámós – aki az Ószövetség legkorábban, a Krisztus születése előtti 8. században elhívott prófétája volt – röviden és egyszerűen megfogalmazott életrajzi mondata mögött is bizonyosan állt valamilyen drámai vagy örömteli megtapasztalás, amiről hasznos és érdekes lehetne sokkal többet tudni. A lényeg azonban a tényekből is világos: igaz tartalmú és friss üzenettel kellett és tudott előállni a népe körében.

A Biblia hűen tükrözi annak a nehézségét, hogy az elhívás és a szolgálat eseményeit valamilyen értelmezési és szervezési keretbe állítsuk. Az Ószövetség a közösségi szolgálatnak három olyan kategóriáját is kiemeli, amelyek olajjal történő felkenéssel, egyfajta felszenteléssel jártak: a királyi, a papi és a prófétai szolgálatot. Mai fogalmaink szerint Isten rajtuk keresztül szándé-

kozott beleszólni a közéletbe, a vallási életbe és a mindennapi életbe. Amikor viszont ezekből az elhívásokból „VIP-kategóriás” tisztségek és pozíciók lettek, mindenki szembesülhetett vele, hogy az Isten hívása nincsen ezekhez az emberi-társadalmi kategóriákhoz kötve.

A „hivatásos próféták” helyett a juhokkal és fügékkel bibelődő Ámósra kellett rábízni az ígét, hogy a megfelelő módon juthasson el a címzetekhez.

És akkor még nem is említettük meg azt, hogy a szabadító Istenről szóló biztonyságtétel első számú helye a családi közösségben elbeszél és megosztott bibliai történetek el nem hallgató, el nem hallgatott elmondása, továbbadása volt...

E téren az Újszövetség is ismeri az elhívott, azaz „hivatásos” szolgálat többféle rétegét. Az apostolok – a szó jelentése szerint: küldöttek – mandátuma is a hivatalos közéleti, vallási vagy prófétai rendszeren kívüli megszólítással született meg, és amikor maga az apostolság is közösségi kategóriává vált, akkor újabb és újabb elhívott prófétákról és tanúságtevőkről olvashatunk. A Bibliában tehát világosan megmutatkozik az, hogy az Úr ígéje, Jézus követésre hívó szava és a Lélek éltető munkája nyomában megvalósuló elhívás és

szolgálatba állítás végső soron az Istennek nem korlátozható szándékából áll fenn – a reformátoraink szavával élve: „ott és amikor Istennek tetszik”. Mivel pedig Istené az egész világ, ezért már a világban kapott élet ténye is meghívás a saját helyünk betöltésére, szerepünk és küldetésünk elfogadására. **Az égi elhívás és a földi küldetés titkának a mélyén valójában a saját helyünk megtalálása és tisztázása történik meg,** még mielőtt mások – akár más emberek, akár Isten – helyzetével kellene foglalkoznunk a világban.

Pásztor vagyok én, és fügét termeszték. De az életünkben mindig ott moccan a szolgálat lehetősége. Királynak, papnak, prófétának, pásztornak és fügetermesztőnek egyaránt.

DR. KORÁNYI ANDRÁS

*püspökhelyettes,
az Evangélikus
Hittudományi
Egyetem meg-
bízott rektora,
pestszentlőrinci
lelkész*

Artista misszionárius

Németh Krai Gina artistának a Krisztussal való találkozás megváltoztatta az életét. A különleges cirkuszi életformáról és a Jézus útján való járásról beszélt a Magyar Evangélikus Rádiómisszió stúdiójában, ahol *Szeverényi János* kérdezte őt.

A Facebookon keresztül ismerkedtünk meg, ahol az általam feltett napi igei üzenetekre reagáltál. Megtudtam, hogy artista vagy, és élő hitű keresztyén. Mióta foglalkozik a családod cirkusszal?

Legalább kilenc generációra visszamenőleg tudjuk, hogy a felmenőink cirkuszosok voltak. A Picard-ág már a francia forradalom idején cirkuszosként működött.

Ti hogyan éltetek a családotokkal?

Jártuk a falvakat és mindennap máshol mentünk iskolába a testvéreimmel.

Már gyerekként is volt feladatod az előadásokon?

Négy-öt évesen megengedték, hogy a kigyótáncos szerepelhessek az unokatestvéreimmel. Ez nagy boldogság volt számomra. Aztán nyolc-tíz évesen édesapámmal összeállítottunk egy akrobata számot.

Milyen számokban vettél részt a cirkuszban? Mit tanultál meg? Azért kérdezem múlt időben, mert említetted nekem, hogy néhány éve nem a hagyományos cirkuszos életet éled.

Szerepeltem egykereű biciklivel, bűvészkedtem anyukámmal. A légtornászat nagyon megtetszett nekem. Ezt tanultam meg tizenhárom évesen, és nagyon megszerettem. Emellett tanultam kézen állni, zsonglörködni. Mindent kipróbáltam: lábzsonglörködést, dróton sétálást, de mindenkinek van egyvalami, amiben a legtehetségesebb, nekem ez a légtornászat.

Volt baleseted?

Egyszer leestem és elég komoly sérülést szenvedtem. Eltört a medencém, a szeméremcsontom, a bordáim, a csuklóm fent volt a könyökömnél. Ez egy előadás alatt történt Romániában. Egy kisvárosban voltunk, ahol még röntgen sem volt a kórházban. Végül Budapesten, a baleseti sebészetben raktak össze. Utólag tudtam meg, hogy az értem induló helikopter útközben lezuhant, ezért végül mentővel szállítottak. Nagy szerencsém volt, a medencémet nem kellett megoperálni, mert nem mozdult el. Az izmok összetartották. Egy hónapig kellett mozdulatlanul feküdnöm, csak a csuklómat műtötték meg. Biztatt az orvos, hogy ha betartom, amit mond, újra teljes értékűen tudom majd

használni. Azért volt bennem félsz, de mivel nem találtunk másik légtornászt, a gyulladásom után muszáj volt újra szerepelnem.

Most mivel foglalkozol?

Tarantulakiállítással utazunk; madárpókokat mutatunk be. Ez a cirkuszihoz hasonló életforma, csak itt nincs előadás. Nyáron sátrat állítunk erre a célra, télen plázákba vagy művelődési házakba megyünk. A férjem kérésre kiveszi a madárpókokat, és meg lehet simogatni őket, de sokan félnek tőlük.

2017-ben hitre jutottál. Milyen utad volt a megtérésig?

Azt megelőzően lelkileg nagyon rossz állapotban voltam. Megromlott a kapcsolatunk az élettársammal, szét is váltunk. A nagynéném beszélt arról, hogy az Úr Jézussal boldog életem lehet. Ez kicsit idegen volt a számomra. Bár a cirkuszosok vallásosak, de megtérésem után rájöttem, hogy inkább babonások voltak.

Furcsán hangzott, hogy Jézussal van boldog élet, mégis nagyon vonzott. A nagynéném egyszer elhívta a lelkészt, aki azt mondta, hogy először tegyem rendbe a kapcsolatomat Istennel, és akkor ő helyre fogja tenni az életem többi részét. Ez nagyon elgondolkodtatott. Kaptam egy könyvet *Spurgeon* napi áhitataival, amit olvastam, és elkezdtem imádkozni a magam módján. Később eljutottam a biatorbágyi misszióba. Ott megtértem, befogadtam Jézust a szívembe, és olyan boldogságot kaptam, amit soha azelőtt nem éreztem.

Hogyan fogadtak Biatorbágyon?

Meglepett, hogy milyen kedvesen fogadtak, annak ellenére, hogy miniszoknyában, tűsarkú cipőben érkeztem, műkörömmel, festett hajjal. Az ottaniak nem így néztek ki, mégsem botránkoztak meg. Olyan szeretettel fogadtak, amelyet korábban nem is tapasztaltam.

Hogy lehet megtérni, mit jelent ez?

Először is felismertem, hogy nem tudom az életemet jó irányba állítani. Rájöttem, hogy csődben vagyok és elfogadtam, hogy Isten az, aki helyre tudja tenni az életemet, és ő az, aki boldoggá tud tenni. Sok mindenre rávilágítottak,

például hogy bűn házasságon kívül együtt élni, és hogy nem úgy viszonyulok a családtagjaimhoz, ahogy kellene. Elismertem, hogy nem jól csináltam eddig, és kértem Isten segítségét. Elmondtam az összes bűnömöt az Úr Jézus Krisztusnak, ő elvette azokat, én pedig fellelgeztem.

Azt mondták, hogy ezután hívhatjuk a Szentlelket a szívembe. Igazából amikor ezt megtettem, nem hittem el, hogy meg fog történni, hogy eljön. Mégis megkaptam azt a boldogságot, szeretetet, amit nem lehet szavakba önteni. Aki nem éli át, nem tudja, hogy az élet értelméről marad le.

Azóta eltelt hat év, látható, hogy nem csupán átmeneti élmény volt ez számodra. Hogyan tekintesz vissza az elmúlt időszakra?

Elkezdtem imádkozni egy férjért. Nem gondoltam volna, hogy az élettársam fog megkeresni azzal, hogy nagyon szeret és el akar venni feleségül. Biatorbágyon azt mondták, hogy keressem a kapcsolatot a reformátusokkal vagy az evangélikusokkal, és majd segítenek hitben fejlődni, megmaradni.

Bementem egy női órára Lajosmizsén. Olvastuk az ígét, és egyszer csak azt válaszolta az Úr a kérdésemre, hogy ne aggódalmaskodjak. Megértettem, hogy Jézus egyben akarja tartani a családokat, nem szétzilálni. Úgy döntöttem, hogy elfogadom a volt párom közeledését. Összeházasodtunk, és tényleg az Úr formálta ezt így, mert nagy áldások vannak az életemben. A férjem is meghallgatja reggel az ígét. Édesapám kezdetben még a házból is kizavart, amikor a sógornómmal imád-

kozni akartunk, később már megengedte, hogy imádkozzak mellette, ígét olvassak neki.

Mostanában Szlovákiában tartózkodtatok. Hogy zajlik az élet ilyenkor? Elmentek egy helyi gyülekezetbe?

Mindig elmegyek a gyülekezetbe ott, ahol éppen vagyunk. Pozsonyban egyszer lerobbant az autó a belvárosban. Harminc méterre állt egy katolikus templom, ahol magyarul szólt az igehirdetés. Ott megismerkedtem egy asszonnyal, akivel azóta is tartjuk a kapcsolatot. Nagymegyerén élő hitű reformátusokat ismertem meg, egy Szenc mellett kicsi faluban csodálatos bibliaórán vettem részt.

Mondhatjuk, hogy a munkatársak, a család számára misszionárius is lettél?

Az utazóknak el kell mondani az evangéliumot, mert senki nem mondja nekik. Nagy részük rokonom is, felelősséget érzek irántuk.

A lányod mivel foglalkozik?

Ő huszonöt éves, Veronába járt artista iskolába. Tizenháromtól tizennyolc éves koráig tanult ott, és csak a szünetekben jöhetett haza. Nehéz volt elengedni, de ezt a szakmát csak fiatalon lehet megtanulni.

Sokat utazol, közel vagy a való élet-hez. Milyen ez a kor, milyenek az emberek, hogy látod őket? Hogy érzed a keresztyénység felelősségét a mai világban?

Mindig az felsorolás jut az eszembe, hogy az utolsó időkben milyenek lesznek az emberek: hitetlenek, önzők,

pénzsóváarak... Azt látom, hogy mindent elfogadnak, csak az evangéliumot nem.

Minden hitre jutott keresztyén misszionárius is. Mennyire töltik be a hívők ezt a küldetést?

Jobban oda kellene figyelniük egymásra. Vegyük észre azt, aki bajban van, és segítsünk. Fontos, hogy tudjanak róla, hogy Jézusnál van segítség, mert ha látszólag nem is hallgatnak meg, de amikor nehéz helyzetbe kerülnek, eszükbe juthat, hogy hová fordulhatnak.

Milyen bibliai szereplőket kedvelsz?

Eszter személye kedves számomra. Azt az alázatot nem lehet tanulni, amit nála látunk. Van egy imacsoportunk a nagynénémmel, a Messengeren hetente egyszer beszélgetünk, imádkozunk. Most éppen Mártáról olvastunk, őt is szeretem.

Van olyan ige, amelyik különösen fontos számodra?

A „Ne aggódalmaskodj!” felszólítás az egyik, és az, hogy „alkalmas és alkalmatlan időben is” szóljuk az evangéliumot (2Tim 4,2). Kérni kell az Úrtól, hogy szeretettel tudjuk tenni ezt, és meg kell tanulni hallgatni is.

Az interjú elhangzott a Magyar Evangélikus Rádiómisszió műsorában, és meghallgatható a misszio. lutheran.hu honlap rádió/interjúk menüpontja alatt.

Ayaan Hirsi Ali keresztyénné válása nagy felkiáltójel

Ayaan Hirsi Ali szomáliai származású, exmuzulmán, ateista emberjogi aktivista bejelentette: keresztyén lett. A nagy csinnadrattával bejelentkező mozgalom, az új ateizmus egy évtized alatt apró szektákra hullott szét, elfáradt, portékája jóval kevésbé kelendő. Ali párfordulásában azonban más szempontok játszottak szerepet.

Sok évvel ezelőtt egy iszlámról szóló vitában láttam először Ayaan Hirsi Alit. Douglas Murray és ő képviselték azt az álláspontot, hogy az iszlám alapvetően és lényegét tekintve nem békés vallás. Ali személyes élettörténete is alátámasztotta ezt, hiszen kislánként körülmélték, menekülnie kellett, traumák sorát élte át, saját bőrén tapasztalhatta a muzulmán vallás számos könyörtelenségét. A vitában egyértelművé vált számomra, hogy ha valaki, akkor Ayaan Hirsi Ali az, aki az iszlámmal szembe helyezkedve a keresztyénségre nézve is veszélyes érveket fogalmaz meg.

Ali tézise az volt, hogy a világban lévő erőszak elsődleges oka a monoteizmus (egyistenhit). Nem csupán a vallás, hanem konkrétan az egyistenhit. E tekintetben az iszlám, a judaizmus és a keresztyénség egy platformon helyezkednek el. A monoteizmusból kizárólagosság, a kizárólagosságból szembenállás, a szembenállásból küzdelem, a küzdelemből erőszak következik – vezette le Ali. Ahhoz, hogy a világban béke és befogadás jellemezhesse az emberek közötti kapcsolatokat, elsősorban a monoteizmustól kell megszabadulnunk, mert az nyomorítja meg az embereket és a viszonyaikat. Ali számára az ateizmus volt a nyilvánvaló megoldás.

Az elmúlt években viszont új információkat hallottam a Hollandiában menedékkjogot élvező emberjogi aktivistáról. Radikális muszlimok között szolgáló ismerőseim idézetekkel leptek

meg, amelyekben Ali olyasmit mondott, hogy a nyugati kormányoknak az evangéliumi keresztyéneket kellene támogatniuk, mert ők az egyetlenek, akik meg tudják állítani a radikális iszlám terjedését. Ali állítólag azt nyilatkozta, hogy a semmiben sem hívó nyugatiak szekularizmusa a muzulmánok számára nulla vonzerőt jelent, az anyagi előnyök nyújtásán túl szellemi síkon esélyük sincs, **egyedül a hitvalló, mély meggyőződéssel rendelkező keresztyének tudnak lyukat ütni az iszlám kemény pajzsán.**

Meglepett, hogy épp Ayaan Hirsi Ali jut ilyen következtetésre. Aki ilyet mond, az valamit nagyon mélyen megértett nemcsak a nyugati kultúra problémáiból, de a keresztyénség belső vitáiból is. Évek óta érti: egy korszak a végéhez közeledik. Az őt befogadó szekuláris Nyugat egyre kevésbé fogja tudni őt megvédeni.

Ebből a szempontból Ali megtérése nem teljesen meglepő. Számomra mégis váratlan, örömteli meglepetés. Az *UnHerd* oldalán *Why I am now a Christian* (Miért vagyok most keresztyén) címmel publikált személyes hangvételű cikkét azzal kezdi, hogy visszaemlékszik, hogyan fedezte fel 2002-ben *Bertrand Russell* 1927-es *Why I am Not a Christian* (Miért nem vagyok keresztyén) című előadását, aminek következtében felszabadultan vette tudomásul, hogy nem kell hinnie többé Istenben, mennyben, pokolban.

Russell intellektuálisan is meggyőzte őt arról, amit belül érzett, hogy a vallás a félelemre épít. Ateistának lenni megnyugtató volt a számára.

„Mi változott?” – teszi fel a kérdést a cikkében. Válasza két részből áll. Az első rész a világ globális változásával kapcsolatos. Egyszerre három, egymással összefüggő nagy veszély jelent meg a világban: az első a nagyhatalmak expanziója, a második az iszlám terjeszkedése, amely fenyegetést jelent a nyugati civilizációra, a harmadik pedig a woke ideológia. (A woke ideológia követői és baloldali ideológusai radikálisan újraértelmezik az amerikai történelmet, és az afroamerikai polgárjogi mozgalom leple alatt, és a társadalmi igazságtalanságok elleni harc jegyében a tömegben rejlő nyers erő kultuszával afroamerikai fajvédelmi akciókat hajtanak végre.) Ezekkel egyszerűen nem tud szembeszállni a Nyugat, ha nincs, ami egyesítené. Ali szerint az az üzenet, hogy „Isten halott”, nem képes egyesíteni a Nyugatot, és nem képes erre valamiféle szabályokon nyugvó liberális világrend mákonya sem.

Az egyetlen dolog, ami Ali szerint egyesítheti a veszélyekkel szemben a Nyugatot, a zsidó-keresztyén hagyomány öröksége. Felismerte, hogy a Nyugat szabadságjogai is ebből az örökségből származnak, ahogy *Tom Holland* brit történész kiváló könyve, a *Dominion* (Uralom) is bizonyítja. A lelki ismereti szabadság, az élet védelme, az

irgalom és az alázat Krisztus tanításai-
ban és a zsidó-keresztény hagyomány-
ban gyökereznek. Ezért csak a keresz-
tyénség védheti meg azokat.

A másik ok, ami miatt Ali keresztény-
en hitre jutott, sokkal személyesebb és mé-
lyebb. Rájött, hogy az ateizmus nem ad
semmiféle vigasztalást a léleknek, és
hosszú távon elviselhetetlen. Az ateiz-
mus egyáltalán nem képes választ adni
arra a kérdésre, hogy mi az élet értelme
és célja. Russell és mások azt ígérték,
hogy Isten halála az értelem korszakát
hozta el. Ehelyett egy babonás, szek-
tás, darabokra hullott világot eredmé-
nyezett, amelyben az emberek képesek
bármiben hinni, és azt bármivel igazolni.

Az Isten nélküli ember Ali szerint
leginkább valamely kisebbség védel-
mét színélve „jöemberkedik”, miközben
a semmi peremén várja a világ közel-
gő pusztulását. Ez a kultúra nem képes
szembeszállni a fenti veszélyekkel, mert
nem ajánl semmi értelmeset, ami meg-
nyerhetné például a radikalizálódó mu-
zulmánok szívét. „Ezért nem hitehagyó
muzulmánként hívom már magamat,
inkább bukott ateistának” – fejezi be Ali
a cikkét. „Természetesen sokat kell még
tanulnom a keresztényiségről. Minden
vasárnap egyre többet fedezek fel róla a
gyülekezetben. De a félelem és kétség
pusztaságában vándorolva rájöttem,
hogy a létezés kihívásait lehet jobban

kezelni annál, amit ezzel kapcsolatban
akár az iszlám, akár a hitetlenség ajánl.”

Ali vallomása hatalmas felkiáltójel a
nyugati civilizáció közepén, ami mellett
mi se menjünk el némán. A legkeve-
sebb, amit mondhatunk: Ayaan, Isten
hozott Krisztus kö-
vetői között!

SZABADOS ÁDÁM

divinity.
szabadosadam.hu

Erőm és éneke az Úr

Az én történetem az Úrral nagyon jó
példája annak, hogy a vele való élet
egyre gazdagodóbb élet. Ahogy az
Efezus 3,19 is írja: egyre inkább rácsó-
dálkozva, átélve, igazán megismerve
Krisztus szeretetét, maga Isten tölt be
minket egyre teljesebben. Ez a növe-
kedés, gazdagodás igaz a belső em-
berünkre is, de igaz az Istennel megélt
dolgokra is.

Gondolj a legnagyobb istenélmé-
nyedre, azután gondolj arra, hogy ez
még csak a kezdet, ennél még gazda-
gabb és teljesebb találkozásaid lesznek
vele. Ne ragadj le a húsz évvel ezelőtti
bizonyágtételeknél, az Úr mindig
újabbakat készít. A kérdés: nyitott
vagy-e az ő dolgaira?

Többgenerációs keresztény csalá-
domban nőttem fel, babakorban
megkeresztelték, már születésem
előtt vittek a gyülekezetbe. Mindig
volt „valamilyen” hitem: tudtam, hogy
van Isten, sőt még bizonyágot is tet-
tem róla. Kamaszkoromban, amikor a
legtávolabb voltam az egyháztól, Isten
csodálatosan, rejtetten működött az
életemben. Akkoriban színházrendező
akartam lenni, érettségi után a Színház-
és Filmművészeti Egyetemre felvételiz-
tem drámainstruktor szakra. Nem vet-
tek fel. Azt terveztem, hogy két évvel
később újra megpróbálom, és akkor,
az érettségi nyarán, egy cigánymisszi-
ós táborban végérvényesen magához
vont az Úr. Nem tudom a pontos ide-
jét, hogyanját a megtérésnek, de azt
hiszem, a megtérés csak egy ajtó. És
számít, hogy beléptem-e rajta, és mi
történik utána. Attól kezdve, hogy abból
a táborból hazajöttem, már nem vittek,
hanem magamtól mentem a gyüleke-

zetbe. Sőt, nemcsak az istentiszteletek-
re, hanem minden alkalomra, még más
felekezetekhez is. Igazán meg akartam
ismerni Istent.

**Nagyon hamar éreztem a készte-
tést, hogy szolgálni akarok.** Valahogy
tudtam, hogy ez nem részmunkaidős
történet lesz. Az elején még követtem
a korábbi vonalat: hittan- és drámata-
nár szerettem volna lenni. Aztán elhi-
vást kaptam a teológiára. Lehetőségem
adódott egy évet Somogyországban
tölteni egyházi önkéntes év keretében.
Mehettem mindenhova a lelkeszem-
mel; hittanórákra, bibliaórákra, pszi-

Igenis tessék odalenni Krisztusért és az igéért, és ezt nem szégyellni!

chiátriai osztályra, cigánymisszióba
(megtérésem helyszínére), idősek házi
körébe. Külön öröm volt számomra,
hogy a templomban lakhattam. Ahogy
az akkoriban számomra nagyon ked-
ves ének írja: „Csak egyetlen vágyam
van, / hogy lakhassam házadban éle-
tem idején. / Lábadnál hadd időzzek
el / és gyönyörködjek Benned, / amíg
csak élek én, örökké.” (Szabó Balázs: 27.
zsolta)

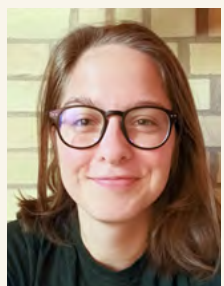
Eközben a hittanári hivatás átformá-
lódott lelkesi elhívássá, így 2020-ban
jelentkeztem az Evangélikus Hittudo-
mányi Egyetemre. Ott tanulnak a meto-
dista teológusok is. Csodás öt év volt
ez az időszak, de igazán izgalmassá és
lényegessé akkor kezdett válni minden,
amikor valahol útközben Krisztus kez-
dett egyre fontosabbá válni. Ez a fordu-

lópont az ideai Csillagpont református
fesztiválon történt. Úgy mentem oda,
hogy „egész jó” keresztényen voltam, de
legbelül addigra kissé megkeseredtem.
Az egyik legnagyobb szellemi háború a
teológiákon dül, és ebbe addigra bele-
fáradtam. A Csillagponton „megnyílt a
mennyei”, úgy láttam Istent munkálkod-
ni, mint addig még sosem. Egyszer csak
azt tettem észre, hogy körbefog Isten
gyönyörű dala, és bennem minden
helyreáll. Ahogy a Zof 3,17 írja: „meg-
újít szeretetével”. Olyan barátokkal vett
körül, akik odáig vannak Krisztusért, és
akkikkel megtapasztaltam a Római levél
1,11–12-ben leírtakat: megerősöd-
tünk, felbátorodtunk egymás hite
által. Azóta korábban nem tapasztalt
bátorsággal tudok bizonyágot
tenni Krisztusról.

Ha röviden kellene összefoglal-
nom azt, hogy mit tanított az Úr ne-
kem ebben az öt évben, ezeket monda-
nám: igenis tessék odalenni Krisztusért
és az igéért, és ezt nem szégyellni! Hív-
juk segítségül folyamatosan az ő nevét
és hirdessük teljes bátorsággal Krisz-
tust! Imádkozzunk így: Uram, add, hogy
nyitott legyek a te dolgaidra, jelentsen
ez bármit is!

HANULA HANGA

az Evangélikus
Hittudományi
Egyetem
ötödéves
teológus-lelkész
szakos hallgatója,
leendő metodista
lelkész

A keresztyénség Krisztus nélkül csak egy közhely

Molnár Ferenc „Caramelt” sokan a TV2 Megasztár című tehetségkutató műsorából ismerik, ahol a második szériát meg is nyerte. De a Nagy Duett című tévéműsorból is ismerős lehet, ahol partnerével, *Trokán Nórával* diadalmaskodott. Legrangosabb díja egy állami kitüntetés: a Máté Péter-díj.

En az Ez az a nap! nevű keresztyén felekezeti rendezvényen hallottam énekelni, olvastam vele készült interjúkat, de most az a megtiszteltetés ért, hogy feltehettem neki kérdéseimet, melyekre őszintén válaszolt. Köntörfalazás nélkül.

Kedves Caramel! Mit érdemes tudni rólad?

Törökszentmiklóson nevelkedtem. Miután történt egy családi tragédia, szüleim elváltak, de édesanyám újra férjhez ment.

A tanulmányaimat egy református iskolában végeztem, ahol a Szentírással és a keresztyén hittel is jobban megismerkedtem. Itt kezdett el foglalkoztatni Jézus Krisztus üzenete.

Tizenhét évesen repültem ki a családi fészekből. Budapestre költöztem, ahol később egy tehetségkutató műsorban tűntem fel, itt váltam ismertté.

Említetted a családi tragédiát. Milyen hatással volt rád az, ami történt?

Az életem ekkor változott meg gyökeresen. Öcsém hétévesen egy autóbalesetben az életét vesztette, én tizenhárom éves voltam ekkor. Ez a tragédia sok mindenre kihatott, de a gyermeki hitemet nem rendítette meg.

Gyermeki hitről beszélsz, de közben mégiscsak felnőttként hoztál tudatos döntést Jézus mellett.

Igen. Felnőttkoromban keresztkeltem meg, de gyermekkorom óta hívőnek tartottam magam. Sokáig kerestem az utat, rengeteg kérdésem volt. Fontosnak tartottam, hogy érett döntést hozzak. Ne csak egy hóbort legyen, hanem komoly elhatározás.

Változott valami az életedben ennek hatására?

A popszakmában levő klasszikus függőségek, hála Istennek, elkerültek engem: nem voltam sem alkoholista, sem drogos. Más területeken viszont attól a pillanattól kezdve próbáltam tudatosabban élni. Olyan döntéseket szerettem volna hozni, melyekből kiderül, hogy Isten és az ő szeretete vezérli minden pillanatomat. Próbáltam megszabadulni az önző, magamutogató hajlamomtól, helyette Krisztus nyomdokaiban kezdtem járni.

A zenésztársaid hogyan reagáltak erre a döntésedre?

A popszakma nem arról híres, hogy keresztyén szellemiséget, értékeket képvisel. De én szerencsés vagyok: a zenekarban, a produkcióban mindenki egy fokkal közelebb áll Istenhez, legalábbis az átlag magyar popzenekarokhoz képest. Így ők örültek a döntésemnek.

Általánosságban véve, a tágabb szakmai körökben éreztem, hogy lenéznek, és nem értik, hogy miért írok és éneklek keresztyén dalokat, de engem az ő véleményük nem érdekel. Jó kihívás akkor

is kitartani a hit mellett, mikor a keresztyén dalok éneklése miatt nem tartanak divatosnak. Istentől kaptam egy szilárd értékrendet, amelyből semmi sem tud kizökkenteni.

Ez nagyon jó! A rajongóid hogyan fogadták, hogy Krisztust követed?

A kísértés jelen van: ha csak a rock'n'roll-féle zenéket tolnám, sokkal nagyobb tömegeket tudnék elérni. De mikor meghoztam a döntésemet, tudtam, hogy nem egy divatos dologba vágok bele. Számolnom kellett azzal, hogy kevésbé leszek vonzó akkor, ha Krisztust választom. Márpedig a nagy tömegek általában a divatos vagy a nagyon ösztönös dolgokért tudnak rajongani, az istenhit pedig tudatos döntés.

Épp ezért tudtam, hogy kisebb tömegek előtt fogok énekelni. De én így is elégedett vagyok. Kikoptak azok az emberek, akik a felhajtás miatt jártak el a koncertjeimre, és megmaradtak azok, akik nem fészengenek, mikor felcsendül egy zsoltár. Ez így teljesen jó!

Említetted a zsoltárokat. Hallottalak is téged, ahogy a „Mely igen jó az Úristen dicsérméi” kezdetű zsoltárt énekel egy koncerten. Hogyan találál rá ezekre?

Először is leszögezem, hogy szeretem a popdalokat is énekelni. De nagyon hálás vagyok akkor is, mikor a zsoltárokkal az Urat dicsérhetem. Az életemben mindkettőnek helye van.

A zsoltárokat még gyermekkoromban, az iskolában fedeztem fel. Szerettem, amikor az istentiszteleten énekeltek ezeket. Később megfogalmazódott bennem az a vágy, hogy megmutassam a közönségnek is.

Milyen kapcsolat van az életedben Is-ten és a dalszerzés között?

Nagyon izgalmas, kreatív és hálás ez a folyamat. A zsoltárokat a saját zeneiségemre formálom, azaz „caramellizálom” őket.

Ezt ösztönösen teszem. A szívem vezérel közben. Sok időt fordítok arra is, hogy tanulmányozom a zsoltárokat, és keresem azt, hogy melyikhez lehetne nyúlni.

Csodálatos volt a legutóbbi élményem. Éppen a stúdióban dolgoztam teljesen más dalokon, mikor csak annyit éreztem, hogy a kezem önálló életre kel a zongorán, és egy Istent dicsérő dal születik meg. Nem tudtam egészen addig a popdalokkal foglalkozni, míg ki nem írtam magamból a dicséretet. Ilyenkor teljesen más állapotba kerülök. Könnyek szöknek a szemembe, hálával telik meg a szívem Isten felé.

Nagy áldás, hogy a popszakmában dolgozhatok, és hogy a színpadon kiemelhetem magamból, hogy mennyire hatalmas, irgalmas, tökéletes az Úr.

Kétgyermekes családapaként és a popszakmában dolgozó zenészként hogyan látod, mennyire fogékonyak a fiatalok a keresztyén hit tanításaira?

Szerintem sok fiatal fogékony, és ez jó hír. Viszont a tinédzserek, illetve a kicsit idősebbek is, ha elkezdik Krisztust követni, a többiek kirekesztik őket maguk közül. Komoly árat fizet az a fiatal, aki Krisztus mellett dönt. Ő már nem lesz az aktuális divat része, lúzernek könyvelik el.

Épp ezért időnként aggódva figyelem a fiatalokat. Mi lesz, ha nem találják meg a közös hangot a többiekkel? Ha zárt térben találják magukat a hitük miatt?

A popszakmában pont ugyanezt tapasztalom. Ha valaki Jézusban hisz, akkor bezárulnak előtte bizonyos kapuk, hiszen nem olyan izgalmas már a személye a Krisztusban nem hívó emberek számára.

De azt szeretném hangsúlyozni, hogy mindenképp jó, ha valaki fiatal korában találkozik Jézussal és az örömhírével, és keresztyénné lesz.

Ha jól érzem, akkor ez egy nehéz kérdés. Mégis, mit tudnál tanácsolni a fiataloknak? Hogy éljenek Krisztussal, de közben ebben a mai világban is?

Igen, ez nehéz kérdés. Szerintem a legfontosabb dolog, hogy ne nézzék le nem hívó társaikat. Ne a bűnöstől tartsanak két lépés távolságot, hanem a bűntől. Ne akarjanak teljesen elszakadni azoktól, akik még nem ismerik Jézust. Próbáljanak meg velük is kapcsolatot tartani. Soha nem lehet tudni, hogy mi az az egy mondat, amivel majd alkalomadtán tudnak rajtuk segíteni.

Ráadásul, ha nincs kapcsolat, akkor a keresztyén fiatalok is kimaradnak olyan tapasztalatokból, olyan élményekből, olyan beszélgetésekből, amelyek teljesen rendben vannak, és nekik is hasznosak lennének.

Sok ehhez hasonló élményem volt az eddigi életem során. A környezetemben lévő egyik legbűnösebb ember mondott olyan tiszta üzenetet számomra, hogy világosan éreztem: az Isten beszélt a szájából.

Tehát azt tanácsolom: ne ítéljük el azokat, akik még nem döntöttek Krisztus mellett, akiknek még nem sütött be a fény az ablakukon, hanem imádkozzunk értük!

Nagyon egybecseng a szívünk! A gyülekezetek működéséről ilyen szempontból mi a véleményed?

Szerintem az nem jó, ha egy közösségbe csak azért járnak az emberek, mert ott falak és ajtók vannak, amiken belül biztonság van. Fontos lenne, hogy az ajtók ki legyenek tárva.

Keresztyénként ne nyugodjunk bele abba, hogy velünk minden rendben van, halálunk után a mennyország lesz az otthonunk. Ne legyünk addig nyugodtak, míg akár egy olyan ember is él ezen a világon, aki még nem hallotta Krisztus örözüzenetét. Legyünk szomorúak azokért a társainkért, akik még nem követik Jézust.

Egyszer valahol azt mondtad, hogy hiányolod Jézus nevének és személyének hangsúlyozását.

Igen. Nagyon sokat halljuk a „keresztyén” kifejezést. Gyakran meg is vallják ezt az emberek. Viszont ritkán hallom azt a nevet, hogy „Jézus”. Többet szeretném hallani az ő nevét, hiszen ő az, aki goltai halála árán és feltámadásával megváltott minket.

A keresztyénség Krisztus nélkül csak egy közhely, egy szlogen. Dicsérjük hát többet az ő nevét! Kerüljön be Jézus hitünk középpontjába!

**MUZSLAI-BÍZIK
BENCZE**

Fogvatartottaktól tanultam meg, hogyan legyek keresztyén

Vatai Gyula nyugalmazott börtönparancsnok, evangélikus hitoktató biztonságtétele 2023. október 14-én hangzott el az országos evangelizáción a Deák téri templomban.

Hogyan lett belőlem börtönőr? Nem úgy kezdődött, hogy az óvodában gumibot volt a jelem. A '90-es években a nagy munkanélküliség idején egy barátom javaslatára léptem be a börtönbe, mert ott mindig szükség van emberre.

Eleinte téves elképzeléseim voltak erről a szakmáról. Harcolni mentem oda: aki ott szürke ruhában van, az az ellenség, akitől meg kell védeni a társadalmat. Az első meghökkentő élményem egy *Patyi* nevű fogvatartotthoz kötődik. Hatalmas, százötven kilós, színizom ember volt, aki azt leste, hogy mikor lehet belekötni az örökbe. Fiatal

örként beraktak helyettesíteni arra a szintre, ahol ő volt. Záráskor mindenkit be kellett küldeni a zárkába. Ahogy befordultam a sarkon, ott állt előttem maga a megtestesült King Kong. Ekkor láttam őt először közelről. Azt gondoltam, hogy nekem most végem van, de küzdött bennem a smasszer öntudat. Nagyon határozottnak gondolva magam, azt mondtam: „Patyi, legyen szíves, menjen bel!” Ez a „legyen szíves” úgy megütötte őt, hogy bement. Ennek az embernek még sosem mondták odabent ezt. Akkor Isten valamit letört bennem ebből a nagyon merev harci hozzáállásból.

A kétezres évek elején beültem templomokba – nem tudom, mire számítottam, de valami nagyon hiányzott. **Olvastam a Szentírást is, de kemény harcos életemben a szelíd Isten hangja nehezen tudott a szívemig eljutni.** Isten viszont mindig adott valakit mellém. A baracskai intézetben egy adventista lelkipásztort, aki életben tartotta bennem a hit iránti kíváncsiságot. A fővárosi büntetés-végrehajtó intézetben egy evangélikus lelkész, *Bízik László* volt, aki szintén fenntartotta bennem ezt az érdeklődést.

Amikor leváltani készültek a korábbi parancsnokot, a rabok hónapokig imádkoztak egy hívő parancsnokért. Istennek jó humora van, mert aztán megkaptak engem. 2002 nyarán egyszer már felmerült, hogy én legyek az utód. Akkoriban döntöttem el, hogy meg fogok kereszteselkedni. Ugyanis az egyik templomjárásom alkalmával az oroszlanói evangélikus templomban a fiatal lelkész kiszúrta, hogy én még nem jártam ott. Ő volt az első, aki elhívott beszélgetni. A végén azt mondtam, hogy szeretnék megkeresztelkedni. Azt válaszolta, hogy lehet, ha konfirmációs vizsgát teszek a gyülekezet előtt.

A beszélgetés után két nappal közölték, hogy parancsnok leszek. Csak később tudtam meg, hogy a rabok imádsága emelt oda engem, és hogy Isten nem azért rakott oda, hogy nagyszerű karriert fussak be. Harminckét éves embert egy ilyen szervezetnél ezredesnek, parancsnoknak kinevezni – utólag úgy gondolom – a szervezet részéről bűn. A tapasztalatlanság miatt hányódtam a büntetés-végrehajtás hullámain. **Egyedül Isten kegyelme volt, ami megtartott, mert neki határozott terve, elképzelése volt Vácon.** Később értettem meg, hogy amikor Isten engem odahelyezett, az volt a szándéka, hogy ott tanuljak meg keresztyénnek lenni azoktól, akikről addig azt gondoltam, hogy a nép ellenségei.

Amikor erről beszélek, mindig az apostolok cselekedeteiről írott könyvben olvasható történet jut eszembe a filippi börtönőr megtéréséről (ApCsel 16,23–34). 2002-ben ugyanez történt meg

újra abban az intézményben, ahol az alapzajt az erőszak, az obszcén beszéd, a mindennapi veszekedés adja. Amikor ebben az erőszakos, rabtörvények szerint működő intézményben fölcsendül kilencven rab ajkáról az Istent dicsérő ének, az ugyanaz, mint amikor Pál és Szilász éjfélkor Istent dicsérő dalokat énekelnek a börtönben, és a többi rab hallgatja őket. Az éjfél még képletesen is értendő, hiszen ott, akkor az ember az életének a legsötétebb időszakát éli. És a börtön fundamentumai megremegnek, minden megmozdul, és minden börtönről alkotott elképzelés összedől. Ezért esett kétségbe a filippi börtönőr is. Én is azt gondoltam, hogy ez így kezelhetetlen. Nem értem, hogy ez mi. Ott valami valóságos történt a fogvatartottakkal. Ők szabadok bent, a börtön mélyén, és ez a szabadság nekem is kell. **Az ember ilyenkor berohanna, azt kérve: „Mondjátok meg, mit tegyek, hogy üdvözüljek!”.** Ez ugye elég furcsa egy börtönparancsnoktól.

Isten az én alkalmatlanságom ellenére azt mondta, hogy az ő ügyét véghez fogja vinni és ebben eszközül használ engem, egy olyan embert, aki hoztam olyan döntéseket, amiket ma is nagyon bánok. Rengeteg bajom volt az akkori önmagammal, de Isten ennek ellenére azt mondta: eszközöm vagy. Sok más eszköze is volt abban az intézményben.

Hétfőn reggelként áhitatot tartottunk. Jött a személyi állomány és a vezetők is. Ott ültünk és imádkoztunk. Szerintem emberileg ez lehetetlen lett volna. Mentünk a fogvatartottakkal a református templomba is. Rabruhában, bilincsből beültünk a rabszállítóba. Az oltárterben levettük a bilincseket és bizonyosságot tettek az ott ülőknek arról, hogy van szabadság. Döbbenetes volt látni a padokban zokogó civileket, akiket a rabok biznyságtételével érintett meg Isten.

Létrehoztunk egy hitéleti körletet, és az ott lévők a magatartásuk és az együttműködésük miatt kicsit hosszabb beszélőkön vehettek részt, asztal mellett ülve a hozzátartozókkal. Úgy szerveztünk meg egy karácsonyi beszélőt, hogy a hozzátartozókat már szombatra behívtuk. Amíg a rabok a lelkésznel készültek a másnapi találkozásra, addig mi a családjukkal foglalkoztunk. Volt körbeszélgetés. A gyerekek karácsonyfadíszeket készítettek. Az asszonyok együtt főzték másnapra a karácsonyi ebédet. Ott tudtak beszélgetni azokról a dolgokról, amikről máshol nem: a gúnyról, a megvetettségről, a szé-

gyenről. Elmondhattam a gyerekeknek, hogy legyenek büszkék az édesapjukra, mert rettenetes dolgot követtek el, de **aki le tudja tenni a bűneit a Golgota tövébe, az nagyobb hős, mint akikről a tankönyvekben olvasnak.** Hihetetlen történeteket éltünk át, és mi tulajdonképpen csak szemlélői voltunk mindeknek. Ez testvéri közösség volt.

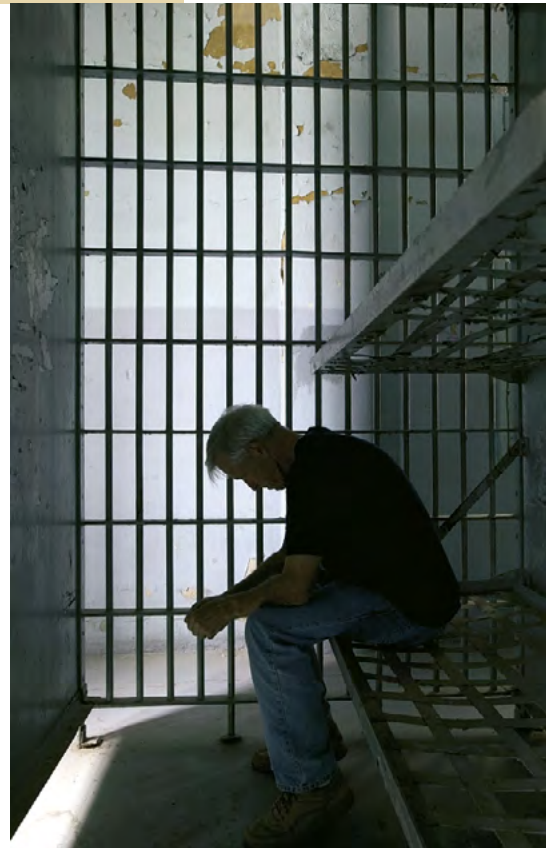
Egy példa erre a következő eset. A filippi történetben a börtönőr kimossa Pálék sebeit. Mi volt az én sebmosságom? Amikor az egyik fogvatartott bizonyosságot tett, egy szem sem maradt szárazon, úgy szólt a Lélek abból a cigányfiúból. Azt mondta egyszer ez a Jani: „Tudjátok, ha nem fogom az Ursten kezét, akkor, ha kimegyek innen, van a kocsmában egy üres szék, ami engem most is vár”. Az volt a tragédia, hogy amíg kiment, ez a szék megvárta. Hallottuk, hogy milyen mélyre süllyedt; otthagyta a gyönyörű feleségét, ivott, játékfüggő lett. Akkor Margitkával (Csuka Tamásné – a szerk.), a börtönlelkésszel és Boros Lajossal, egy komoly hívó fogvatartottal azt mondtuk, hogy ezt nem hagyhatjuk. Elindult az autó három emberrel: egy lelkésszel, egy börtönparancsnokkal és egy fogvatartottal.

Jani, aki akkor már bujkált, el akart szaladni, de Lajos átölelte. Elmentünk egy pizzériába. Lajos azt mondta: „Te Jani, szerinted emberileg lehetséges, hogy mi itt ülünk így együtt? Ez a három ember itt veled szemben Krisztus

Ők szabadok bent, a börtön mélyén, és ez a szabadság nekem is kell.

követségében járva azt mondja, hogy békülj meg az Istennel!” Jani akkor megbékült Istennel, de hogy lássuk, milyen nehéz úgy ez, nem tartott másfél évig ez a történet. Most ismét bent van, sokkal súlyosabb bűncselekményekért. Van hitünk, reményiségünk arra, hogy Isten ki fogja hozni ebből is.

De mindezt nem ezért mondtam el, hanem a továbbiakért. Késő este volt, és Lajost már nem tudtuk visszavinni a börtönbe. Kettőnk egyikénél kellett töltenie az éjszakát. Nem felejttem el a kaján mosolyt az arcán: „Ezt nem hagyhatom ki, a parancsnoknál szeretnék aludni!”. Hazavittem – talán a szolgálati szabályzatot megszegve, de csak hogy ez a kivétel a szabályt erősítse. Éppen húszévnnyi büntetését ülte, és akkor a börtönparancsnok nappalijában imádkozott.

Mi is volt a sebkimosás? Aki valamennyire ismeri a börtönvilágot, tudja, hogy két olyan dolog van, ami mindennél többet ér: a kávé és a cigi. Lajos nem cigizett, de hajnalban én főztem és szolgáltam fel neki a kávé. Ez a mi világunkban elképzelhetetlen lenne. Reggel visszamentünk a börtönbe, ő a zárkába, én a parancsnoki irodába.

A filippi börtönőr történetében van még két fontos momentum. Miért lett ő börtönőr, és miért lettem én az? Mert az örökkévaló Isten ott akart vele és velem is találkozni. A börtön egyesek számára ma is az életet jelenti. Hálás vagyok, hogy Isten odavitt engem, és nem azért lettem parancsnok, mert alkalmas voltam a feladatra, hanem mert ő ott akart találkozni velem.

A filippi történetnek az a vége, hogy az örök Pál hirdette az ígét, megkezesztelkedett a háza népével együtt, és örvendeztek. Ez az örvendezés az, amit én kaptam. Talán az a küldetés, hogy minden, amit teszek, ebből az örvendezésből fakadjon. Ezt a bibliai történetet csak egy börtönőr tudja igazán átélteni.

Az 2023-as országos evangelizáció hangfelvételei meghallgathatóak a misszio.lutheran.hu honlap igehirdetése és előadások menüpontja alatt.

Bizonyságtevők fellege

„Ezért tehát mi is, akiket a bizonyságtevőknek ekkora fellege vesz körül, tegyünk le minden ránk nehezedő terhet és a bennünket megkörményező bűnt, és állhatatossággal fussuk meg az előttünk levő pályát. Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére...” (Zsid 12,1–2)

Tamáská – akinek földbe kellett hullania (Jn 12,24)

Hetedik kis testvérünk a nyolcból 1958 szeptemberében született. Három hónapos volt, amikor a gyülekezeti betlehemes játékokban a gyermek Jézus szerepét osztották rá. Szerepét korát meghaladó módon hihetetlen átéléssel játszotta el; hangosan kacarászva kereste a nézők tekintetét, szavak nélkül hirdette a karácsonyi örömhírt. Karácsony után tüdőgyulladást kapott, kúrdetését elvégezve angyallá vált – élt öt és fél hónapot.

Nagyanyám – aki öntözte a vetést (1Kor 3,6)

Férjét, *mesteri Gáncs Aladárt* fiatalon elveszítette. Hosszúra nyúlt özvegy-ségben, két világháború vérzivatarában is rendíthetetlen hitben élt. Öregén is szeretetet sugárzott, türelemmel hordozta hét rakoncátlan unokája minden nyűgét, terhét. Halk szavú, hitben megélt tanúságtétele életre szóló nyomokat hagyott a lelkünkben.

Keresztanyám – aki láthatóvá tette, de nem tépte ki a konkolyt a vetésből (Mt 13,29)

Pedagógusként 1956-ban egy felszólalásban kiállt a forradalom mellett, ezért áthelyezték egy távoli iskolába, elzárva előle a szakmai előrehaladás útját. Ez a bánásmód nem törte meg szilárd jellemét, továbbra is igazságot szólt – szeretettel! Életem vadhajtsáit láthatóvá tette a számomra, de sohasem gázolt bele a lelkivilágomba.

Kiss János bácsi – aki nem nézte tetlenül, hogy fehérek a mezők az aratásra (Jn 4,35)

János bácsi sokunk számára az Úr aratómunkása lett, aki sarlót fogott akkor, amikor az egyházban sokan nem látták

alkalmasnak az időt az aratásra. A fői kántorképzőben minden nyáron hangzott az aratók dala, szaporodtak a kévék, sokasodtak a keresztek. Akkoriban a teológushallgatók zömét a kántorképzőből érkező fiatalok adták. János bácsi tanúságtétele engem is megragadott, pályamódosításra készítetett. Így álltam be én is az aratásba.

Jóska jegyesoktatása a buszon

Erzsi virulóan szép lány volt, amikor Jóska oltárhoz vezette, de pár év múlva kegyetlen betegség tépázta meg ezt a szépséget. Jóskával együtt utazva a buszon szóba került Erzsi. Ekkor hangzott el életem legemlékezetesebb jegyesoktatása: „Tudod, Gábor, én egy nagyon szép lányt vettem feleségül, de ez a szépség már odavan. Otthagyhathnám Erzsit, de nem teszem, mert Isten előtt esküvel fogadtam: sem egészségében, sem betegségében el nem hagyom. Elhagyhatnám Erzsit, de én őt szeretem, nem csak a testét, hanem egész valóját. Nem hagyom el, mert fordítva is megtörténhetne... és akkor kutyarossz lenne, ha Erzsi elhagyna!” A házasság boldogságát éppen a közös teherviselés érleli meg. (Gal 6,2)

Sándor – a prédikáló gondnok

Iharosberényben a szelídgesztenye érésekor kiürült a templom. Egy szeptember eleji istentisztelet végén szót kért Sándor: „Testvérek! Az elmúlt évben kipróbáltam, hogy lesz-e károm abból, ha minden vasárnap részt veszek az istentiszteleten. Jelentem, semmivel sem zártam rosszabb évet, mint korábban, miközben lélekben meggazdagodtam”. Ez a rövid prédikáció megtette a hatását; attól az évtől kezdve nem esett vissza az istentiszteleti létszám a gesztenyeszezonban. (Lk 22,35)

Miska bácsi – a félkarú kántor

1944 őszén, tizenhét éves levontként belétkék a háborúba. Az első bevetésén szovjet fogságba esett és egy évet töltött oroszországi fogolytáborokban. Amikor szabadult, a kíméletlen tábori körülmények következtében bal karja majdnem teljesen lebénult. Korábban szépen játszott hegedűn, de bénult bal kézzel ez már lehetetlenné vált, ezért autodidakta módon megtanult harmóniumozni. A kardoskúti istentiszteleteken együtt szolgáltunk. Ő volt a kántor. Mozgásban erősen korlátozott bal kezével sután játszotta a basszust, de ellenállhatatlan erővel tett bizonyságot az Úr megtartó szeretetéről. (Zsolt 40,3–4)

Vica – aki nem értette, de Isten kezéből fogadta a szenvedést

Veleszületett három testi nyomorúsága az évek haladtával egyre elviselhetlenebbé vált. Húszévesen már csak fényfoltokat látott a jobb szemével, a szíve százharmincat vert percenként és öt lépés után levegő után kapkodott, több csigolyája úgy összeroppan, mint egy kilencvenévesnek. Harminc éven át kísértem lelkészeként, negyvenöt évesen temettük. Utolsó találkozásunkkor mondta: „Nem értem, hogy miért alakult így az életem, de Krisztus keresztségén látom, hogy mennyire szeret az Isten.” (2Kor 4,17)

GYŐRI GÁBOR

evangélikus
lelkész

Agymosástól a megtérésig

1955-ben születtem. A várostól négy kilométerre nőttem fel. Az általános iskola nyolc osztályát tanyasi iskolában végeztem.

A háznál mindig volt saját készítésű bor, amit néha megkóstoltam. Gimnazistaként a „Ligeti” szórakozóhelyen néhány pohár sört megittunk a barátokkal, főleg a vasárnapi meccsek után. A nyári szünetekben egy-egy hónapig kőműves segéd munkásként dolgoztam. Reggelként egy felessel kezdtük a napot, délben és este pedig megittunk egy-két korsó sört.

Érettségi után gépjármű-villamossági műszerész szakképesítést szereztem. Munkahelyemen, a javítóműhelyben majdnem mindennapos volt az alkoholfogyasztás. A megrendelőktől kapott italokat is elfogyasztottuk. A munkahelyem megszűnése után a napokat a kocsmában töltöttem. Hét hónap munkanélküliség után kemény munka következett havi háromszáz vagy még több munkaórával. 1992-től nyugdíjazásomig egy munkahelyen dolgoztam.

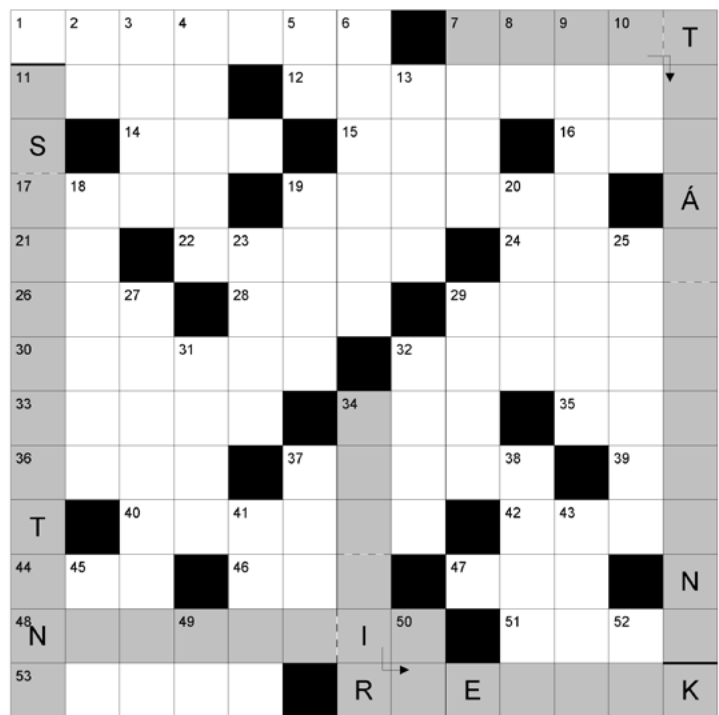
Az alkoholtól való szabadulást 1997-től próbáltam elérni. Ötévente fordultam meg addiktológián, pszichiátrián. A „majd én egyedül megoldom” stratégia nem jött be. 2011-ben hívták fel a figyelmemet a dömösi izsakosmentő misszióra. 2012-ben gyógyító heteken vettem részt. Nekem mint ateistának ez „magas” volt, de a bizonyágtételek elgondolkoztattak. Mivel utána nem jártam csoportba, közösségbe, hamar visszaestem. 2014-ben a gyógyító hetek második felében szólított meg az Úr. Álmomban mondtam ki: Ez az utolsó pohár, amit elfogyasztok. Ezt az ígéretet ébredésem óta nem is szegtem meg.

A Magyar Kékkereszt Egyesület tagja vagyok 2015 óta. A csoport, amelybe járok, nagyon jó közösség, amely csak erősít engem. A gyógyult testvérekkel rendszeresen tartom a kapcsolatot. Önkéntes munkámmal segítem a dömösi gyógyító heteket. Részt veszek az egyház rendezvényein. Városunkban új Kékkereszt csoport alakult, melynek vezetője vagyok.

Hálás vagyok, hogy megkaphattam az Úr szabadító erejét. A reggeli kávéhoz már nem a cigaretta, hanem az *Útmutató* és a Biblia olvasása tartozik. Szabadulásom óta tisztán látom a világot. Mindig van célom. Tudom, hogy életem csak Istennel, a hozzá való ragaszkodással, imádsággal lesz teljes.

F. JÁNOS

Keresztrejtvény

VÍZSZINTES

1. Az ütőkos is ez. **7. Az igevers első része.** **11.** Zádory ...; magyar származású hegedűművész. **12.** Akármelyik irányba. **14.** Horvátország legnépesebb szigete. **15.** Tisztességtelen jövedelem. **16.** Szellőzetlen, nedves helyiség szaga. **17.** Jégkorong. **19.** Megerőltető munka, bizalmas szóval. **21.** Lavórban van! **22.** Cókók. **24.** Jóságot vízzel ellát. **26.** ... Hurley; angol színésznő, modell. **28.** Pokorny ...; színésznő. **29.** A hideg évszakban üdül. **30.** Lopva fürkész, költői szóval. **32.** Brazil szövetségi állam, székhelye Curitiba. **33.** Lekozmál az étel. **34.** Francia folyó és megye. **35.** A világháló rövid neve. **36.** A nyomás SI-n kívüli mértékegysége. **37.** Vadétel alapja lehet. **39.** Határszakasz! **40.** Tornászó (Adrienn). **42.** Gyógycukorka. **44.** ... Jürgens; osztrák énekes, zeneszerző (1934–2014). **46.** Telepes növény, irodalmi szóval. **47.** Méhcsapat. **48. Az igevers negyedik része.** **51.** Orvos Ibsen Nóra című drámájában. **53.** Világító rák.

FÜGGŐLEGES

2. Juttat. **3.** Főleg az ácsok, kovácsok által használt régi kézművészet. **4.** Kínai folyó és medence. **5.** Megbizott, röviden. **6.** Sakkfigura. **7.** Hajósvödör, tájszóval. **8.** Menekülni kezd! **9.** Roppant nagy. **10.** Trombita, röviden. **11. Az igevers második része.** **13.** Gyakori lónév. **18.** Az Asztúriai hercegség fővárosa. **19.** A Szép, mint egy ember című regény szerzője (André). **20.** ... Paolo Pasolini; olasz író, költő, teoretikus és filmrendező. **23.** ... Romancev; labdarúgóedző. **25.** Dido szerelme. **27.** Önkényúrra jellemző. **29.** Látta az esetet. **31.** Ortopéd főorvos, a Pesti Evangélikus Egyházmegye volt felügyelője (Lajos). **32.** Kis szósz. **34. Az igevers harmadik része.** **37.** Princiium a filozófiában. **38.** Félretett kártyák. **41.** Tétet növel. **43.** Sopánkodó szó. **45.** Német névelő. **49.** Üres tál! **50.** Némán esdő! **52.** Menüett része!

Súgó: AENEAS, AIN, KRILL, OVIEDO, PARANÁ, RANK, STIL, SUKK, TARIM, TORR, UDO

Meleg Dávid

A helyes megfejtést a szerkesztőség címére várjuk:
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Isten nélkül semmit nem tudunk tenni – Isten nélkülünk semmit nem akar tenni

Süveges Gergő újságíró, műsorvezető bizonyágtétele 2023. október 14-én hangzott el az országos evangelizáción a Deák téri templomban.

Három dologról szeretnék beszélni: a saját utamról, arról, hogyan vezetett ez az út a közösségek felé, és hogy hogyan vezetett az apák felé.

Vallásgyakorló római katolikus családból származom. Én eleinte nem nagyon akartam templomba járni, de édesanyám „elrugdosott”. Vasárnap reggelente Frédi és Béni volt a tévében, az vonzóbb volt számomra. Anyukám megtette, amit tudott, később elküldött hittanórára is általános iskolás koromban. Aztán a József At-

tila Gimnáziumba jártam, ami mellett a Villányi úton, a Szent Imre-plébánián szerveződtek ifjúsági kisközösségek. A kortárs csoport, a közösség beszippantott. Megfordult a helyzet: az lett a probléma, hogy miért nem vagyok soha otthon. Talán édesanyám is megtapasztalta, hogy Isten nélkül semmit nem tudunk tenni, és Isten nélkülünk semmit nem akar tenni. Ő azt szeretné, hogy itt a földön mi legyünk az ő keze, lába, szája, szíve. Nagykövetek vagyunk, alvállalkozók.

Egyenként és közösségben is az a dolgunk, hogy az Isten arcát tükrözzük, valamit megmutassunk abból, ami ő. Nyilvánvalóan nem tudjuk tükrözni teljes egészében, hiszen ő az Isten, mi pedig csak prizmák vagyunk, amelyen az ő fénye megtörik. Átsugározhat rajtunk, és mi szétszórjuk ezt a fényt. Valamilyen színűek vagyunk, valami láthatóvá válik Istenből. Mi a dolga a nagykövetnek? Imázsformálás, diplomácia, kapcsolatépítés, rámutatni arra, hogy ahonnan jön, az jó hely, oda érdemes törekedni.

Az a tapasztalatom, hogy az isten-tükrözés közösség nélkül nem megy. Az különös talentum, karizma, kegyelem, erő, energia, ha valaki egyedül is meg tudja tenni, de ez keveseknek adatik meg. Azért nem megy egyedül, mert más-más arcát tudjuk tükrözni ugyanannak az Istennek. Sokféle utunk lehet hozzá, sokféle szolgálatunk, adományunk és képességünk van. Nem adatik mindenkinek mindenből, és nem tud mindenki minden arcot tükrözni. Közösségben van esélyünk arra, hogy kicsit jobban megközelítsük azt a fehér fényt, ami a prizmainkra Istentől rásugárzik.

Ez a közösségi tapasztalat nagyon meghatározó volt az én életemben is, és a családom életében is. Huszonhárom éve vagyunk házасok, négy gyermekünk van. Mindig az éppen aktuális életállapotunknak megfelelően voltunk részei szűkebb és tágabb közösségeknek. Megtapasztaltuk, hogy kiegészítjük egymást azért, hogy az Isten arcát teljesebben tudjuk mutatni másoknak és persze egymásnak is.

Nagyon sokféle út létezik Istenhez. Van, aki a Biblián keresztül tud kapcsolódni, ott szól hozzá. Van, aki kimegy a természetbe és azt mondja: itt az Isten. Van, aki az aszkézisben találja meg, a lemondásban; abban, ahogy a megtapasztalt hiányait Isten be tudja tölteni az ő erejével. Van, aki a liturgiában, az istentiszteletben találja meg. Azok a szimbólumok, az a szépség, amit a templomban tapasztal, mutatják meg számára az Isten gazdagságát. Van, aki a racionalitásban találja meg őt, amikor

összeállnak a puzzle-darabok, amikor megért valamit. Van, aki kimegy a térre, zsíroskenyeret oszt a rászorulóknak és ott találkozik Istennel.

Egyik út sem jobb vagy rosszabb, ezek mind-mind Isten tükröződései. Ezt a sokszínűséget tapasztalhatjuk meg a keresztyén közösségben, és hogy ezek az utak nem ellentétet szülnek, hanem gazdagodást. Tudok tanulni a másik útból. Lehet, hogy én alapvetően racionális típus vagyok, szeretem érteni a dolgokat, de mekkora öröm az, amikor találkozom egy karizmatikus testvérral, aki felemelt kézzel, lelkesen tud imádkozni. Ez nekem is egy kihívás, egy lehetőség, hogy közelebb jussak Isten arcához. A közösség felé ez a felismerés vitt, hogy együtt többek tudunk lenni, tisztábban tudjuk sugározni azt, amit Isten szeretne rajtunk átsugározni. Jobban megtapasztaljuk, hogy Isten nélkül semmit nem tudunk tenni, és Isten nélkülünk semmit nem akar tenni. **Felelősségünk van abban, hogy megtaláljuk, melyik színét, az arcának melyik darabját tudjuk legjobban tükrözni ebben a világban.**

Amikor a gyerekeink megszülettek, azt mondtuk, az a legfontosabb, hogy közösségbe kerüljenek, a lehető legkorábban, mert aztán jön a kamaszkor. Most húsz és tizenöt év között vannak, a középkamaszkor és a posztkamaszkor gyönyörűségeit éljük négy különböző előadásmódban. Ha vannak kortárs közösségeik, akkor azok ezekben az időkben is képesek megtartani őket, és tulajdonképpen ugyanazt hallják, amit tőlünk is hallanának, csak más hangon és más szavakkal. Ez, hála Istennek, kicsit jobban is sikerült, mint gondoltuk, mert mindannyian többféle közösségnek tagjai.

Miért imádkozom a gyerekeimmel, unokáimmal kapcsolatban? Van, aki azt mondja, hogy soha nem volt megtakarított pénze, de legyen a gyerekeknek saját lakásuk. Van, aki azért, hogy jó párt találjanak. Mi – ezeket sem elhanyagolva –, azért imádkoztunk, hogy legyen megtartó közösségük, mert megtapasztaltuk ennek az örömét, az áldását.

A közösség mellett a család kapcsán az utóbbi nyolc-tíz évben Isten leginkább az apák felé vezetett. Sokat foglalkozom az apasággal, nagy szükségünk van nekünk, apáknak arra, hogy kapjunk némi bátorítást. Nem ledorongolást, hogy már megint mit nem csináltunk jól, abból van bőven, hanem bátorítást, hogy mi az, amit viszont jól teszünk. Furcsamód, ahogy elkezdtem

az apákkal foglalkozni, az megint csak visszavezetett az Istenhez.

Az a segítő rendszer, amelyet *Apa-kulcs* címen felépítettem, három pilléren nyugszik: ismerd, szeresd, támogasd! **Abban segít, hogy egy apa erősebben és egészségesebben tudjon kapcsolódni a gyerekéhez.**

Az *ismerd* azt jelenti, hogy tudd, hogy ki a gyereked, mi foglalkoztatja, mi érdekli, kicsoda ő személyiségében, mi van a szívében, lelkében, vágyaiban, és engedd, hogy ő is ismerjen téged.

A *szeresd* nem az érzelmi alapú szeretetről, hanem a döntés alapú szeretetről szól: szeretném kifejezni a gyerekemnek, hogy fontos nekem, és megmutatni neki, hogy az élet szép, nem hiába vagyunk ezen a földön.

A *támogasd* abban segít, hogy kicsit messzebb nézzünk. A gyerekekünk fejlődését, növekedését tudjuk szolgálni és biztosítani arról, hogy vele vagyunk, jelen vagyunk a számára, és ez a kapcsolat nem fog elmúlni.

Fedezd fel, hogy Isten téged is személyesen ismer, szeret és támogat!

dését, növekedését tudjuk szolgálni és biztosítani arról, hogy vele vagyunk, jelen vagyunk a számára, és ez a kapcsolat nem fog elmúlni.

Ahogy ezen a három pilléren gondolkodtam, egyszer csak belém hasított a felismerés: az apa-gyerek kapcsolódás valójában az Atya-teremtőmény kapcsolódás tükröződése. Ha apaként tudok arra törekedni, hogy egyre szorosabban kapcsolódjak a gyerekemhez, ismerjem, szeressem és támogassam őt, akkor feltételezhetem, hogy Isten pontosan erre törekszik velem kapcsola-

latban. Kapcsolódásra, hogy megtapasztaljam azt, hogy ő ismer, szeret és támogat engem.

Hány és hány mozzanatban, eseményben fedezhetem fel, hogy Isten ilyen módon szeretne kapcsolódni hozzám! A Szentírásból számos példát tudunk említeni, de megtaláljuk-e a saját életünkben? Van-e olyan felidézhető pillanat az életemben, amikor azt tapasztaltam, hogy Isten ismer engem, tudja, hogy ülök vagy állok, és minden erejével azon van, hogy én is megismerjem őt? Meg akarja mutatni nekem magát.

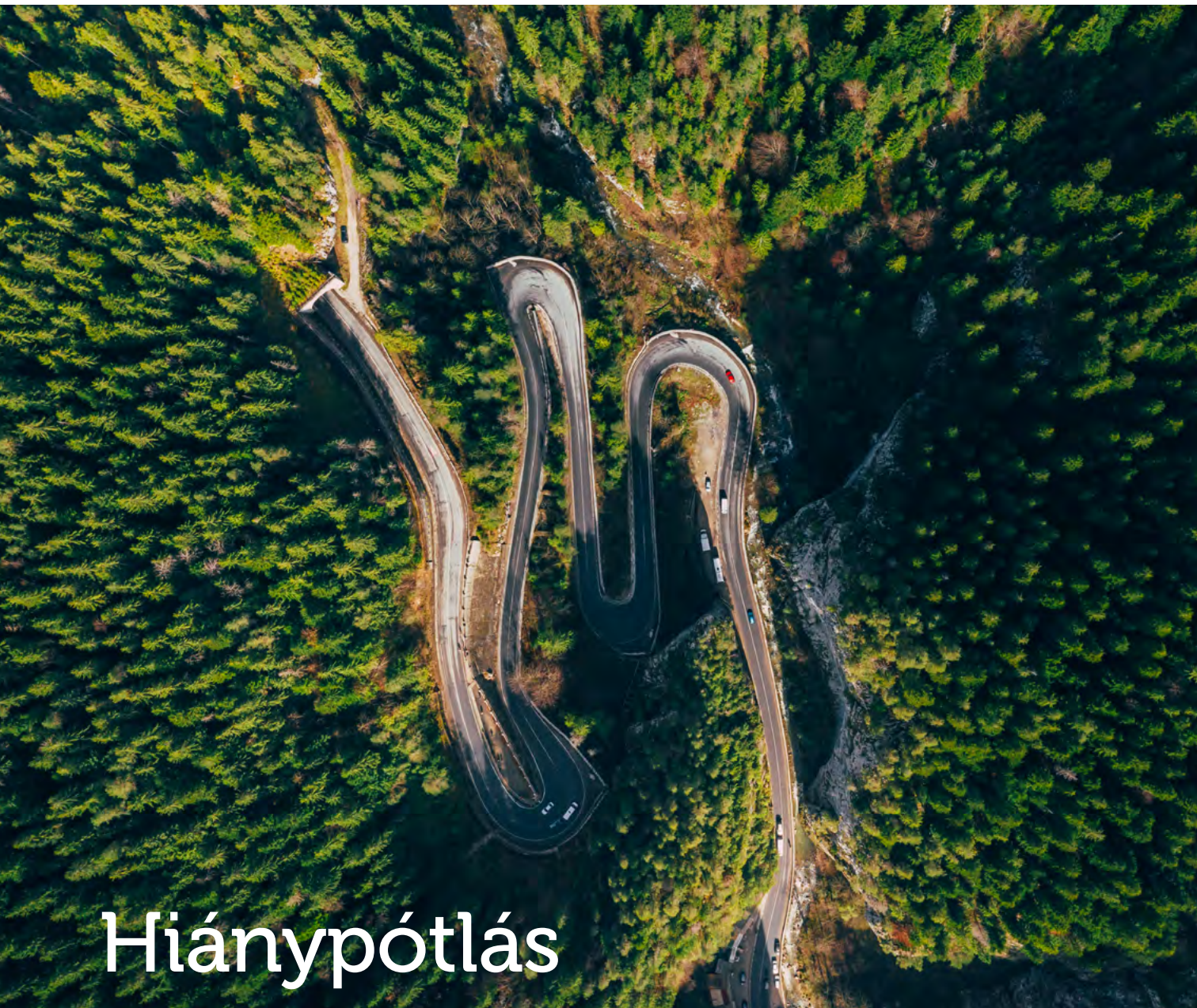
Második szempontként próbáljuk megtalálni az életünkben azokat a pillanatokat, amikor tapasztaljuk, hogy Isten szeret. Fontos vagyok neki és azt akarja megmutatni, hogy az élet szép, hogy nem hiába vagyok ezen a földön.

És végül: keressem, mikor tapasztaltam azt, hogy Isten a fejlődésemet, a növekedésemet szeretné szolgálni. Amikor tanít, és a hosszabb távú célokért tesz valamit az életemben. Kifejezi: „Itt vagyok, veled vagyok, és ez nem fog megváltozni”.

Isten nélkül semmit nem tudunk tenni, és Isten nélkülünk semmit nem akar tenni. Mi elfordulhatunk tőle, ez a mi szabadságunk, de ő nem fog elfordulni tőlünk, ez egészen biztos. Fedezd fel, hogy Isten téged is személyesen ismer, szeret és támogat!

Az 2023-as országos evangelizáció hangfelvételei meghallgathatóak a missio.lutheran.hu honlap ígértetések és előadások menüpontja alatt.

Hiánypótlás

Évekkel ezelőtt a Deák téri országos evangelizáción elhangzott biztonságtételemben a velem megtörtént esetnek csak egy részét mondtam el, amely a hitetlen ember hitre jutásáról szólt. Hívő emberek megingásairól alig beszélünk. Adós vagyok azzal, hogy a harminc éve bekövetkezett balesetemben megtapasztaltakról elmondott biztonságtételelem előzményeiről és az utána bennem lezajlottakról hiánypótlásként szóljak.

A következő tanúságtételt mondtam el

Mindannyiunk életében lehetnek olyan történések, melyek váratlanul érnek, ugyanakkor lelkünk mély rétegeit érintik. Velem is ez történt 2003 decemberében. Isten olyan útra vitt, melyről Pál apostol azt írta: „Ismerek egy embert Krisztusban, aki tizennégy évvel ezelőtt elragadtatott a harmadik égig – hogy testben-e vagy testen kívül, nem tudom, csak Isten tudja”. Én nem ragadtattam el, de földöntúlit élhettem meg.

Már ismét Magyarországon éltünk, de vissza kellett mennem néhány hétre Brazíliába. Ott egy gépkocsiban utasként utazva balesetet szenvedtem, mert a sofőrünk elaludt. Az eset egy szerpentinén történt, távol lakott településektől. Egy szakadékszerű meredélyen zuhantunk le. Kiestem a kocsiból, eszméletemet veszítettem, combnyaktörésem volt. Egy vastagabb furnérlapra fektetve felvonszoltak, és az út mellett lefektettek. Esett az eső, ezért letakartak

azzal, amit találtak. Ez egy fekete fólia volt. Ez alatt töltöttem hat órát, amíg a mentő megérkezett. Akik melletttem elhaladtak, a fekete fóliát látva azt gondolták, amit ilyenkor mindenki szokott.

A fólia alatt első gondolatom az volt, hogy minden bizonnyal nemcsak a lábam sérült meg, hanem valamelyik belső szervem is. Ekkor történt bennem az a fordulat, amikor az életösztönt felülmúlta az Istennel való találkozás kérdése. Bizonyos voltam abban, hogy

egy újabb ájulást követően lezárul földi életem. A mennyei találkozás öröme és lehetősége töltött be.

Lepergett előttem az életem. Azóta sem tapasztalt, leírhatatlan békecséggel költözött a szívembe. Éreztem, hogy ezt kívülről kapom. Megköszöntem Isten minden eddigi ajándékát, szeretetét, és kértem bocsánatát a bűneimre. Ezzel a békecséggel tettem le Isten kezébe tizenegyezer kilométerre lévő családomat, feleségemet és négy gyermekemet.

Eddig ismeretlen békecséggel átítított bizalom és teljes elengedés volt a szívemben. Az eleven izomzatba beállt szilánkos törésű csontvégek okozta erős fájdalmat is felülmúlta és szinte észrevétlenül tette az a békecséggel, amit kaptam. Ere visszaemlékezve, utólag gondoltam arra, hogy ha ilyenre tudja tenni Isten földi életünk utolsó óráját, akkor az nem lesz rémisztő.

Amikor órákkal később megérkezett a mentő, egy pillanat alatt minden megváltozott. Eltöltött a gondolat, hogy élek, kórházba kerülök, megműtenek, utána pedig hazamegyek és találkozni fogok szeretteimmel. Ezzel párhuzamosan visszatértek az elviselhetetlenség határát súroló fájdalmak. A következő három műtétet meghatározta mindaz, amit a fólia alatt átéltem. Isten mutatkozott be ott, aki majd a mennyben megélhető békecséggel és megnyugvás egy szeletével ajándékozott meg.

Balesetemmel kapcsolatban a következőket nem mondtam el

Az eset előzménye az engedetlenség volt. Előtte és utána – nem számítva brazilai közel nyolcéves életünket – sokszor utaztam távoli országokba. Nem egyszer veszélyes utak voltak ezek, olykor háborús területeken. Soha nem éreztem, hogy nem kellene elindulnom. Egyetlen egyszer sem történt velem olyan, ami az előtt az út előtt, amikor balesetet szenvedtem.

Nem hallottam hangot, nem érzések töltöttek el, senki nem figyelmeztetett, nem kaptam bibliai ígét, hanem egy gondolat futott át az agyamon: „Most ne menj!” Éppen azért, mert korábbi útjaim előtt ilyen nem volt, a figyelmeztetést elhárítottam magamtól. A gondolat azonban nem tágitott, heteken keresztül naponta többször bombázott. Megmakacsoltam magam: azzal, hogy vállalom az utat, lerázom magamról a téves képzet béklyóját.

Utólag okos az ember: bizony gondolati úton keresztül Isten figyelmeztetett. Amikor nem engedtem a figyelmeztetésnek, Istennek nem engedtem, vagyis engedetlen voltam. Rá nem hallgattam.

Amint magamhoz tértem a sáros meredély alján, azonnal az isteni figyelmeztetés és az engedetlenségem ugrott be. Tisztán láttam a megelőző egy hónapot, amikor meg akartam szabadulni a nekem nem tetsző gondolatától. Tudom, az emberek többsége ezt nem isteni figyelmeztetésnek, hanem megérzésnek tartotta volna. Nekünk, keresztyéneknek azonban megadatott, hogy a megérzések mögé láthassunk.

Átéltam a hihetlent, a csodát, életem legmélyebb, legmagasabb és legszélesebb békecséggel a fólia alatti hat órában. Megrázó és felemelő volt az az elengedés és Istenre hagyatkozás, amivel ő ajándékozott meg. Magamtól, hitem alapján ilyenre képtelen lettem volna. Eltelt harminc év, de ekkora földöntúli békecséggel és megnyugvást azóta sem éreztem. Kétség nem fér hozzá, hogy abból a békecséggel, mosolyból kaptam egy morzsányit, amely Isten örök országában vár ránk.

Ennek fényében megdöbbentő, hogy egy-két nap múlva már a kártérítésen kezdtem gondolkodni, amit annak az egyetemnek kell fizetnie, amelynek a kocsijában a gépkocsivezető miatt baleset ért. A műtét alatt és után pedig a műhibák sorát elkövető orvos és kórház kártérítésén. Hiszen ezek miatt idehaza két korrekciós műtetre és hosszú mankózásra volt szükség úgy, hogy a lábam soha nem lett a régi.

Braziliában a kárt szenvedettek tekintetében a szabályozás nagyon szigorú. Ilyen baleset után az okozónak a károsult élete végéig havi kárpótlást kell fizetnie. Esetemben az egyetemnek. A gépkocsivezető az alkalmazottjuk volt, a gépkocsi pedig olyan régi típusú, melyben a hátsó üléseknél – ahol ületem – nem volt biztonsági öv. Az elől ülők bekötve sértetlenek maradtak. Orvosi műhiba esetén pedig az orvos vagy a kórház köteles egyszeri nagyobb összeggel kártalanítani. Ismertem olyan fogorvost, akinek erre ráment az egzisztenciája. Már dörzsöltem a kezem, hogy minden rosszban van valami jó, egy ilyen kárpótlás után a nyugdíjig hátralévő években lehet, hogy nem is kell dolgoznom.

Nem bibliai ige, nem valakinek a kijózanító figyelmeztetése ért el, hanem megint egy bevilanó gondolat: Miért kérnél kártérítést, amikor engedetlen voltál? Elszégyelltem magam. Hogy azért jó lenne a kártérítés, ezután is időről időre eszembe jutott, addig, amíg hazatérve mint egy bűnvallást, el nem mondtam annak az ismerős katolikus szerzetesnek, aki elsőként a lakásunkon meglátogatott. Nem is vette bűnval-

lásnak, mert nem oldozott fel, de Isten igen, azzal, hogy többet nem jött vissza a kártérítés gondolata.

Isten csattanós válasza haragomra

Balesetem emléke újra meg újra előjött itthon is. Lepergett a film, melynek második snittje, hogy vezetés közben időről időre, pillanatokra ugyan, de a gépkocsivezető lehunyja szemét, mert álmos. Megtudtam, hogy a megelőző éjjel a feleségével nem aludtak a beteg kisgyerekek miatt. Utolsó filmkocka, hogy egy kanyarban csukódott le a szeme úgy öt másodpercre, közben meggyünk a szemben lévő sáv védőkorlátja felé, áttörjük azt, és zuhanunk.

Hosszú ideig haragudtam a gépkocsivezetőre. Miért nem jelezte főnökének, hogy nincs olyan állapotban, hogy vezetni tudjon? Miért nem mondta félúton, hogy pihennie kell? Felelőtlenségének egy életen át viselem következményeit.

A baleset után eltelt tíz hónap, és újra mennem kellett ugyanoda. Az egyetem gépkocsit küldött elélem a reptérre. A gépkocsivezető megkérdezte, megismerem-e, mert ő az, akivel a baleset ért. Megdöbbentem. Nem ismertem meg, mert már bajusza és szakállá volt. A háromórás úton elmondta, hogy mennyire sajnálja a történeteket, ne haragudjak rá. Én is elmondtam a kálváriámat, amin keresztülmentem. **Az út végére megenyhült bennem minden, haragom végleg elszállt, és mosolyogva váltunk el.**

Több hónapig tartó indulataimra csattanós választ adott Isten azzal, hogy újra összehozott ezzel a gépkocsivezetővel. Nem akarta, hogy a haragomat, ellenszenvemet az idő enyhítse, akaratából személyes találkozásra kellett megbocsátanom.

Miért történt mindez? Isten rejtőzködő Isten (Ézs 45,15), aki a miértjeit és mertjeit is elrejtetheti. Jézus a szmirnai gyülekezetnek mondta, és mondja ma nekünk: „Tudok nyomorúságodról” (Jel, 2,9). Vagyis tudok életedről, dolgaiddal, arról, hogy milyen helyzetben vagy. Ez a „tudok róla” a hit próbája. Elég ez nekünk? Elég, hogy Isten velem kapcsolatban mindenről tudott és tud, elég nekem az ő kegyelme.

GARÁDI PÉTER

80 nap az örökkévalóságban

Ünnepek környékén a sok szívet melengető családi fénykép között egy fotóalbumra lettem figyelmes az egyik barátom falán a közösségi médiában. Egy afroamerikai kultúrát és történelmet bemutató múzeumban járt, többek között néhány műalkotás reprodukcióját is megosztotta. Az egyiket különösen érdekesnek találtam, a megjelenítés finom visszafogottsága erős ellenpontot képzett az ábrázolt személy helyzetével.

Fiatal fiú börtönegyenruhában, kifűzött bakancsban ül a nézővel szemben, tekintete kapcsolódik az őt szemlélőével. Az alkotó, *Deborah Roberts* a nyilvántartási fotó igazolványkép formátumát terjesztette ki egész alakos

portévá, papírt, akrilfestéket és pasztellkrétát használva fel munkájához. A művész úgy nyilatkozott a mű készítésének körülményei kapcsán, hogy amikor meglátta az említett fényképet, bár nem állt szándékában, mégis készíttetést érzett arra, hogy elkészítse *George Junius Stinney Jr.* arcképét. A kép címe *80 nap*, ami az eljárás hosszúságára utal, amely alatt a fiút elítélték és kivégezték.*

2014-ben, tízéves vizsgálatot követően, *Carmen Mullen* kerületi bíró új eljárás lefolytatása helyett érvénytelenítette Stinney ítéletét, azzal az indoklással, hogy nem kapott tisztességes tárgyalást, megfelelő védelmet, és a vallomását valószínűleg kikényszerítették. Azt

is megállapította, hogy egy tizennégy éves gyermek kivégzése kegyetlen és szokatlan büntetésnek minősül, és hogy az ügyvédje elmulasztotta az esetleges felmentő tanúk beidézését és a fellebbezéshez való jogának megőrzését.

George Stinney igazságtalan történetének egyik visszatérő motívuma az igaz tanúk hiánya. **Vajon mi kell ahhoz, hogy amikor ott az ideje, ki merjünk állni a kis és nagy igazságok mellett?** Lehet-e kicsiben gyakorolni ezt? Vajon, ha már jól megy az igazság kimondása magam előtt, akkor mások előtt is sikerül majd felvállalnom? Vagy ha hétköznapi szinten már gyakorta transzparens (átlátható, egyenes – *a szerk.*) vagyok, akkor ez azt jelenti, hogy mégha nagy is az ellenállás, nagyobb horderejű dolgokban is kiállok majd amellett, ami emberséges, ami igaz? Egyáltalán, honnan lehetek biztos az igazságomban?

Van egy jelenet a *Jézus Krisztus szupersztár* című rockmusicalben, amikor Jézus a Gecsemáné-kertben tusakodik elfogatása előtt. Az, amikor felismeri, hogy nem egy általa megkezdett feladatot kell befejeznie, felülírja félelmét és fordulópontot jelent küzdelmében. Az, hogy Atyja akaratát teljesíti, megadja neki az erőt, hogy elvégezze azt a munkát, amely ahhoz szükséges, hogy mi, emberek tisztán, igazságban állhassunk meg az Atya előtt. Ahhoz, hogy igaz tanúk lehessünk, meg kell szentelődnünk az igazsággal.

János evangéliumában Jézus főpapi imádságában olvashatjuk: „Nekik adtam igédet, és a világ gyűlölte őket, mert nem a világból valók, mint ahogy én sem vagyok a világból való. (...) Szenteld meg őket az igazsággal: a te igéd igazság. Ahogyan engem elküldtél a világba, én is elküldtem őket a világba: én öertük odaszentelem magamat, hogy ők is megszentelődjenek az igazsággal. (...) Hogy mindnyájan egyek legyenek, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én teben-ned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem.” (Jn 17,14.17.21)

DELI ESZTER KINGA

képzőművész

* 1944-ben vádolták meg a George Stinney-t két kislány meggyilkolásával Dél-Karolinában. Tárgyi bizonyítékok és tisztességes bírósági eljárás nélkül ítélték el, és ő lett minden idők legfiatalabb kivégzett elítélteje.

Ami Krisztusra mutat

„Was Christum treibt...” A lutheri teológia kapcsán az elsők közt jut eszünkbe e német kifejezés. Magyarul így lehetne az értelmét a legpontosabban visszaadni: „ami Krisztusra mutat”, „ami Krisztust hirdeti.”

Meggyőződése, hogy ez nem csupán a reformátor egyik írásmagyarázati elve volt, hanem az egész életét meghatározó krédója. Már a 95 tételben meghirdette, hogy a mi igazi kincsünk Isten kegyelmének szent evangéliuma, amely által ébred a hit. János apostol is ebben látta és láttatta az evangélium célját: „Ezek pedig azért írtattak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében” (Jn 20,31). *Gerhardt Pál* sorai pedig így szólalnak meg az „ötödik evangélista” gyönyörű dallamán: „Most ragyog, éltet már a hit. / Ó, áldom szép sugáraid, / Én lelkem napja, Jézus!” (EÉ 161/3) Vívódásai közepette Luther is sokszor átélte, hogy Jézus közelségében valóban elmúlik a zord halál éje, és felvirrad, felragyog az öröm égi fénye. Nem is volt más célja, minthogy Jézushoz hívja a reá bízottakat is. Oda, ahol „múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság” (1Jn 2,8). Oda, ahol béke és élet vár.

Hiszem, hogy nem önkényes teológiai koncepció vagy valami sajátos elképzelés, hanem Isten ígéje vezette erre a felismerésre. Jézus mondta egykor ellenfeleinek: „Ti azért kutatjátok az Írásokat, mert azt gondoljátok, hogy azokban van az örök életetek: *pedig azok rólam tesznek bizonyosságot*, és mégsem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen” (Jn 5,39–40).

Ennek tükrében a fent idézett mondat valójában nem is egy reformátori elv, hanem annak a Jézusnak a kijelentése, akit a mennyi Atya küldött, és akiről többször is tanúskodott. Előbb a Jordán folyó partján, majd a megdicsó-

ulás hegyén nyílt meg az ég, és mindkét esetben égi szózat hangja szólt: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm...” (Mt 3,17; Mt 17,5). Isten tehát a Fiában gyönyörködik, és róla tesz bizonyosságot. Jaj, nekünk, ha mi mégis másfelé kacsintgatunk!

Lehet sokféle formája, útja-módja a tanúságtételnek, de tartalma csak egy: Jézus Krisztus. Szolgálatunkban, teológiánkban, bizonyágtételeinkben, sőt egész életünkben egy dolog számít igazán: ami Krisztusra mutat, ami őt hirdeti. Ezért mondta Keresztelő János a felé közeledő Jézusra tekintve: „Neki nővekednie kell, nekem pedig kisebb lennem” (Jn 3,30). Nincs ennél pontosabb definíciója az igaz tanúvallomásnak.

Jézusban Isten feltárta előttünk szívének szándékát. Megmutatta, hogy

„Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm...”

nemcsak szeret, hanem ő maga a szeretet (1Jn 4,16). Ami a bűnbocsánathoz és az örök élethez szükséges, Jézusban mindnyájunk számára felragyogott. Amíg ember él a földön, ez a tanúságtétel soha nem halkulhat el!

Luther így ír erről a Jézus mellett megfeszített gonosztevők kapcsán (vö. Lk 23,39–43): „Ez a történet a lator személyében példaképet állít elénk, aki megfeddi testvérét, és így szól: »Te sem félsz? Úgy teszel, mint a többiek? Olyannyira dühös és ostoba vagy, hogy nem látod be, meg kell halnod? Még a halál közelségében is, ahol mások megtorpannak, ilyen gonosztságot cselekszel?» Ez szép és kemény feddő beszéd, mely a lélek legmélyéből tör elő. Azt mondja: »Ahogy mi bántunk velük, úgy bánnak most ők is velünk.« Milyen szép hitvallás ez! Lásd, mire képes itt az

evangélium! Ha az emberek hallgatnak, akkor a köveknek kell tanúságot tenniük Krisztusról (vö. Lk 19,40). **Előbb tesz tanúságot egy gonosztevő a kereszten, semhogy a tanúságtétel egészen elmaradjon.** A Bibliában egyetlen példa sem ad nekünk annyi vigasztalást, mint éppen ez. A lator kínok között vergődik, tehát el kellene keserednie. Ám ő mégis igehirdetővé válik, és bátyjának Mózes teljes törvényét prédikálja, sőt száját megnyitva vallást tesz Krisztusról a főpapok és írástudók előtt...”

Nemcsak vigasztal, de figyelmeztet is minket ez az ige. Ha mi elnémulunk, akkor majd mások mondják el helyettünk az evangéliumot. Az ügy ugyanis nem a miénk, hanem Krisztusé. Imádkozunk hát naponként szolgálatunk Gazdájához, hogy hű munkások lehessünk aratásában (vö. Lk 10,2)! Saját eszünkre támaszkodva ez nem lehetséges: „Önnön erőnk csak délibáb” (EÉ 256/2). „De a Lélek segít a mi erőtlenségünkön” – ahogyan Pál apostol mondja (Róm 8,26), megvilágosít, Krisztushoz vezet, és megtart a benne való hitben. Ha a Lélek „gyengéd tüze” járja át szívünket, akkor valóban Krisztus követői és békességének követői lehetünk ebben a világban.

A mismásolás, a mellébeszélés és az „egyrészt-másrészt” korában az elkötelező, a bűneinkre rámutató, valamint az egyetlen megoldást, vagyis a Krisztust hirdető tanúságtételre nagyobb szükség van, mint valaha. Ahogy Luther mondta: „Félre hát a szkeptikusokkal, félre az Akadémistákkal, és ide azokkal, akik elkötelezően szólnak!”

És ne feledjük az érem másik oldalát sem! Luther szerint ugyanis nemcsak az igehirdetők, hanem „a prédikációt hallgatók a hallgatásukkal szintén bizonyosságot tesznek az Igéről, és ezzel másokat is tanítanak”. Az ige hallgatása is tanúságtétel. Elég, ha a Jézus lábához kuporodó Máriára gondolunk, aki a jó részt választotta. Jézus ígéje pedig semmit nem veszített erejéből és érvényéből: „...Kevésre van szükség, valójában csak egyre.” (Lk 10,42) **És ez az egy maga Jézus Krisztus!**

WELTLER GÁBOR

malomsoki
lelkész

„Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy: vessződ és botod megvigasztal engem.” (Zsolt 23,4)

Küzdelem a betegségben

Amikor ezeket a gondolatokat írom, egy kedves betegem, igaz barátom a kórházban fekszik súlyos betegségben kétség és remény között. Küzd a szörnyű kórral, amely testét megtámadta. Hiába volt kezdetben a műtét, majd ezt követően a tizenkét kemoterápiás kezelés, és az ezzel együtt járó sok-sok szenvedés, a folyamat tovább terjedt.

Korábban még otthonában egy beszélgetés során ezt mondta: „Úgy gondolom, Isten büntetése ez a betegség korábbi életem miatt”. Rendkívül nehéz válaszolni ilyen élethelyzetben, amikor láthatóan a hit is megrendül, és minden bizonytalanná válik. Jó lenne őt lelkiileg megerősíteni, vigasztalni, reményt adni, kétségeit eloszlatni.

Olyan emberről van szó, akit végtelesen tisztességesnek, segítőkésznek ismertem meg barátságunk kezdete óta. Tisztában vagyok vele, mekkora kincs ez abban a mai világban, amelyet többnyire pont ezeknek a tulajdonságoknak az ellentéte jellemez. Felejthetetlen számomra, hogy hat héttel korábban engem vitt a kórházba egy nehéz mű-

tétre. Tudta, hogy súlyos beteg, mégis engem vigasztalt *Ady Endre Az Úr érkezése* című versének részletével: „Mikor elhagytak, / Mikor a lelkem roskadozva vittem, / Csöndesen és váratlanul / Átölelt az Isten...”

Abban a rendkívül nehéz élethelyzetben számomra óriási jelentősége volt a vele folytatott beszélgetésnek a másfél órás úton. **Azóta is sokszor eszembe jut, és hiszem, hogy az Úr akkor általa ölelt át, vigasztalt és lelkiileg megerősített a nehéz próbatétel előtt.**

A betegség olyan küzdelem, amelynek meghatározó eleme a fájdalom és az ezzel együtt járó szenvedés. Néhai *Hankiss Elemér* szociológus személyes vallomásában elmondta, hogy nem a haláltól fél, hanem az azt megelőző szenvedéstől. A küzdelem akkor veszi kezdetét, amikor már panaszaink vannak és még nincs diagnózis, de az is előfordul, hogy szűrővizsgálat során váratlanul szembesülünk a betegség tényével, és így indul el a folyamat. A legtöbb esetben felveszik a küzdelmet a be-

tegséggel és bármi áron szeretnének meggyógyulni, de vannak olyanok, akik – általában előrehaladott életkorban – már a kór felismerésekor feladják. A betegség elleni küzdelem roppant nehéz, mivel az érintett folyamatosan ennek a tudatában éli mindennapjait, ezzel fekszik és ezzel kel.

A betegség alatti szenvedés két részből áll: testi és lelki szenvedésből. Aki már volt beteg életében, mindkettőt megtapasztalhatta. Jellemző, hogy ezek nem egyforma súllyal jelennek meg. Vannak, akiknél a testi oldal jelenik meg elsősorban, másoknál a lelki vonzata az erősebb.

Az orvosi gyakorlatban a testi szenvedés mértékének megítélésére egytől tízig terjedő fájdalomskálát alkalmazunk, ahol a tízes a legerősebb, már elviselhetetlen fájdalmakat jelent, amely elsősorban a rosszindulatú daganatos betegségekre jellemző. Napjainkban egyre több kítűnő gyógyszer áll rendelkezésünkre, amelyekkel hatékonyan tudjuk csökkenteni – de sajnos számtalan esetben

megszüntetni nem – a fájdalomból eredő szenvedést. Válságos helyzetben többféle támadáspontú gyógyszer kombinációja adhat segítséget, amelyek közül kiemelkedő jelentősége van a szorongásoldóknak. Mindezek együttes alkalmazásával, a dózisok fokozatos növelésével – amikor más lehetőség már nincs – a beteg a nap legnagyobb részét alvással tölti.

A lelki fájdalommal azonban lényegesen más a helyzet. Mélységének megítélésére konkrét lehetőség nincs. A betegség alatti kiszolgáltatottság, a magány, a jövő ismeretének hiányából fakadó bizonytalanság, a kórházbeli idegen környezet mind-mind növeli a lelki megpróbáltatásokat.

Mit tehetünk a betegség elleni küzdelem, szenvedés során az abban érintettel? Számomra legfontosabb elem a személyes kapcsolat fenntartása, ami mindent felülír, ennek hiányában telefonon vagy az interneten keresztül való kapcsolódás. Az utóbbi lehetőséget kínál például igehirdetések, imádságok megosztására. Az imádság olyan élő kapcsolatot jelent Istennel, amely a beteg végtelen magányában pótolhatatlan segítséget, lelki támaszt jelent. Aki már szembesült valamilyen súlyos betegség tényével, tisztában van azzal, hogy mit jelenthet ez.

Ezzel kapcsolatban személyesen olyan órákat éltem át, amelyeket soha nem felejték el. A műtét előtti éjszákán nem tudtam aludni, mert féltem az előttem álló beavatkozástól. Mindenféle gondolat kavargott bennem, amely nyugtalansággal töltött el. Nagy erőt adott annak tudata, hogy drága családom mellett áll és imádkozik értem. Könyörgésemben az Úrhoz fordultam és rábízam életem. Kértem, hogy irányítsa az orvosok, ápolók kezét és tartson meg abban az esetben, ha még vannak feladataim földi életemben. Rendkívül lassan telt az éjszaka. Reggel bejött a műtétet végző kolléga és megnyugtatóan, hogy minden rendben lesz. Kimondhatatlanul hálás voltam ezért! Ezt követően a műtőbe menet a 23.

zsoltár ismert sorait mondtam magamban, ami lelkileg tovább erősített.

Az altatóorvosnő roppant kedves volt és megnyugtatóan, hogy jó kezekben leszek. Az intenzív osztályon ébredtem, ahol nem sokkal később az operáló orvosom meglátogatott és közölte, hogy a beavatkozás kitűnően sikerült. Nagy hálát adtam az Úrnak végtelen irgalmáért. A jövőt illetően lelkileg megerősödve készen állok az előttem álló feladatok elvégzésére. Tudok olyan betegemről, aki nem hívő emberként is imádkozott értem. Tíz nappal a műtétet követően már a munkámba is vissza tudtam állni. Tisztában vagyok azzal, hogy – a betegségem természetéből adódóan – kegyelmi időt kaptam, amellyel jól kell sáfárkodnom, hogy egykor készen álljak arra, ha az Úr magához szólít.

A bevezetőben szereplő betegem, hála Istennek, sikeres műtét után hazatért a kórházból, és így már otthonában látogathatom. Fájdalmait csökkentek, de a neheze még hátravan. Tisztában van vele, hogy tovább kell küzdenie a betegségével. Felesége önfeláldozóan, nagy szeretettel ápolja, és lelkileg támogatja. Találkozásaink során arra biztatom, hogy imádságban vigye az Úr elé minden fájdalmát és keserűségét.

A betegség nem jelent büntetést korábbi életünkért, hiszen Jézusunk kereszthalálával minden bűnünket eltörölte. Fel kell készülnünk a vele való találkozásra, hiszen földi életünk csak türelmi idő. Ő feltámadásával igazolta, hogy a halál nem végállapot, hanem – testi és lelki szenvedéseinktől megszabadulva – az örök élet kezdetét jelentheti. Ha mindezt hittel elfogadjuk, a betegségünk okozta legnagyobb nyomorúságunkban is békességre és nyugalomra lelhetünk.

„És a hitből fakadó imádság megszabadítja a szenvedőt, az Úr felsegíti őt, sőt ha bűnt követett is el, bocsánatot nyer. Valljátok meg azért egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok. Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének.” (Jak 5,15–16)

**DR. KOCH
BÉLA**

házi orvos

SIMAI MIHÁLY
*József Attila-díjas költő,
író, újságíró*

A Te igéd

mintha zenébb lenne a csend és közelébb lenne a Fent égi falon mintha a kéz lelne csodás mennyei rést s nőne tovább egyre a rés látszana már égi Egész s benne az Úr Szent Fia már – Fénykoronás Égi Király – mint aki hív mint aki vár Krisztus Urunk Égi Király hogyha Te hívsz semmise fáj tép idelenn száz tusa bár boldog akit Krisztusa vár bár idelenn száz tusa tép nékem elég a Te igéd nékem elég egy szavad is csak Te szeress csak Te segíts csak szabadíts! Zord a világ nő a sötét de égi láng örökön ég Sarkcsillagunk a Te Igéd!

A bizonyágtevők öt típusa

Az apostolok cselekedeteiben

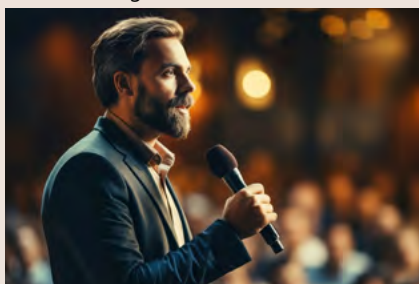
A keresztyénség üdvözítő hit, küldetése az evangelizáció, a Krisztusról való tanúskodás. Jézus a „tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és Szentléleknek nevében” (Mt 28,19) paranccsal engedi útjukra a tanítványokat. Az egyház az elmúlt két évezredben a földkerekség (majdnem) minden pontjára eljutott hittérítők és evangelizátorok állhatatos – és sok esetben halállal dacoló – szolgálatának köszönhetően.

Kiknek köszönhető, hogy egy maroknyi, hirtelen mesterük nélkül maradt zsidó csoport egyházzá tudott szerveződni, és Jézus tanításai és megváltó munkája el tudott indulni világ körüli útjára? Az alábbiakban az első hitvallók közül veszünk szemügyre néhányat Az apostolok cselekedetei alapján.

A vezető

A fiatal egyház első öt beszédét Péter apostol mondja el a Lukács által megírtak szerint. Erőteljes szavakkal tesz bizonyosságot Jézusról („Tudja meg tehát Izráel egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette őt: azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek” – 2,36); a keresztség szentségéről és a Szentlélekről („keresztelkedjete meg mindnyájan Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát” – 2,38b); a Jézus által kínált üdvösségről („Ez lett a sarokkő, amelyet ti, az építők megvetettetek, és nincsen üdvösség senki másban” – 4,11–12a).

A legelső beszéde azonban nem hitvallás, hanem vezetői beszéd,

amelyben azt javasolja, hogy az áruló Júdás helyett válasszanak egy tizenkettedik apostolt, hogy „még valaki tanúja legyen velünk együtt az ő [Jézus] feltáma-

dásának” (1,22b). Miközben a Jézusról való tanúskodás itt is megjelenik mint fő cél, Péter csapatot épít. Bár nyilvánvaló, hogy az ő személyes bizonyágtétele, tekintélye, emberekre való hatása óriási, nem bízik vakon a saját egyszemélyes „produkciójában”, hanem munkatársakat keres, gyülekezetet szervez. És ez nem véletlen! A hiteles tanúskodáshoz már a mózesi törvények szerint is két tanú volt szükséges (5Móz 19,15). A tanúk szavának óriási súlya volt, élet és halál kérdésében dönthettek. Nem véletlen, hogy a hamis tanúskodás tilalma a tízparancsolatba is bekerült.

A bizonyágtételnek a hétköznapi döntéseinkben is óriási súlya van. Érdekeséggeljesen: a modern internetes kutatások szerint az online vásárlók 92%-a olvas utána más vásárlói véleményeknek, mielőtt megrendelne egy terméket, és 72%-uk azt nyilatkozta, hogy a pozitív vélemények és „tanúságtételek” növelik a bizalmukat egy cégben (*Big Commerce*, 2022). A hitünket, véleményünket nagymértékben más emberek hite és véleménye alapján alakítjuk ki, és nem volt ez másképp az ókorban sem. Sőt, akkoriban még nagyobb súlya volt az elhangzó szónak. Péter is ezt tarthatta szem előtt, amikor munkatársakat szervezett maga köré, és az erőfeszítései sikeresnek bizonyultak: Lukács szerint a jeruzsálemi ösgyülekezet létszáma rövid idő alatt a tizenkétszeresére, kétszázötvenről háromezerre nőtt (ApCsel 3,41).

A térítő

Pál apostol, aki minden bizonnyal a keresztyénség történetének legnagyobb hatású teológusa és igehirdetője volt. Aki nemcsak a Jézusban való hit pogányok felé való nyitásában és a keresztyén megváltástan formálásában vállalt döntő szerepet, hanem – az Újszövetség törzsanyagát alkotó – levelein és missziói útjain keresztül a fiatal egyház missziói tevékenységében is. Ha van valaki, aki nélkül ma a keresztyén egyház nem lenne az, ami, az minden bizonnyal Pál apostol. És mégis, amikor ez a végtelen teherbírási, hatalmas életművet hátrahagyó apostol önmagáról beszél, akkor őszintén vall a testi gyengeségéről is, és arról, hogy „tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön, hogy el ne bizakodjam. Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék az el tőlem” (2Kor 12,7b–8a).

Sokféle teória kering arról, hogy konkrétan milyen testi nehézségekkel kellett Pálnak megküzdenie. Egy elhíresült – de a tudományos többség által nem támogatott – hipotézis szerint Pál epilepsziában szenvedhetett, amire a szerző Pál látomásából következtet (*Landsborough*, 1987). Egy másik, jóval megalapozottabb feltevés szerint Pál glaukómától (zöldhályogtól) szenvedhetett. Erre nemcsak az lehet a bizonyíték, hogy közvetlen közelről sem ismerte fel a főpapot (ApCsel 23,2–5); hanem a Galatákhoz írt megjegyzése is: „Mert bizonyosságot teszek rólatok, hogy ha lehetett volna, a szemteket is kivájtátok és nekem adtátok volna” (Gal 4,15b); illetve két fejezettel később, 6,11-ben az a közlése, hogy „Nézzétek, mekkora betűkkel írok nektek a saját kezemmél!” (*Abersold*, 2017).

Megint mások szerint Pálnak súlyos beszédhibája lehetett, utalva az athéniek gúnyolódására („Mit akarhat ez a fecsegő mondani?” – ApCsel 17,18b) és a Galatákhoz írt levél 4,13 versére, amelyben Pál kijelenti, hogy „az első alkalommal testi erőtlenségemben hirdettem nektek az evangéliumot” (*Webb*, 2013).

Akármilyen nehézségekkel küszködött is Pál apostol, ez nem akadályozta meg abban, hogy a keresztyén ösegység egyik legnagyobb bizonyágtevője és a pogánymisszió motorja legyen. Sőt, még úgy is véli, hogy a gyengeségében sikerült az erősségeit megtalálnia, „mert az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében” (2Kor 12,9b; Szent István Társulat fordítása). És ahogyan *Démoszthenész* úgy lett a „tíz attikai szónok” egyike, hogy kövel a nyelve alatt gyakorolva győzte le korábbi beszédhibáját, ugyanígy mi is képesek lehetünk arra, hogy a **testi-lelki korlátaink, az árnyékunkon átlépve tegyük hasznossá magunkat Krisztus gyülekezetében** – ha elhívást és készítetést érzünk a bizonyágtevésre.

Adja meg mindannyiunknak a mindenható Isten, hogy ki-ki megtalálja a személyiségének és képességének megfelelő helyet a gyülekezetben! Teendő mindig van rengeteg.

A rettenthetetlen

A következő biznyságtévő az első vértanú, István. Ő, miután a főpap elé hurcolták és egy hosszú védőbeszédben vallott keresztyén hitéről, végül a beszédét így fejezte be: „Íme, látom a megnyílt eget és az Emberfiát, amint Isten jobbra felől áll” (ApCsel 7,56). Mire a tömeg magából kikelve rárontott, kivonszolták a városból, és ott – egy fiatal farizeus, Saul, a későbbi Pál apostol részvételével – megkövezték. István csak az első volt a biznyságtévő vértanúk hosszú sorában. Az azóta eltelt időben becslések szerint hetvenmillióan adták életüket keresztyén hitükért, közöttük kétmillióan az elmúlt húsz évben (Johnson, 2019). Felfoghatatlanul nagy számok ezek, különösen olyan országokból nézve, ahol közel nyolcvan éve nem volt keresztyén vértanú. (Az utolsó magyar vértanú Apor Vilmos győri katolikus püspök volt 1945 tavaszán.)

Ha nem is ennyire véres formában, a „rettenthetetlenek” továbbra is közöttünk élnek, és a félelmükkel szembeszállva állnak ki Jézus ügyéért, hitük, meggyőződésük mellett. Ide tartoznak mindazok, akiket a szocializmus alatt a hatóságok vegzáltak és meghurcoltak vagy akár csak a munkahelyükön kinevettek és gáncsoltak; de azok is, akik bármilyen emberi vagy politikai nyomás, vagy akár csak kollegák és haveri társaságok rosszallása vagy gúnyolódása ellenére szilárdan kiállnak keresztyén hitük és értékrendjük mellett. Az efféle helyzetek nem ritkák: egy 2015-ös felmérés szerint az európaiak 33%-a vélte úgy, hogy a munkaadók hátrányosan megkülönböztetik azokat, akik nyíltan kifejezik vallási meggyőződésüket (Eurobarometer, 2015).

Bizonyára mindannyian átélünk már olyan helyzetet, amikor tanácsosabbnak éreztük a hitünk elhallgatását, nem hangosztatását, vagy szemlesütve elviseltük, hogy embertársaink a papokon, az egyházon vagy a templomba járókon gúnyolódjanak. Rettenthetetlenekre a hétköznapiakban is szükség van, és pontosan a Jézust egykor háromszor is megtagadó Péter apostol a bizonyíték arra, hogy hitvallónak nem születik az ember, hanem Isten lelke segítségével azzá erősödik. Ez az út előttünk is folyamatosan nyitva áll!

A tanító

Az igehirdetésre, a sok ember előtti teátrális biznyságtévésre nem minden ember képes. Bár bizonyos fokig ez is tanulható képesség, azonban – legalábbis a mi kultúránkban – a legtöbb ember abba a zárkózott személyiség-típusba tartozik, akiknek nehezen, vagy egyáltalán nem megy a személyes hit és érzelmek nyilvános kifejezése. A '16Personalities' nemzetközi pszichológiai teszt adatai szerint a közép-európai és ettől északkeletre eső országok (Baltikum, Finnország, Oroszország) lakói a legzárkózottabbak. Mi, magyarok is az erősen introvertált népek közé tartozunk. Azonban biznyságtévésre nemcsak a szószékről, nagy gyülekezet előtt van szükség és lehetőség, hanem sokkal hétköznapiabb formában is, személyes beszélgetések keretében.

A negyedik biznyságtévő, Fülöp (diakónus, aki feltehetően nem azonos az apostollal) személyében éppen egy ilyen embert ismerhetünk meg (ApCsel 8,26–40). Lukács leírja, hogy az Úr a Jeruzsálemből Gáza felé vezető néptelen útra vezette, ott elegyedett szóba az etióp kincstárnokkal, aki maga kérte meg Fülöpöt arra, hogy magyarázza el neki Ézsaiás próféta könyvének 53. fejezetét (az Úr szenvedő szolgájáról), amelyben a keresztyén hagyomány már ebben a korai időben is Krisztus szenvedését és kereszthalálát pillantotta meg. **A történet legfőbb érdekessége a műfaja: hogyan lesz egy egyszerű, hétköznapi beszélgetésből megtérés és keresztség.** Nem kell hozzá sem szószék, sem karizmatikus igehirdető, sem jól megkomponált, szívbe markoló beszéd: csak egy egyszerű, őszinte beszélgetés két ember között. Ilyen apró beszélgetésekből is tovább épül az Isten országa.

A cselekvő

Egy karizmatikus vezető és a nagy tekintélyű apostolok hatása nyilván óriási volt, azonban a fiatal egyház nem növekedhetett volna tartósan, ha nincsenek azok a **csendes gyülekezeti tagok, akik nem igehirdetéssel, hanem a két kezük munkájával tanúskodtak Jézus mellett.** Az efféle

áldozatot korábban is nagyra értékelte a zsidó hagyomány: a Biblia például megőrzi a tiruszi Hírám nevét (1Kir 7,13), aki jelentősen hozzájárult a salamoni templom építéséhez.

Ehhez hasonlóan Lukács is lejegyzí, hogy „József például, akinek az apostolok a Barnabás melléknevet adták, ami azt jelenti: Vigasztalás fia, egy ciprusi származású lévita, mivel földje volt, eladta azt, elhozta a pénzt, és letette az apostolok lába elé” (4,36–37).

A hagyomány leginkább a vezetők vagy nagy hatású gondolkodók, tudósok neveit szokta megjegyezni. Azonban nemcsak ők hordozzák a hátukon a szolgálat terhét, hanem mindazok az áldozatkész gyülekezeti tagok is, akik első sorban hitükkel és jelenlétükkel, másodsorban pedig különféle hozzájárulásokkal, kétkezi munkával vagy más módon tettek hozzá Krisztus egyházának továbbéléséhez és növekedéséhez.

József, a ciprusi származású lévita csak egy a szolgálva biznyságot tévők milliói közül. Nélkülük mi sem lehetnénk azok, akik ma vagyunk. És a mi szolgáló biznyságtévésünk nélkül unokáinknak is jóval nehezebb dolga lenne, hogy Jézushoz eltaláljanak, és a benne való hitet megélhessék.

DR. MAROSSY ATTILA

teológus

Könyvajánló

Tanúim lesztek

Evangélikus Missziói Központ
– Magyar Evangélikus Rádiomisszió, 2019
Szerkesztette: Szeverényi János

A könyv a *Misszió* és a *Híd* magazinban közölt interjúkból és tanúságtételekből közöl válogatást. Az igazi „riporter”, „interjúkészítő” az Isten. A beszélgetést ő kezdeményezi. Milyen jó, hogy minket kereső és megtaláló, beszélgető Istenünk van! Azért kérdez, mert érdekli a válaszuk és szeret minket. A kötetben olvasható interjúk és tanúságtételek ennek a beszélgetéssorozatnak részei. Nem dialógusok, hanem trialógusok. Megrendelhető: evmis@lutheran.hu

Irányváltás – Humán értelmiségiek megtérése

Luther Kiadó – Hermeneutikai Kutatóközpont, 2009
Szerkesztette: Fabiny Tibor és Tóth Sára

A megtérési történetek lényegi eseménye nem annyira a karakter átváltozása, ami történik, inkább a meglévő karakter, az abban rejlő erők, képességek irányváltása, megfordulása, a „gondolkodás irányváltása”.

A megtérés, mint a beszámolókból látható, ma is tartalmaz „felforgató” elemeket: emberek negyvenévesen visszaülnek az iskolapadba, kutatási területet, szakmát váltanak, átértékelik emberi kapcsolataikat, egyházhoz való viszonyukat... A kötetben *Dér Katalin*, *Kocziszkó Éva*, *Békési Sándor* és *Fabiny Tibor* megtérésről szóló vallomásai olvashatók. A könyv megvásárolható a Luther Kiadó könyvesboltjában.

Minden a szeretetben!

Bence Imre A 2024. év igéjének éneke Bence Imre

C F C F C

A sze - re - tet - ről nem köny - nyű be - szél - ni, és sza - vak - ba

4 Em G C F C F C

a - lig önt - he - tő. A sze - re - tet - be be - le kell me - rül - ni, Így lesz min - dig

8 G C C G F C Am Em

köz - ve - tít - he - tő. REFR: Min - den dol - go - tok a sze - re - tet - ben szü - les - sen és (végén 2X)

13 C E Am F G C Am Em

vál - jon tet - tek - ké! Ma - rad - ja - tok min - dig az Is - ten - ben! Mert i - gaz sze - re - tet

17 E Am F G C

az Ő - vé! Mert i - gaz sze - re - tet az Ő - vé!

A tanítványok imádsága

Ordass Lajos Alapítvány, 2023
Fordítás svéd eredetiből: Joób Olivér

A Miatyánk a történelem legjobban ismert és leggyakrabban elmondott imádsága. A keresztyén gyülekezet legeredetibb kincseinek egyike. *Joób Olivér Dávid* Svédországban működő népfőiskolai lelkész könyve segítségével felfedezhetjük ennek a rövid imádságnak a gazdag tartalmát.

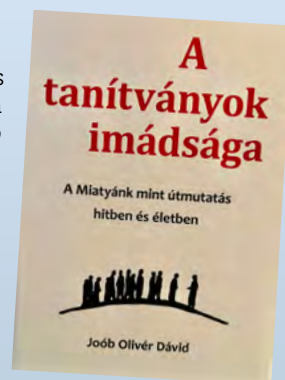
Rávilágít a Miatyánk jelentőségére, végigköveti egyes részeit és feltárja az általa kirajzolódó keresztyén hit alapvető tartalmát. Minden fejezethez tartozik egy kis illusztráció, három igehely és három kérdés, ezek az egyéni átgondolást és a közös beszélgetést szolgálhatják.

Gazdag függelék tartozik a kötethez, ami a továbbgondolást és az elmélyült tanulmányozást segíti. Hét különböző szemszögből világítja meg az Úrtól tanult imádságot, a mai alkalmazásra vonatkozó tanácsokkal zárva.

A *tanítványok imádsága* Jézus-követésre indít, és egyben erőforrás is arra.

Megvásárolható a Luther kiadó Deák téri és Üllői úti evangélikus könyvesboltjaiban.

Alpha – a misszió és a gyülekezetépítés eszköze

Mi a közös Skóciában egy nappaliban összegyűlő pár fiatal, Hollandiában egy kávézóban találkozó munkatársak, Lengyelországban egy csapatnyi elitelt vagy Magyarországon a gyülekezeti teremben találkozó vendégek között? Alpháznak! De mi az Alpha-kurzus?

Az Alpha tíz-tizenkét héten át tartó találkozások sorozata, mely mindig közös étkezéssel kezdődik, egy előadással folytatódik és kiscsoportos beszélgetéssel zárul az aznapi témával kapcsolatban. Az előadások témái között szó esik arról, hogy kicsoda Jézus és miért jött a világra, vagy arról, hogy mit takar a keresztyén élet gyakorlata (imádság, bibliaolvasás, hit...). Isten személyét és a Szentlelket is bemutatja, és előkerül a gyülekezetbe járás fontossága. Az előadások anyaga videón hozzáférhető, külön anyag áll rendelkezésre fiatalok számára tizenkét-tizenégy éves kortól: az Ifi Alpha, illetve felnőttek részére az Alpha Filmsorozat.

Nagyon hasznos másik sorozatunk a Házaskurzus, mely nagyon jó párkapcsolat-fejlesztő előadásorozat, ugyanakkor könnyen el lehet rá hívni bárkit. A Házaskurzus során hét alkalmon keresztül esik szó a párkapcsolat különböző területeiről, az alkalom során fel-

merülő beszélgetések pedig mindig kizárólag a pár két tagja között zajlanak, azt nem kell megosztaniuk sem a csoporttal, sem az esemény szervezőivel.

Az Alpha és a Házaskurzus mindig egy adott gyülekezetben történik, az szervezi, tartja meg. Az Alpha Alapítványnál az a célunk, hogy segítsük ezeknek az Alpháknak az elindulását.

Hisszük, hogy az evangéliumnak életeket megváltoztató ereje van, ezért minden embernek szeretnénk lehetőséget biztosítani, hogy egy Alphát elvégezve megismerhesse azt. Az Alpha

Alapítványnál az a célunk, hogy mindenkihez jusson el az evangélium, hogy az egyházak megújuljanak, és a megváltozott életek által az egész társadalom átforgatódjon.

**CZINKINÉ
BÁLINT LEA**

alpha.org.hu,
hazaskurzus.hu

Imádkozzunk!

„A múlt egy-egy imádsága olyan izzó lehet Isten oltárán, hogy ha odavisszük mellé a magunk kihűlt szívét, azt is áttüzesítheti.” (Ordass Lajos)

„Az Istentől elszakadt ember gondolkodása teljesen más, mint Isten normái. Ezért nem teljesít sok olyan kérést, amelyet az emberek hozzá intéznek. Képtelenség, hogy olyan vállalkozáshoz adjon segítségét, amelyet az ember nélküle (olykor ellenére) akar megvalósítani. Az imádság lényege éppen az, hogy valaki előre kérdezi, hogy mi Isten akarata, mert tudja, hogy neki is az a legjobb. Nem csak alkalmilag kiált Istenhez segítségért, hanem állandó kapcsolatban van vele.” (Cseri Kálmán)

Könyörögjünk:

- Urunktól jövő tűzért, megtérésért, hogy újra fellobbanjon szívünkben az „első szeretet”;
- Isten vezetéséért, hogy életünkben, szeretteink életében és a világban egyre inkább az ő akarata jusson érvényre;
- hogy Istenünk formáljon bennünket olyanná, hogy hiteles tanúi lehessünk mások számára!

Adjunk hálát:

- elődeinkért, akiknek Istenhez való hűsége példa és útmutatás számunkra is a hit útján;
- a testvéri közösségért, ahol egymás hite által is épülhetünk;
- Urunk irántunk való szeretetéért és türelméért, hogy bukdácsolásaink ellenére is velünk jön életünk útján, az utolsó pillanatig mellettünk áll, és nem mond le rólunk!

Fotó: Balog Eszter

#BornFromLove – szerelemből született

„Csatlakozz te is a #BornFromLove hashtag használatával a párbeszédhez, hogy országszerte kampányoljunk a szeretet és a család minden formája mellett!”* – hallom vezetés közben kora reggel egy rádióban, amit azért kapcsoltam be, hogy komolyzenét hallgassak. Hmmm... a szeretet és a család minden formája mellett! Milyen szépen hangzik, milyen befogadón, kedvesen.

A szeretet minden formája... – mert ugye csak konszenzus kell két felnőtt ember között ahhoz, hogy szeressék egymást, és mi ezt a szeretetet ünnepeljük. A szeretet minden formája. Igen. A férfi és a nő életre szóló kapcsolata a házasságban. Van közöttük konszenzus? Szeretik egymást? Akkor mehet. Aztán ott van a családapa és a szerető. Felnőttek? Szeretik egymást? Van közöttük konszenzus? Igen. Kampányoljuk mellette! Mert ez is a szeretet egyik formája. Aztán az a három férfi, akik szintén felnőttek, szeretik egymást. Valahol külföldön két gyereket nevelnek. Ki vagyok én, hogy

megmondjam, hányan szerethetik egymást? Amúgy is, miért csak ketten köthetnek házasságot?

De ha a szeretet nem ismer nembe-li és számbeli korlátokat, akkor miért ismer életkori korlátokat? Kik vagyunk mi, hogy meghatározzuk, milyen korú emberek szerethetik egymást? Főleg szerelemmel. Mert – olvasom az *Elle* közleményében – „a szeretet nem ismer korlátokat”. Ez egy egyszerű igazság, mondják, akkor alkalmazzuk is!

Ja, hogy ilyen meg olyan meg amolyan kapcsolatokra ez nem vonatkozik? Akkor miért éppen arra a két saját neméhez vonzódó férfira kell értenünk, akik most egy kislánnyal pózolnak az *Elle* címlapján?

Merthogy a „Born from love” csöpögősen és tinilányosan romantikus mondata mögött két lehetőség állhat. Vagy egy szülei által magára hagyott kisbaba örökbefogadása történt, ami olyan értelemben „Born from love”, hogy az anya nem ment abortuszra a gyerekével, hanem örökbeadta, ettől még tragédia. A másik lehetőség pedig, hogy a „Born from love” mögött egy nő testének áruba bocsátása áll, akinek a méhét két ember kibérelte drága pénzén.

Ilyenkor valahogy nem érdekelnek minket a nők jogai. Mert „a szeretet nem ismer korlátokat”. Mindenki úgy szeretkezik, ahogy akar, akivel akar, amikor akar. És hát gyereket is akar. Nem, nem csak örökbefogadni akar. Hanem sajátot, saját génekkel. Legalábbis az egyikük génjeivel. Hogy a másiknak nehezebb lesz kötődni a gyerekhez, mint akié, az csak zárójel-probléma, ugorjunk! De hát ez a fránya természet nem teszi lehetővé, hogy valóban „Born from love” legyen két férfi esetén...

Aggodalomra semmi ok, vannak erre megoldások. Kell egy szép, okos, egészséges petesejt-donor. Nézzük ezt a honlapot! Ki tetszik neked? Ja, nem úgy, de érted. Aztán, ha ezzel megvolnánk, létre lehet hozni x számú embriót, ki lehet választani a legéletképe-sebbeket, abból beültetni egyet-kettőt, meglátjuk, melyik bírja. Ja, és a többivel mi lesz? Hát, ha akarunk még gyereket, akkor mehetnek a fagyasztóba, ha nem, akkor a kukába. Mázlija volt annak, akit kiválasztottunk.

Akkor már csak vagy a petesejtdonor testét, vagy egy másik nő testét kell bérbe vennünk. Ja, hogy ez konkrétan a test áruba bocsátása? Neem, ez szeretet! Ő kihordja nekünk a bébit, mi posztoljuk a közösségi médiában,

hogy apák lettünk (legalább is az egyikünk, de mindegy), és várunk... várjuk, hogy az az édes kis ember-gyerek kapcsolódjon sejt szinten a béranyával, közös vérkeringésük legyen, együtt éljék az első kilenc hónap minden másodpercét, hallja a baba az anyjának minden szívdo-banását... aztán, pech. Bocsi, de utána mi viszünk haza, édes kislányom. Mert mi annnnnnnyira akartunk téged, és te annyira „born from love” vagy, hogy mi most a love nevében elszakítunk attól az embertől, akitől eddig az életed függött. És az *Elle* is megmondta, hogy a család nem a biológiai-ról, hanem a kötelékekről szól. Úgy-hogy, legyél boldog, és örülj, hogy élsz és szeretnek. És ne sírdogálj már az anyád után, ez nem biológiaóra, hanem kötelék! Ja, hogy a kötelék anya és baba között felfoghatatlan és pótolhatatlan?

Igen, amikor válásról, halálesetről, örökbefogadásról van szó, akkor elismerjük, hogy a gyerek veszteséget él át, ha nem a biológiai szülei-vel, apjával és anyjával van együtt. De ha két saját neméhez vonzódó férfi-hez kerül egy kisbaba (akárhogyan is, mert erről nem nyilatkoznak valami-ért), akkor ezt elfelejtjük, és a tisztelt magyar társadalomtól kérjük, hogy tessék ezt a gyereket, de főleg az őt nevelő apukákat ünnepelni, mert ezt a gyereket nagyon szeretik. És látszik, hogy szeretik. Csakhogy itt nem ez a kérdés. Hanem az, hogy ez a kislány szándékosan anya nélkül fog felnőni. Nem amiatt, mert így hozta az élet, hanem mert valakik így akarták. Akár örökbefogadták, akár béranyával csináltatták, ezt a kislányt szándékosan anya nélkül nevelik fel.

Még az örökbefogadás sem az örökbefogadó szülőkről kell, hogy szóljon, hanem a gyerekről. Neki megtalálni a lehető legstabilabb kör-nyezetet. Neki. Erre pedig bizonyí-tottan – aki nem hiszi, járjon utána – a heteroszexuális házasság a legal-kalmasabb. Mást ad egy apa és mást egy anya. Nem felcserélhetőek a sze-repek. Nem úgy van, hogy csak az számít, hogy szeressék. A gyerekek kiáltanak az apai és az anyai szeretet után. Nem szülőség van, hanem apa-ság és anyaság van, annyira különbö-zik ez a kettő. Ha pedig valakit direkt megfosztanak egyik biológiai szülő-jétől, mert nem örökbefogadás során kerül el a biológiai szüleitől, hanem sperma- vagy petesejtdonáció foly-tán rendeli meg valaki, az egyenesen

kegyetlenség. Igen, az, megfosztani valakit szándékosan az identitása fe-létől.

Nézzünk utána, hány évet tölt sok ember azzal, hogy felkutassa a saját donor anyját, apját vagy test-véreit? Számít a biológia a gyerek oldaláról. Mert így vagyunk kitalálva, hogy az identitásunk biztossá válá-sához szükségünk van arra, hogy ismerjük, kik felelősek a létezésünkért. És számít a biológia a felnőtteknek is. A szülők a biológiai gyerekeikhez sokkal lojálisabbak, több pénzt és energiát szánnak rájuk, mint a nem biológiai gyerekeikre. Két férfi közül csak az egyiké a gyerek, akárhogy is mondják, hogy ketten vagyunk apu-kái, mindketten tudják, hogy kié az a gyerek.

Az *Elle* szerint: „Minden gyerek megérdemli, hogy biztonságos, gon-doskodó és támogató közegben nő-jön fel, és ezt senki nem gátolhatja meg a szülők nemi identitására vagy szexuális irányultságára hivatkozva”.

Kedves *Elle*! Igazad van. Minden gyerek megérdemli, hogy biztonsá-gos, gondoskodó és támogató közeg-ben nőjön fel. És tudod, erre melyik hely a legalkalmasabb számára? A heteroszexuális házasságban élő bio-lógiai szülei-vel való együttélés. Ez így van akkor is, ha vannak szerető, gon-doskodó saját nemükhöz vonzódó, monogám kapcsolatban élő szülők, és vannak bántalmazó biológiai szülők. Azonban mindkettő statisztikai kivé-telnek mondható. Nézz utána, kérlek! És az a helyzet, *Elle*, hogy a gyerekek biológiai szülei-kezhöz való természetes joga előrébb való kell, hogy legyen, mint a felnőttek gyerek iránti vágya. Akár a saját nemükhöz vonzódna, akár nem.

DR. UJLAKI-GYŐRI ANNA

mentálhigiénés szakember

*A hashtag (kettőskereszt írásjel plusz egy szó) a kategorizálást segíti az interneten. Jelen esetben a #BornFromLove hashtag kiírói a „szerelemből született” fogalomra és az ahhoz köthető történetekre (lásd a cikkben) utalhatnak.

Keresztyénség és más vallások

Dr. Szalai András metodista teológusnak, az Apológia Kutatóközpont vezetőjének előadása 2023. október 14-én hangzott el az országos evangelizáció egyik szekciójában.

Tudnunk kell, hogy mit miért hiszünk, illetve nem hiszünk. Amit hiszünk, mit jelent az életünknek nézve? Ami ott van az életünkben, mennyire alapul a hitünkön, és mennyire személyes vagy gyülekezeti hagyomány, szokás csupán?

Magyarországon a rendszerváltás idején harminchárom bejegyzett vallási közösség létezett, ma ennek a tízszere. Nagy vallási sokszínűséget tapasztalunk. Nem véletlen, hogy az emberekben fölmerül: akkor melyik mond igazat?

A vallásoknak vannak közös alapelveik, értékeik, és hordoznak igazságot is. Keresztyén szempontból viszont az az álláspontunk, hogy egyik sem tartalmazza a teljes igazságot, mert számunkra az igazság nem valami, nem egy dogmalista, hanem Valaki. **Egyetlen vallás hordozza Isten önmagáról adott teljes kinyilatkoztatását.**

A vallásokban rengeteg kép létezik Istenről, és ezek eltérőek. Azt, hogy ki hogyan gondolkodik róla, meghatározza a háttér: a kultúra, amelybe bele született, az otthoni könyvtár, a család vallási irányultsága, a műveltségi szintje, az életeményei. Szükségszerű tehát, hogy az egyes emberek istenképe és az egyes vallások istenképe csak részben hasonlít, vagy kizárja egymást. Hiszen nem lehet Isten személy is, és személytelen is; egyvalaki vagy sok; férfi vagy nő, mindkettő vagy egyik sem... Ezért bennünket nem az kellene, hogy érdekeljen, hogy a másik ember mit gondol Istenről, hanem hogy Isten mit mondott el nekünk saját magáról.

Olyan ez, mintha egy ablakon keresztül látnád, hogy emberek beszélgetnek rólad. Az egyik gyerekkorod óta ismer, a másikkal csak annyi dolgod volt, hogy egyszer véletlenül nekimentél az utcán, a harmadiknak egy éve nem vitted vissza, amit kölcsönkértél. Mind egyiknek van valamilyen szintű ismerete rólad, élménye veled kapcsolatban, és ezek nagyon eltérőek. Előbb-utóbb bemész az ajtón, bemutatkozol és elmondod, hogy ki vagy, milyen vagy és milyen nem. Ezt nevezik a teológiában kinyilatkoztatásnak. Isten áttört ezt az ablaküveget, Jézusban bejött a láthatatlan világból a láthatóba, és bemutatkozott. Őt ugyanis érinti, ami a világban történik, és hogy mit gondolunk róla.

Több vallás hivatkozik isteni kinyilatkoztatásra, miért éppen a Bibliának higgyünk? Először is, kevés vallás hivatkozik valamilyen értelemben vett történelmi kinyilatkoztatásra. Hogyan lehet ellenőrizni, ha valaki azt mondja, hogy hozzá Isten szólt? Meg kell azt vizsgálni! Ha régen történt, akkor vajon fennmaradt-e a szövege? Igazolhatóan az ismert emberi történelem része, vagy csupán mitológia? Lefordítható és érthető a szöveg? Harmonizál a későbbi kinyilatkoztatásokkal? Az egész világnak szól, vagy csak egy népnek, egy embernek? Realista világképe van? Van emberformáló hatása? Ezek nem keresztyén, hanem bárkiben felmerülő szempontok. Ha egy gondolkodó ember azt hallja, hogy Isten belépett ebbe a világba és elmondta, hogy ő kicsoda és milyen, akkor felteszi ezeket a kérdéseket.

Ami a szöveg fennmaradását illeti, a Biblia az a vallási irat, amelyet az elmúlt kétszáz évben a legalaposabban vizsgáltak a szövegkritika módszereivel. A vizsgálat lezárult, és elmondhatjuk, hogy ez a legjobban megőrződött ókori vallási irat. Más vallások még el sem kezdték gyűjteni a szentírásaik szövegváltozatait, és összehasonlítani azokat, vagy mert eleve mítoszok, vagy mert olyan kevés vagy kései kézirat maradt fenn.

Meglepő, de közvetlen isteni eredetre csak a zsidóság és a keresztyénség hivatkozik, illetve egyes „prófétai” vallások (zoroasztrizmus, iszlám, bahái) és keresztyén háttérű szekták (neognosztikusok, spiritiszták, mormon vallás). Sok vallás nem is látja ilyesmi szükségét (törzsi vallások, buddhizmus, Kína és Japán vallásai), vagy csak látnoki képességű emberek írásainak tekintik (pl. hinduizmus, szikh vallás), vagy eleve tagadják a közvetlen isteni kinyilatkoztatás lehetőségét is (izlám). Például a Korán maga állítja, hogy nem is lehetséges Alláhtól közvetlen kinyilatkoztatást kapni, csak például angyalon vagy álmon keresztül. Mohamednek is egy szellem – aki a Bibliában szereplő Gábel arkangyalnak mondja magát – „hozza le” az üzeneteket a mennyből, Alláhtól.

Az is egyedülálló, hogy az Újszövetség esetében milyen döbbenetes mennyiségű szöveg maradt fenn, és csupán mennyire jelentéktelen másolási hibákat

tartalmaznak. Az apokrif iratokból csak néhány példány maradt fenn, és azok között is jelentős eltéréseket találunk.

Egyedül a Biblia Istene az, aki közvetlenül megszólít, leírta, amit mond, végül megjelenik emberként és a szemünkbe nézve mondja el, hogy ő milyen, mi milyenek vagyunk, és mit tegyünk, hogy őt megismerjük, és ne maradjunk ilyenek. Ezt a fajta kinyilatkoztatást egyedül a Bibliában látjuk.

Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a keresztyénség a vallások világában egy anomália, mert nem a bevett, mindenhol látható mintákat követi. A történetisége, őszintesége, az emberi realizmusa, egyetemessége, tartalmi összhangja, a jövődölések jelentősége és a fennmaradása kivételes. Más szentírások tartalma csupán eredetmitosz vagy spekulatív, misztikus filozófia. A Bibliában viszont azt látjuk, hogy az ismert emberi

történelem részeként Isten a semmiből létrehoz egy népet, egy kultúrát. Együtt él velük, közös tapasztalatok által ebben az együttélésben ismerteti meg önmagát a történelem századain keresztül.

Más ókori kultúrák minden csata után megörökítik a győzelmüket más népek és isteneik felett, a vereségeiket sosem. A zsidók azonban feljegyzik az utókorak a saját őseik és uralkodóik erkölcsi bukásait, vallási eltévelyedéseit, politikai hibáit, katonai vereségeit is. A mítoszokban sehol nem látunk egyszerű, hétköznapi embereket, csak isteneiket, hősöket, uralkodókat. A zsoltárok emberi lélekről és az emberi kapcsolatokról nyújtott képe is kifejezetten modern és realista.

A legtöbb vallás etnikai vallás, szentírása egy nép eredetmítosza és kulturális elemeinek magyarázata, ezért nem misszionál, nem is lehet rá áttérni, csak beleszületni (ld. hinduizmus). Isten azonban eleve azért hozta létre az ábrahái szövetségben a zsidó népet, hogy az ő történelmükön keresztül megismertesse magát, és minden más nép számára áldássá legyenek. Amikor megszületett az egyház, eleve multikulturálisan kezdte a működését, és már az első évszázadban elterjedt a térség minden népe között.

Tartalmi összhang tekintetében a Korán például viszonylag egységes, mert egy ember írta le húsz év alatt. A Bibliáról mit tudunk? Ezeröttszáz év alatt alakult a kinyilatkoztatás szövege, legalább három tucat nagyon különböző szerző írta, három nyelven (héber, arám, görög). Műfajok sokasága található benne, nem csupán közlések, ennek ellenére hihetetlen a tartalmi egysége. Minden népnek szól, ezért lefordítható. Az arab Korán eleve nem lefordítható, csak az „értelmezésének a magyarázata” jelenhet meg más nyelveken.

Más vallásokban rendkívül ritka jelenség, hogy Isten nyitva hagy számunkra kérdéseket, hogy válasszunk: élet vagy halál, az ő követése vagy menni a saját fejünk után – ezek pedig eltérő jövőt alakítanak. **Ezért van a döntésünknek jelentősége, ezért van jutalom és számonkérés.** Ugyanakkor bizonyos dolgokat mindenképpen végigvisz az emberi történelmen keresztül, és olyan jövőndöléseket mond, amelyek nehezen betölthetők. Egy egyszerű jóslatot, hogy bizonyos napon, bizonyos időben valaki bemegy egy üzletbe és a hatodik polcra levesz egy doboz tejet, bármelyikünk be tudna tölteni. De azokat a jövőndöléseket, amelyek a messiásról szólnak, nem ilyen könnyű beteljesíteni (előfutára van, hol születik, milyen csodákat tesz, mit

művelnek vele mások a kivégzése közben és így tovább). Ez is sajátos műfaj a Bibliában. Isten bizonyos dolgokat előre jelez, hogy amikor bekövetkeznek, tudjuk, hogy ő cselekszik.

A bibliai istenkép különlegességéről is fontos szót ejteni. Egyetemistákkal szoktam beszélgetni arról, hogy ha létezne Isten, és jó lenne, akkor szerintük milyen lenne? Teljesen hitetlen emberekkel is össze tudtuk írni azokat a tulajdonságokat, amelyek a Bibliában is megtalálhatók: ő személy, akivel kapcsolatba lehet kerülni, hűséges, igazságos, irgalmas és még sorolhatjuk a jellemvonásait.

Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán ragyog fel.

Más vallásokban gyakran személytelen istenképet találunk, valami kozmikus szellemet, energiát. A törzsi vallások istene közeleli, de nem megismerhető. Van, ahol távoli és nem megismerhető, mint az iszlámban. Van ugyan olyan szöveg a Koránban, amely szerint Allah közelebb van hozzánk, mint a nyaki ütőered, de ez nem az Atya átölelő közelsége, hanem fenyegető közelség (ugyanis hallja a gondolatainkat, és angyalok jegyzetelik a tetteinket). A keresztyén istenkép egyszerre transzcendens és immanens, egyszerre van a világon kívül és benne is. Isten megismerhető személy, az üdvösség pedig a vele való közösség.

Istent érintik a mi tetteink. Az emberek elleni véték Isten elleni véték is. Akár jót, akár rosszat teszünk másokkal, az olyan, mintha Istennel tennénk. Ő számonkér és jutalmaz. Ha a másik fél már nem tudja megbocsátani, amit vétettem, ő akkor is megbocsáthat, hiszen minden elkövetett bűnömben ő is érintett, nem csak az az ember, aki ellen vétettem.

A Koránban Allah csak az akaratát közli, nem önmagát mutatja be, a tulajdonságait is csak felsorolja, és nevei nem az évszázados együttélés élményeiből fakadnak. A Biblia Istene befogad a saját erőterébe és átforgalmazza minket, Lelke által tanít szeretetre, türelemre, a Lélek gyümölcseire. Az Atya a Fiú és Lelke révén a gyermekévé fogad, és ez határozza meg a kapcsolatunkat. Az iszlámban azonban istenkáromlás, megbocsáthatatlan bűn az, ami nekünk a legdrágább evangélium.

Isten nem ábrázolható az egyetemes zsinatok döntése szerint, de Krisztus igen. Nem tudjuk, hogy nézett ki, de mindnyájunkban él egy kép róla, és őt

a világ különböző tájain az ott élő embertípushoz hasonló formában ábrázolják. Ez az ábrázolás történetileg nem, de teológiailag helyes, hiszen egy lett közülünk.

Isten tudja, hogy milyen embernek lenni, és ez nekem fontos, amikor az emberségemmel, pusztán lételemmel harcolok ebben a világban. Ez megint olyasmi, amivel csak a Bibliában találkozhatunk. Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán ragyog fel. Mekkora dolog, hogy vele lehetek, akiről olvashatom, hogy több száz, több ezer éve hogyan bánt Ábrahámmal vagy az apostolokkal! Ha meg akarom látni, hogy Isten tényleg csodálatos, figyeljem meg Jézust az evangéliumokban.

Más isteneket nem érint a bűn. Krisna, ha őt odaadóan imádják, hatályon kívül helyezi hívei tetteinek karmikus visszahatását, de nincs jóvátétel, nincs igazságszolgáltatás. Az iszlámban pedig csak az bizonyos, hogy nincs üdvbizonyosság, mert a Korán és a hagyományok nem világosak. Még csak nem is a tettek döntenek, akármilyen jó muszlim valaki; ha Allah úgy dönt, az emberre nem a Kert, hanem a Tűz vár.

Krisztus azonban magára vette a bűneinket, kiengesztelte az Atyát, ezért kaptunk bűnbocsánatot, ezért kaphatunk tiszta lelkiismeretet, ezért van újrakezdés. **Vár minket, szeret minket és nem hagy meg olyannak, amilyenek vagyunk.** Nem nagyon illünk bele a szent családba: az Atya, Fiú, Szentlélek közé – és mégis, a Fiú nem szégyell minket testvéreinek nevezni, és örököstársaivá tenni.

Egy napon Krisztussal egymás szemébe nézünk, és létformát cserélünk. Várjuk őt vissza, hogy amikor eljön, a mi gyarló testünket is hozzá hasonló létformává változtassa. Micsoda reménységünk van, ami a Biblián keresztül, ezen az istenképen keresztül adatott! Nem tudom, van-e ennél jobb hír.

apologia.hu

Az 2023-as országos evangélicus hangfelvételei meghallgathatóak a misszio.lutheran.hu honlap ígéhirdetések és előadások menüpontja alatt.

Egy püspöki levél

Erre az Ordass-levéltre költözésünk közben, a pakolás során bukkantam rá. 1961-ben nyolcéves voltam, a húgom hét. Ez volt az egyetlen családi nyaralásunk, az egykori mátraszentistváni evangélikus üdülőben. A költségeket Ordass Lajos állta, mert édesapám akkortájt egy egész éven át nem kapott fizetést a gyülekezettől. Igen, volt ilyen is.

Amíg mi a Mátrában üdültünk, a püspök a feleségével együtt őrizte a paplakot Nyáregyházán, etette a nyulakat és a tyúkokat, számolta a tojásokat, mérközte a kutyával és kémlelte az eget eső után...

Édesapám ceglédi lévén személyesen is kötődött Ordass Lajoshoz, aki Wolf Lajos néven mint ceglédi lelkész a tizenhét éves gimnazista *Lupták Gyulát* elküldte egy nyári KIE ifjúsági konferenciára Tahiba. Édesapámat ott érintette meg Isten közelsége, ezután döntött úgy, hogy nem mérnök, hanem lelkész lesz. Soproni teológusévei alatt Ordass anyagilag is támogatta őt, az első fekete öltönyét tőle kapta, majd később egy Luther-kabátot is.

A fennmaradt levél egy kis adalék Ordass Lajos püspök jellemrajzához.

LUPTÁK GYÖRGY
evangélikus lelkész

Kedves Gyula!

Köszönöm a megküldött képeslapot és annak legfontosabb közlését, hogy a kis Piroska rendbejött. Elmeneteletek után ugyanis ez aggasztott legjobban. Mindaddig maradt is bennem szorongás, amíg levelezőlapotok meg nem érkezett.

Gondoltam, titeket meg az érdekel, hogy itthon mi hogyan van. Erről írok tehát meglehetősen semleges dolgokat. Ez talán jobb is, mintha volna világrengető közölnivaló esemény.

Nem szüntem meg kémlelni az eget. Volt-e ennek a dolgokhoz köze, nem tudom, de tény, hogy elutazásokat napján – szerdán – délből csöndesen permetező eső kezdődött. Mintegy három órán át hulldogált. Tudom, hogy a ti kertek szomjúságához viszonyítva ez nem nagy dolog, mégis örültem neki. Egy kis lélegzésre serkentette a kertet, és ez ebben a szinte halód állapotú kertben mégiscsak volt valami...

Illett volna talán mindenekelőtt az eklézsiával kezdenem. Ezért most erre a kérdésre térek.

Eddig minden rendben van. Híret vettük, hogy egy dászszenzmiklósi fiatalasszony szívbántalmak következtében a ceglédi kórházban meghalt. Vártuk a hozzátartozók jelentkezését. Senki sem jött. Máig sem. Bizonytalan értesülésünk van arról, hogy talán Galát György végezte el a temetést.

A pénteki bibliaórán szép számmal voltak és Gyula (ifj. Dedinszky Gyula, Ordassék veje – *Lupták György megjegyzése*) rendszeren látta el a szolgálatát. Ezt írhatom a ma reggeli istentiszteletről és a vecsernyéről is. Szépen voltak.

Tegnap jelentettek egy keresztelőt is a mai istentiszteletre. Az apa neve Bernula, félszemű ember. Első gyermekük. Kislány. Komplikált szülés volt Budapesten, de most már jól van az asszonyka is. Egyházkeleken is itt volt. Egyéb nem történt az egyházban.

Feleségem csütörtökön megérkezett, és jól megvagyunk. Különösen a gyönyörű estéket élvezzük. Holnapra várjuk Zsuzsát (Ordassék lánya, Dedinszkykéné – *Lupták György megjegyzése*) a kis Gyuszikával. Mivel asszonyomnak – kézimunka ügyben – kedden Budapestre kell mennie, és csak szerdán tér vissza, ez idő alatt Zsuzsa viseli gondomat.

Fekete néni igen rendszeresen ellátott, és ugyanezt írhatom a Pesti leánykákról is. A házról is igyekszünk gondot viselni. Bogárral (házőrző kutya) megbarátkoztunk. Elutazásokat reggelén szép engedelmesen engedte magát befogatni. Este szerettem volna megint szabadon bocsátani, de annyira széles volt, hogy fülét nem tudtam kiszabadítani, ezért aztán hagytam öklémét a láncon, őt okolom rabságáért...

A nyulak épségben megvannak mindannyian. Az előírásokat pontosan betartom, és ezért remélem, a jövőben is hasonlóan tudok beszámolni róluk. Eddig mind a két süldőről elhárult a végzet, mivel feleségem az „alkotmány” (augusztus 20! – *Lupták György megjegyzése*) tiszteletére kapott húst...

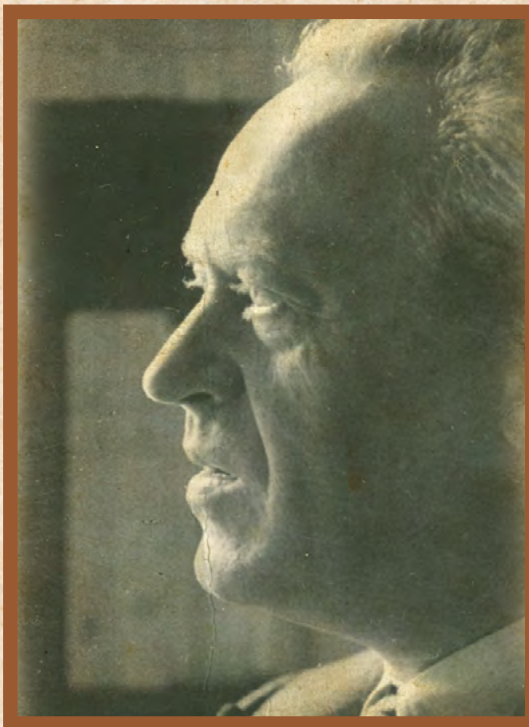
A tyúkok is – köszönik érdeklődéseket és – üzenik: jól vannak. Szorgalmasak is. Szerdán kezdik teljesítményük fölsorolását, ez így fest fehéren feketével: 5+2+5+5+3. Ha jól számolom, akkor ez összesen húsz. Tíz tyúktól ez igazán szép teljesítmény, pláne ha még azt is meggondoljuk, hogy az egyik kotlós, egy másik meg kakas...

A pince polcáról szorgalmasan ízlelgetem a különböző szőlő- és meggyleveket. Sőt, a „spájz” égett szeszét is. Utóbbit nem a rossz gyomor kúrálása céljából, hanem a hideg időjárás miatt. Néha valósággal fázik az ember. Beleképelem magamat a ti helyzetetekbe és fölteszem magamban a kérdést: vajon van-e elég meleg ruhátok?

Talán kimerítettem az adódó témákat. Feleségem szíves köszöntését is idejegyzem, kívánunk kedvező üdülést, jó egészséget. Téged öllelek, asszonyodnak szíves üdvözlötet küldve, a két apróságot pedig csókolva, Isten áldását kéri rátok:

Lajos

Nyáregyháza, 1961. augusztus 20.

Lábam előtt mécses a te igéd

„Mikor azt gondoltam, hogy roskad a lábam, szereteted, Uram, támogatott engem. Ha megtelik szívem aggodalommal, vigasztalásod felüdíti lelkemet.” (Zsolt 94,18)

„Simon, Simon, íme, a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát, de én könyörögtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited: azért, ha majd megtérsz, erősítsd a testvéreidet!” (Lk 22,32)

Nemcsak gondoltam arra, hogy roskad a lábam, hanem össze is estem. Besötétedett. Elvesztettem a fogódzókat. Testem és lelkem fájdalommal vált. Ima- és hitéletem nyögéssé redukálódott: „Meddig tart ez, Uram?” (Zsolt 13,2).

A Sátán gyilkos erővel tépte-cibálta a rostát. Te ott rázkódtál velem, Uram. Könyörögtél érttem is, hogy el ne fogyjon mustármagnyi hitem; hogy ne zuhanjak a semmibe.

Újra sziklán állok, de nem felejttem a pokoljárás, sem a feláramlás erejét. „Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úr tetteit! Keményen megfeddett engem az Úr, de nem adott át a halálnak.” (Zsolt 118,17–18)

„A mélységből kiáltok, Uram, hozzád.” (Zsolt 130,1)

Ha mélységben vagy, ne felejtse el, hogy voltál már fent. Ha magasan érzed magad, soha ne felejtse el, hogy milyen mélyről hozott fel Isten.

„Aki hallja az én ígémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van, sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe.” (Jn 5,24)

Néhány szó a halottak napja kapcsán. Az evangélikusok nem tartják ezt a napot, de egyes helyeken egyszerű, csendes, temetői istentisztelet keretében megemlékeznek azokról, akik elmentek. Hálát adnak elődeikért, családtagjaikért és hirdetik az evangéliumot. Úgy, mint temetések alkalmával. Semmi- ben nem lépik át az igei határokat.

Gyertyát, mécses a templomban is gyújtunk minden istentiszteleten, mert számunkra ez Jézus-jelkép: fényt és meleget ad, miközben elfogy. Az isteni áldozat üzenete ez.

Elutasítjuk a pogány, spiritizma szokásokat: például a mécses azért kell, hogy a lelkek megtalálják a sirt... A halottakkal nem kommunikálunk, ennek nincs bibliai alapja. Egyetlen helyen olvasunk ilyenről, amikor Saul megidézteti Sámuel szellemét. A spiritizmus halálos bűn volt Izraelben.

„Ha majd azt mondjátok nektek, hogy forduljatok a halott- idézökhöz és jóvendőmondókhoz, akik suttognak és mormolnak, ezt feleljétek: Nem Istenéhez kell fordulnia a népnek? A holtakhoz kell fordulni az élő helyett? A törvényre és az intelmekre figyeljétek!” (Ézs 8,19–20)

Az elhunytak kiléptek a tér-idő-anyag világból. Hisz- szük, hogy itt és most kell rendeződnie az életünknek. Az exit után kiteljesedik az az állapot, amiben itt élünk: Isten- nel vagy Isten nélkül. Itt még felhossa Isten a napját jók- ra és gonoszokra egyaránt, de ott minden megváltozik. A mennyben nincs már semmi rossz, a pokolban viszont nincs már semmi jó.

„Aki hallja az én ígémet, és hisz abban, aki elküldött en- gem, annak örök élete van, sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe.”

„Dicsőítsétek tehát Istent testetekben!” (1Kor 6,20b)

Nincs jobb, mint Isten jelenlétében lenni. Erre teremtettünk. Amikor szívünkbe árad szeretete Lelke által (Róm 5,5), átéljük létünk lényegét, okát, célját.

Az ő dicsősége, szentsége semmihez nem hasonlítható. Isten dicsőségében lenni óriási erőforrás. A világkeresztén- ség az utóbbi évtizedekben fedezte fel ezt szélesebb körben. Ahogy lenni szokott, némelyek túlzásba estek, és hirtelen minden dicsőítéssé lett. Könnyen elmarad ilyenkor a csend, a bűnfelismerés, az igaz megtérés.

Az ő dicsőségében lenni nem csupán gyülekezetben, ze- nekarral, lelkes énekléssel lehet. Átélehetem tömött villamo- son, hatalmas értekezleten, autózás közben, betegágyban, bárhol, bármikor. Képzeld, akkor is, ha éppen kiabál veled va- laki... Nem egyszerű, de működik. A kivégzett mai mártírok gyakran őt dicsőítik az utolsó pillanataikban.

„Dicsőítsétek Istent testetekben!” – írja Pál. Az egyház év- századokon át lenézte a „bűnös testet”. Görög hatás is érzé- kelhető ebben: a „test a lélek börtöne”. A test a hívőnek ellen- sége, meg kell sanyargatni, netán korbácsolni, szeges övet viselni, mint például a királyleány ott, a szigeten. Ő a nemzetért vezekelt. Sokan ilyen módon küzdöttek a testi vágyak ellen.

Nagy félreértés ez, sok elhajlás, bűn forrása lett a test el- nyomása, megvetése. Ennek az egészségtelen prudériának, törvényeskedésnek esett áldozatul az egyház. Részben en- nek hatására jelent meg a szex-drog-rock jelenség, a szaba- dosság, lázadás, amely napjainkban még inkább elszabadul, sok kárt okozva a teremtetésben.

Isten teremtette a testet is, minden részével, funkciójával együtt. A test a Szentlélek temploma – jelenti ki szintén Pál (1Kor 6,19).

Isten jelenléte ott van gyermekeinek testében, minden testi eseményben. A bennünk lakó Szentlélek (pneuma) megtisztítja, megszenteli, karbantartja a pszükhét (értelem, érzelem, akarat) és a testet.

Adj a Isten ezt az összhangot, harmóniát mindannyiunk- nak!

„Egyetlen pásztort rendelek fölélük, hogy legeltesse őket: szolgámat, Dávidot. Ő fogja legeltetni őket, ő lesz a pásztoruk.” (Ez 34,23)

„Amikor látta a sokaságot, megszánta őket, mert elgyötörtek és elveszettek voltak, mint a juhok pásztor nélkül.” (Mt 9,36)

Ez az ige kizár minden egyház- és gyülekezetvezetői urasko- dást. Vezetőkre szükség van, Isten ad feladatokat egyének- nek, de a hiteles vezető tudja, hogy igazán csak egy Pásztor van az egyháznak: Jézus.

A vezetők túlzott tisztelete veszélyes, nem biblikus. Ők is esendő, jó esetben kegyelemből élő emberek. Az egyháznak olyan vezetőkre van szüksége, akik esendőek, de harcolnak bűneikkel, nem felejtik el, hogy ők is a Főpásztor bárányai. Akik tudnak még sírni, imádkozni, cselekedni, látva az embe- rek elesettségét. Ez vonatkozik minden felelősséget hordozó hívőre is.

Három részben közöljük magazinunkban Sréter Ferenc evangélikus lelkész sorozatát, amely az Evangélikus Evangelizáció egykori, ÉLŐ VÍZ című lapjában jelent meg 1934 és 1944 között.

Tükör előtt – második rész

Beteg elváltozások csak ott vannak, ahol élet van. Halott gyülekezetben, halott „hívőben” nincs betegség. Azonban a betegség nem természetes állapot. Gyógyulni kell! A gyógyulás első lépése a baj felismerése. Tükör elé kell állnunk, hogy lássuk magunkon a kóros elváltozást. Isten gyermekeinek betegségéről mit mutat a tükör?

A tapintatlan

Ha nem is gyakori, mégis közismert alakja a hívő köröknek. Ezt a bűnét a régi életéből szokta magával hozni mint alapbetegséget. Ami a szívén, az a száján, s igen jó volna, ha figyelne az igére: „bölcsen viseljétek magatokat a kívül valók irányában (...)”, a ti beszédek mindenkor kellemes legyen, sóval fűszerezett” (Kol 4,6).

Amit akár „kívül valóknak”, akár lelki testvéreinek mond, az többnyire helytálló és szükséges, rég el kellett volna hangzania, de ahogyan mondja, vagy amikor mondja, azzal gyakorta többet ront, mint használ. Igen nagy kár pedig, mert úgyis olyan kevesen vannak, akik megmondják a „kellemetlen” dolgokat. Tapintatlansága miatt azt is rovására szokták írni, amit imában való előkészület után az Úr mentő szeretetével és vezetésével alázatosan mond (ez az, ami különben hiányozni szokott!), mert az igazság könnyen botránkoztat.

A tapintatos

Kevésbé közismert, miután egyrészt nem kelt feltűnést, másrészt annyi van

belőle, hogy már szinte ő látszik „rendes” hívőnek. „Tapintatosságból” elhallgatja az igazságot, nem nevezi nevén a bűnt, hogy meg ne bántson valakit, és ezen az olcsó úton lehessen kedves mindenki előtt. Ha nem szenved is a hívő pletyka bűnében, „bizalmasan” mégis inkább egy-két barátja előtt fájlalja csak ezt vagy azt a bűnt, mint hogy az Úron kívül azoknak mondaná, akiket illet.

Tenyészni engedi lelki testvérei közt is a visszasságokat, vétkeket, megelégedve azzal, hogy saját maga nem vesz részt bennük. Isten gyermekei előtt bizonyosságot tesz, de a világ fiai közt úgy hallgat Krisztusról és az igazi életéről, mint a csuka. Ha pedig lelkészi, tanítói vagy egyéb szolgálatánál fogva „hivatalosan” beszél is a világ előtt, „szolgálaton kívül” ugyanúgy hallgat. Nem bánt senkit, a légynek se árt a sátán birodalmában, e világ urának teljes megelégedésére.

Nem menti őt az sem, hogy Isten gyermekeinek nagyrésze is még igen érzékeny, úgyhogy nem könnyű megmondani nekik a legkényesebb hibáikat.

A térítő

A tapintatlannal együtt a kevésbé gyakori jelenségek közé tartozik. Ajtóstól ugrik neki az embereknek, de *Samuel Hebich* misszionárius imádságban való előkészülete és küldetése nélkül, s az erre kapott külön talentum nélkül. Saját szakállára dolgozó partizán (jóllehet közösséghez tartozik), aki tiszteletre méltó buzgósággal, de a saját erejével akarja Krisztushoz téríteni – családtagjaitól alkalmi ismerőseiig – mindazokat, akik az útjába akadnak. (Kisebb méretű válfaja ennek az, aki csak a mindennapi életéhez tartozó emberekkel igyekszik ugyanezt cselekedni.) A nagyobb méretű díszpéldány a konferenciák réme. Az új résztvevőt az első napon úgy „megevangelizálja”, hogy jó, ha örökre el nem riad a lelki élettől.

Az álomkóros

Ellentéte a térítőnek. Kisebnek látszó, valóságban azonban sokkal súlyosabb betegség. S még hozzá amíg amaz ritka, addig ebből annál több van. Pedig a többnyire rossz modorú térítő helyett

neki kellene életével és szelíd, de halálosan komoly, mentő szereptől áthatott szavával szüntelenül és mindenkinek hirdetni az ítéletet és a kegyelmet.

Emberekkel találkozik, akiket talán sohasem lát többé, és nem is fáj neki, hogy elmulasztotta az egyetlen alkalmat: segíteni egy veszendő léleknek. Miatta nem veszik az emberek komolyan a kárhozatot, mert méltán gondolhatják, hogy ha a hívők igazán hinnének a pokolban, akkor nem tudnák olyan tétlenül és álmosan nézni, hogy naponként halnak meg hitre nem jutott emberek, és mennek az örök veszedelemre. Dermedt, ólmos bénultság üli meg a hívők táborát, s ezzel az afrikai álmoknál szörnyűbb ragályal csak azt nem fertőzi meg a sátán, aki emberi erővel „térit” és éppen ezért ront.

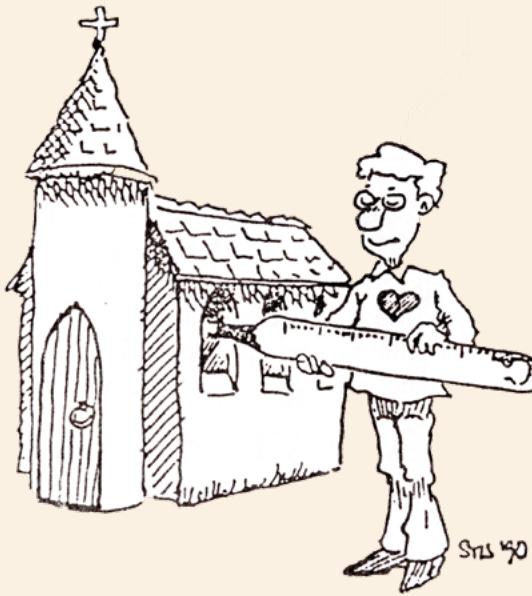
Fehér hollónál ritkább, aki úgy kezd odahullani naponként Krisztus mentő szerelmének karjai közé, hogy azután ezt a féltő, sürgető, gyöngéd szeretetet sugározza mindenki felé. Ezért nézik különcként azt is, akiben a mentésnek ez a szándéka igazán égni kezd. Felébrészhethet-e rá téged az ébredés Ura?

A félbemaradt

Nem ilyen kis kéztükör, de egész tükör terem kellene neki. Olyan sok van belőle, és annyira fontos, hogy elrettentő életnagyságban s minden oldalról lássa meg önmagát. Úgy van a keresztyéniséggel, mint a mesében a vadgalamb a fészekrakással. Felibe-harmadába tanulta meg s már egyre mondta: „tudom, tudom!”. Azóta is csak félig tudja. A félbemaradt hívő nem mondogatja ennyire, de annál inkább éli.

Egész közösségek válnak vérszegénné, langyosodnak el, mállanak szét a félbemaradt keresztyénség miatt. Aki nem határozottan, egészen, megalkuvás nélkül és célegyenest igyekszik, aki nem látja meg újra és újra, hogy mennyire nyomorult és csenevész az egész hívő élete, vagy ha meg is látja, akkor csak sóhajtozik rajta, abból csak angolkóros lelki gyermek válik. Sohase jut érett férfiúságra, ha ugyan el nem sorvad a lelke Isten országának fájdalmasan nagy gyermekhalandóságában. Sajnos, evangélikus közösségeink is tele vannak félbemaradt hívőkkel.

Az angolkór vitaminhiányból ered. Több lelki vitamint! És kevesebb táplálékmentes világi szalmát!

A megkötözött

Egyik fajtája a félbemaradtnak. Néha kirívóan, néha rejtetten jelentkeznek a közösségekben. Istentiszteletről, bibliaóráról, imaközösségből nem szoktak hiányozni, de minden közelebbi ismerősük ismer az életükben beteg pontokat, amelyeken meg vannak kötözve. Éppen csak ők nem látják. A félbemaradt élet nagy vaksága!

Előfordul az is, hogy egy-egy ilyen megkötöttségről tud az ember az életében. Küszködik is vele, de aztán meg-meg adja magát neki. Végül belefárad és megpróbál rejtett nyomorúságaival terhelten hívő életet élni. Úrvacsoráról úrvacsorára tudatosan vétkezve. Nem tudja rászánni magát, hogy magángyónásban napvilágra hozza a kelevényt, hogy megharcolhasson vele életre-halálra. Pedig rámehet az örök élete.

A „hívő bűnös”

Azért idézőjelben, mert tulajdonképpen egész jó kifejezés. Minden hívőre. De nagy veszedelem az, ha elnyugszik az ember azon a gondolaton, hogy amíg testben vagyok, bűnös ember vagyok. Észrevétlenül válik kényelmi párnává a gondolat, elringatja a lelkiismeretet. A megszentelődésért Krisztus Lelke által folytatott keshegyig menő harc elgyengül, és kifomálódik a félbemaradt életnek egyik legmegnyugtatóbb nevet viselő, de éppen azért legveszedelmesebb fajtája.

Az érzékeny

A környezeténél csak őt magát lehet jobban sajnálni, mert neki a legrosszabb. Alattomban elevenen élő őembere minduntalan felszisszen, egyre megbántást gyanít, rosszakarókat és

ellenségeket sejt, úgyhogy szinte soha sincs keserűség nélkül, ítélkező természete közben egyre jobban kifejlődik. Keserű véleménye van emberek egész soráról.

Ezzel szemben a látszatbűnösök közé különösképpen is oda tartozik. Ha nem így lenne, sokkal alázatosabban fogadná nemcsak a képzelt, de a valóságos bántásokat is. Úgy jár fájdalmas szívvel és arcával a világban, mint a szálla és gerenda történetének elrettentő példája. Közösségrontó keresztyén, aki Isten kezében nehezen válik eszközzé, pedig Isten ugyanúgy rásegítené, mint bárki mást, hiszen Megváltónk érte is meghalt s menteni akaró szeretetének teljességével szereti őt is.

Sajnos, ebből az érzékenységből Isten népének többi tagjában is található valamennyi. Ezért megy olyan nehezen egymás feddése: hogy segítő szeretettel kinek-kinek megmondhassuk a bűnét-hibáját, amit önmaga nem lát világosan vagy éppen észre se vesz. Kevesen vannak, akikről eleve tudjuk, hogy őket megbántás nélkül feddhetjük meg testvéri szívvel. Magunknak és másoknak pedig le se mérhető lelki kára származik abból, hogy nem neveljük igazán egymást. Legyen ez igen komolyan imádságunk tárgya!

A savanyú

Az ördög leghatásosabb reklámja. Aki látja, előre elmegy a kedve a megtéréstől. És mégis sokkal több van belőle a hívők közt, mint Isten hálásan, alázatosan örvendező gyermekeiből. A világ róla ismeri nemkívánatosnak, kifosztottnak és lemondással teljesnek a keresztyén életet. Ő „jellemzi” a keresztyénséget. Megsavanyodott társ a templomi életünk (énekzés, imádság, igehirdetés, úrvacsora), a közösségi életünk (sírós, bánatos imádságok túltengése), s megsavanyodott a hívő magánélet is.

Nemcsak az az „emberjelölt” tartozik ide, aki az önmaga erőlködésével vallásos, és a lelki életben igazi örömet soha nem talált. A Lélektől születettek közül is sokan hullnak vissza az első szeretet édes örömeiből a megecetesedett látszatéletbe. Azazhogy: hol van már itt akár csak a látszat is? Új megtérés nélkül szörnyű bacilusgazda a savanyú hívő! Ennek sok minden lehet az oka, mint ahogyan sokféle savanyú íz van a világban. A mélyen járó alapbaj azonban mindig egy: a Krisztussal való eleven közösség hiánya.

Isten plasztikus és hétköznapi valóság

Szeverényi János országos missziói lelkésszel Erdészné Kárpáti Judit beszélgetett hitről, keresztyén életéről.

Gyakran halljuk, hogy mindenki hisz valamiben, hogy szüksége van hitre az embernek.

A felvilágosodás óta voltak olyan irányzatok, amelyek próbálták bizonyítani, hogy léteznek ateista kultúrák, melyek kizárják a transzcendens létét – de nem találtak ilyet. Az ember keresi, hogy mi az élete értelme, és hinni akar valamiben.

Az egy másik kérdés, hogy miben hiszünk. Én hívő családban nőttem fel, de kamasz éveimben sok mindent megkérdőjeleztem, és elhatároztam, hogy semmiben nem fogok hinni, amiről nem tudok meggyőződni. Még amikor hitre jutottam, megtértem és újjászülettem, akkor is azt gondoltam, hogy ha egyszer rájövök, hogy mégis alapja a keresztyén hitnek, akkor elhagyom azt.

A hitre való képességgel, az arra való szomjúsággal visszaélnék egyes ideológiák, közösségek, felekezetek, vallások, és a politika is. Nagy a felelősségünk abban, hogy mit hirdetünk, mit képviselünk.

Olykor a hívő keresztyén ember is felteszi magának a kérdést: Biztos, hogy jó irányba haladok?

A Bibliában is láthatjuk, ahogy a küszködő próféták, az imádkozó emberek perlekedtek Istennel. Gondoljunk csak a szenvedő Jóbra, aki vádolja Istent. Tölem ez távol áll. Én inkább elgondolkodom, vajon Isten akarata szerint élek-e, vagy sem. Belső csendes vezetést élek meg. Van úgy, hogy kapok bibliai igét, útmutatást. De ez együtt jár egyfajta lelki-szellemi állapottal is.

Hiszem, hogy Isten nonstop velünk van, akkor is, amikor alszunk vagy a műtőbe tolnak be, vagy amikor éppen botrány van körülöttünk. Érezhető, halk, belső hangjával a Szentlélek az, aki megerősíthet, felbátoríthat, vagy éppen figyelmeztethet. Vigasztal, pártfogol és helyreállít. Én ezt így élem meg.

Lehet úgy hitben maradni, hogy a bizalmunk megrendül Istenben vagy az ő szeretetében életünk történései, tragédiái során?

Ez attól függ, hogy milyen istenképünk van. Ha egy „jóistenről”, egy automata istenről gondolkodunk, aki állandóan mellettünk van és minden bajtól megment, akkor tévedésben vagyunk.

Itt a földön megvannak a harcaink, küzdelmeink. Ez még nem a mennyország. Ott már nem lesz bűn, de itt még van, itt a gonosz is van hatalma és a keresztyének sorsa sokszor azonos a hitetlenek sorsával. Elég csak a híradót megnézni; az árvizek, tüzek bárkit elpusztítanak. Ezzel számolnunk kell, de olykor egyes hívők átélhetnek különleges őrizetet. Amikor Istennek terve van valakivel, akkor tényleg átvizsi tűzön, vízen és üldöztetésen. Viszont ennek is van határa. Ma is legalább negyven országban üldözik a keresztyéneket, ölik és börtönbe zárják őket.

Teljes tisztelettel és megrendüléssel vagyok azok felé, akik ilyenkor elveszítik az Istenben való bizalmukat. Nem ítélem el őket, mert ezek rendkívül kemény helyzetek és próbák. Isten nem ígért gondtalan földi életet, és ezzel számolni kell. Jézus sem ígért mást a követőinek, mint konfrontációkat, küzdelmeket. „Krisztussal együtt én is keresztre vagyok feszítve: többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem” – írja Pál apostol (Gal 2,20). De hozzátehetjük, hogy átéljük vele a feláldozás erejét is.

A keresztyénség nem a szenvedésről szól, de azt nem kerülhetjük el. A keresztyénség szíve, lelke, központja az öröm, a boldogság, a békesség, a helyére került, áldott, szolgáló élet. Ezen van a hangsúly, de ez küzdelmekkel és harcokkal is együttjár.

Van az embernek szerepe abban, hogyan éli meg a krízist? Például, hogy ilyenkor is Istennél keresi-e a válaszokat?

Nem mindenkinek van erre ereje és hite ilyen helyzetekben. De mondanunk kell ezt a lehetőséget is, mert a többségnek talán jelent valamit, ha erre biztatjuk.

Máté evangéliumában olvashatjuk, hogy egy kánaáni pogány asszony

megy oda Jézushoz, hogy segítsen megszállott leányának, és Jézus nem is válaszol neki (Mt 15,21–28). Végül távördögűzést gyakorol, látva az asszony hitét, amit egyébként Jézus jelenléte hozott létre, és ezzel a hittel fordul hozzá az asszony.

Gondolkodjunk el azon, hogy ez az asszony kér, imádkozik, és nem érkezik válasz. Ezek nem véletlenül íródtak meg a Bibliában. Megtörténik, hogy imádkozunk és nemhogy nincs válasz, hanem még romlik a helyzet.

Isten nagyobb a mi szívünknel, nagyobb a hitetlenségünknel, nem kell szégyellni a megfáradásunkat és az átmeneti hitetlenségünket. Ki lehet mondani: Uram, Jézus, hol vagy? Nem tudok hinni. Ha vagy, segíts rajtam! Jelentsd ki magadat! – Lehetnek ilyen küszködő imáink, de tudnunk kell, hogy Isten nem automata, aki mindent azonnal megold.

Ha ilyen bizonytalan, hogy a keresztyén ember élete egyenesben marad-e, akkor miért éppen a keresztyének Istenében kellene hinni? Miért ne keressük inkább más vallásban a biztonságot?

Azért, mert a keresztyénség nem valóság, nem egy eszköz, nem egy rendszer. Lényege az Istennel való élő kapcsolat. Isten pedig plasztikus és hétköznapi valóság. Jézus életében jelen voltak az örömök, a boldogság, a siker, és ott volt az üldöztetés, nehézség, éhség, fázás, megaláztatás.

Buddháról jegyezték fel, hogy eleinte védett helyzetben élt. Amikor kiment a világba és szembesült a betegség, a szenvedés, a halál valóságával, akkor ezektől megrémült, és visszavonult. Megvilágosodott egy fa alatt, és azt hirdette, hogy ne legyenek vágyaink, mert abból következnek a nehézségek, fájdalmak. Például a pénz vagy társ utáni vágyból.

Az ember élete nem arról szól, hogy csendben elvonul, meditál és nem vágyik semmire. Úgy vagyunk megalkotva, hogy szeretjük a természetet, szeretünk enni, inni, szeretnénk társat. A szeretet, a szerelem feszültséggel is együtt jár. Van benne jó is, rossz is.

Más vallásokban is vannak pozitív motívumok – például Lao-ce gondolatait szokták idézni –, de amit Jézus hozott, az szól igazán az élő Istentől, a mi emberi létünkéről és arról, hogyan lehet mégis ebben a létben embernek maradni, megújulni és áldott életet élni.

Mit ígér Isten ezen az életen túl a hívő embernek?

Aliansz imaközösség alkalmán a Gellérthegyen

Jézus egyszerre beszél múltról, jelenről, jövőről, és azt ígéri, hogy aki hisz őbenne, annak örök élete van. Ezt a hitet megadja nekünk a Szentlélek által, akkor is, ha látjuk a romlást, a leépülést, a betegséget.

Abban a tudatban és tapasztalatban élünk, hogy Jézus jelen van az életben és a haldoklásban, a halálban is. Különben mi értelme lenne az intenzív osztályon olyan haldoklót látogatni, aki már a finisben van, és nem tudja, mi történik körülötte?

Egy ponton túl a mi gondolkodásunk megáll, az értelmünk nem tudja felfogni az örökkévalóság fogalmát. Sok ezer év után sem tudja az emberiség megszokni és elfogadni a halált. Miért? Azért, mert van élet a testi halál után is, csak oda már nincs lehetőségünk bekukucskálni; de hiszünk Jézusnak, hiszünk a Szentléleknek, aki bizonyossá teszi számunkra, hogy örök életünk van.

Lehet, hogy valaki úgy véli, hogy elég, ha magában hisz, kitűzi és megvalósítja a céljait.

Van, aki azt mondja, hogy hiszek Istenben, de magamban egyáltalán nem hiszek. Mindent rábízok, ő majd elintézi, nekem csak engedelmeskednem kell. A másik véglet pedig úgy gondolkodik, ahogy József Attila is leírja: „Magamban bíztam eleitől fogva” (*Kész a leltár* című vers). Ez ellenpontja a reformátusok himnuszának: „Tebenned bíztunk eleitől fogva” (90. zsoltár).

Szeretem holisztikusan, összefüggésében nézni a dolgokat. Miért kellene megtagadnom a magamban való hitet? Van élő Istenem, alapvetően rá fókuszálok, de el kell hinnem azt is, hogy ember vagyok, vannak lehetőségeim, akaraterőm. „Ami előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé” – írja Pál apostol (Fil 3,13). Neki evangéliumi, szentlekes hite volt Krisztusban, de nagyon jól tudta, hogy meg kell tennie a saját részét is.

„Nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm 9,16) De attól még akarni kell, attól még futni kell, csak tudatában kell lenni annak, hogy lényegében az egész életünk a könyörülő Isten kezében van.

Ennek fényében mi a hit és a cselekedetek kapcsolata?

A Bibliából soha nem szabad kiragadni egy-egy mondatot. A Jakab leveléből gyakran idézett mondat – „a hit cselekedetek nélkül halott” (Jak 2,17) – arról szól, hogy a hitnek milyen következményei vannak, de nem arról, hogyan jön létre a hit, és mi a lényege.

A hit alapvetően ajándék, az a jó, ha szentlekes, lényeglátó hitünk van, és akkor nem kell erőlködni, mert a hit valamiképpen mindig megnyilvánul. Ha valaki szerelmes, akkor nem csak ott-hon ül a fotelben és érzi, hogy ő most szerelmes, hanem elindul, cselekszik, jót akar adni a másíknak, akit szeret. Ez a keresztyén hitben is így van. Ha hiszünk a jó Istenben, a megváltó Krisztusban, és követjük őt, akkor olvassuk a Bibliát, imádkozunk, és Isten majd vezetést ad. Azonnal eszünkbe juttat egy nagynéit vagy egy ellenséget, hogy hogyan töltsünk időt velük, hogyan viszonyuljunk hozzájuk.

Erről érdemes beszélni, mert úgy látom, hogy sok vallási közösség élete arra korlátozódik, hogy összejönnek néhány órára egy épületben, aztán élnek egy hétköznapi, „normális” életet. Úgy kell élnünk, hogy minden napunk, minden percünk Istennel van kapcsolatban, az övéi vagyunk. Az istentisztelet pedig olyan, mint az autónak a tankolás. Utána az autó megy, felvesz embereket, szállít szükséges holmikat. Ilyen a keresztyén élet. Nem kell erőlködni, Isten olyan dolgokat, feladatokat bíz ránk, amelyek a mi személyiségünknek felelnek meg.

Az interjú elhangzott a Magyar Evangélikus Rádiómisszió műsorában, és meghallgatható a misszio.lutheran.hu honlap rádió/interjúk menüpontja alatt.

„akik Krisztusban hunytak el” (1Kor 15,18)

Dr. Bakó Géza, a hűséges gyülekezeti felügyelő

(Maráza, 1906. február 3. –
Siklós, 1975. november 17.)

Bakó Géza a vasúttól és köves utaktól távoli kis faluban, Marázán született. Édesapja a százötven embert számláló evangélikus leánygyülekezet kántortanítója volt. A gyermek Géza szüleitől – családi örökségként – megtanulta a mindennapokban való hűséget. Az édesapa prédikált az istentiszteleteken, s végezte a temetések szolgálatát is. Az anyagyülekezet lelkésze Hidasról csak kéthavonként egyszer szolgált Marázán. A „tanító úr” hétköznap betűvetést tanított az iskolában, az egyik este a vetésforgót magyarázta a gazdáknak, a másikon szindarabra készült a fiatalokkal. A „tanítóné asszony” besegített a csecsemők gondozásába, együtt kézímunkázott az asszonyokkal. Így élt a négygyermekes Bakó család a kis faluban a faluért. Ez Krisztus népének életrendje: az életünk nem a miénk. Isten ajándéka. Adottságainkkal és javainkkal együtt azért kaptuk, hogy mindazzal hűséges sáfárként az övét szolgáljuk. A ránk bízottakat, a Teremtő „kicsinyeit”, embertársainkat. Minden bizonnyal ebben a légkörben fordult a tanítóék gyermeke az orvosi hivatás felé.

Magától értődő volt, hogy Bakó Géza és jegyese, Barlay Edit házasságuk megáldásához ezt a jól ismert ígét választották: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját!” (Jel 2,10). Ez az ige hangzott el dr. Bakó Géza temetésén is. Ezzel a mondattal a feltámadott Jézus az akkori szimriai gyülekezetet és minden mai keresztyént a hűségre figyelmezteti. Hiszen könnyű hűnek lenni Krisztushoz az élet napsütötte napjain. Ám a viharok közben is ragaszkodnunk kell hozzá és ki kell tartanunk hivatásunkban, a ránk bízottak között is. A nehéz időkben Isten népét ez a kísértő gondolat fenyegeti: elfeledkezett rólunk az Isten. Amikor pedig a ránk bízottak kerülnek bajba, arra ösztönöz ősellenségünk: „Hárítsd át a feladatok egy részét másra!”. Ilyenkor Istenhez kell kiáltanunk, aki – Pál apostollal szólva – „hűséges, és nem hagy titeket erőtkön felül kísérteni, sőt el fogja készíteni a szabadulás útját is...” (1Kor 10,13). Hiszen „pajzs és páncél az ő hűsége” (Zsolt 91,4). Aki az Úrba kapaszkodik, megerősödik hitében is, hűségében is. Így elnyeri az élet koronáját.

Dr. Bakó Géza közel harminc évig volt a siklói gyülekezet felügyelője. Példát adott az istentiszteleteken való részvételével. Rendszeresen élt az úrvacsorával. Katolikus feleségével együtt támaszai voltak az egymást gyorsan váltó fiatal lelkészeknek, támogatói minden jó ügynek. Gyermeük nem születhetett, ezért sajátjukként támogattak egy rokonleányt nemcsak a diploma megszerzéséig, hanem messze azon túl. **Hűségük mintája, erőforrása és szorgalmazója maga Isten volt.** Bakó Géza ezért is hátrított el minden köszönetet, ünneplést.

Orvosként a betegségekben túl mindig maga a beteg is érdekelte, sorsa, életkörülményei. Amikor 1945-ben a közelgő háború elől Siklós orvosai elmenekültek, ő összegyűjtött egy csoport asszonyt – köztük a város védőnőit – s kiképezte őket a betegek és az elhagyottak ápolására. Ez volt az első népegészségügyi szervezet az országban. A háború után kiépült a tudógondozó és -gyógyító intézetek országos hálózata, ennek járási posztján állt a kezdetektől nyugdíjba meneteléig. A főorvosi szoba falán függő járási térképen egyre fogytak a TBC-s betegeket jelző színes fejű gombostűk. Így lett dr. Bakó Géza „az egészségügy kiváló dolgozója”.

Temetésén a családon és a gyülekezet tagjain kívül számos idős betege is jelen volt. Köztük azok, akiket még nyugdíjas éve alatt vizsgált és gyógyított. Tőlük egy fillért sem fogadott el, s búcsúzásul a gyógyszer árát is kezükbe adta.

Úrvacsora

Íme, minden kész:
jámuljatok az
Úr asztalához.

Várkonyi János
festőművész

Kiss Sándor, az igehirdető költő

(Nagyacsád, 1903. június 5. – Cegléd, 1989. október 28.)

Kiss Sándor kisbirtokos családban született, szülei ötödik gyermekeként. Apja – egy hold termőföld árán – „kitántorgott Amerikába”. Az idősebb testvérek már kiröpültek, s a gyermek Sándor dolga volt beteg édesanyjának és magának megkeresni a mindennapit. Kenyeret dagasztott, a mosott ruhát öblítette a patakban. Tizenegy évesen tehénpásztor lett, három év múlva szilaj ökrökkel szántott, majd vagonkirakásnál dolgozott.

A nagyecsed i evangélikus leánygyülekezet Pápához tartozott, a templomban a bibliai történeteket, az evangélikus iskolában a magyar történelem eseményeit szívta magába. Fiatalon egy – ronggyá olvasott – *Petőfi*-kötet indította versírására. Versei különböző újságokban történt közlése után kötetben is megjelentek (*Ébredő falu*, Főiskolai Könyvnyomda, 1929). Hosszú élete során – ha munkája időt hagyott – írta költeményeit saját és föld nélküli népe sorsáról, az igazságról és annak hiányáról, de egyre inkább Istenről és az emberről. Prózában írta meg „élete regényét”, két kötetben hatszázötven verset hagyott hátra.

Ezekén kívül – szintén kötetnyi versben – beszélt végig Mózes első könyvét, Salamon példabeszédeit, az Énekek énekét. Negyvenöt zsolnárt költött énekelhető formába, s ezen túl még harmincöt éneket írt. Felesége és gyermekei születésnapjára, esküvőkre, munkatársak, orvosok és ápolók köszöntésére, gyülekezeti ünnepekre számos verse született. Rokoni segítséggel Amerikában megjelent munkái tiszteletdíjából írógépet vásárolt. Minden alkotása, írása hibátlan gépeléssel és bekötötten ma is megtalálható családja tagjainál.

1932-ben feleségül vette a beledi születésű *Mátis Lidiát*. A család növekedése és a termőföld elégtelensége miatt Ceglédre költöztek, ott először szőlővel, majd hosszú ideig tejbegyűjtéssel foglalkoztak, később „dohányt vállaltak munkára”. A feleségnek kis tanyai boltja volt. Először a háború tett tönkre mindent, később a tejbegyűjtés vezetői – „ahol csak lehet, ártottak”. Nyugdíjas-ként kőműves mellett dolgozott, majd egy gyár raktárában kapott munkát. A vásárolt kis házát magnagyobbította. Amíg egészsége engedte, a ceglédi

gyülekezet hűséges, templomba járó presbitere volt.

Kiss Sándor hatvanévesen így emlékezett: „Húszéves voltam, amikor a Múza, / Ez égi lányka, keblére öltet...” Máskor Istent dicséri adottságáért: „Nem vagyok én szegény azért, / hogy vagyonom nincsen, / Kincset érő dalos szívvel / Áldott meg az Isten...” Mégsem tartja magát „költőnek”: „... Nem igénylem, / hogy annak tartsatok! / De népem szeretem, / És az ő nyelvére / verseket faragok...” Figyelemmel kísérte a világ fejlődését. Ám hamar észrevette, az élet változik, de az ember nem: „Járjuk az úrt, már mellünket verjük, / Szomszéd bolygókkal megismerkedünk, / A testvér szótlan elmegy mellettünk! / Fölszegett fejrel csillagot nézünk, / S a mellettünk álló lábára lépünk...”

Kiss Sándor – aki életének első felében számos versében tett hitet a teremtető és gondviselő Istenről – verseinek tartalma 1948-ban jelentősen megváltozott. Férfiaknak rendezett gyenesdiási konferencián *Túróczy* püspök igehirdetése hallgatása közben eljutott az őszinte bűnbánatig, a Krisztusban bízakodó bűnbocsánatig, s a Krisztust követő új életig. **Versek tucatjai születtek a Megváltóval történt találkozásáról.** Számos barátjának írt erről, levelét az *Új Harangszó* is közölte. Beszámolójában, verseiben, sőt „végrendeletében” tulajdonképpen igehirdető volt, Isten igéjét hirdette: „Végso utamon pap kísérem! / És néhány éneklő asszony, / A beszéd könyvet ne fakasszon! / Nem temetés az, ami itt van, / Csak költözködés valójában. [...] A búcsúztató rövid legyen! / Megkérem a lelkészt előre, / Erényeimről ne beszéljen! / Mert sok mulasztás terhel engem. [...] Annyit mondjon csak koporsómnál, [...] Az ÚR JÉZUS őt megváltotta / A saját drága vérével!”

Temetése 1989. november 2-án volt népes családja és nagy gyászoló gyülekezet jelenlétében. Az igehirdetés textusa így szólt: „Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három, ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet”

„Ők ketten voltak egész”. A küzdelmekben (többször kezdték nulláról az életet), a munkában és az imádságban is. Sándor bácsi még öregen is szerelmes verseket írt a párjának...

(1Kor 13,13). A lelkészi szolgálat utolsó mondatainak egyike Sándor bácsinak az övéért érzett szeretetéről tanúskodott: „Még egy kérésem volna, jó Atyám! / Ha én ott leszek az égi tanyán, / Idővel mind-mind találjon oda, / Hol nem lesz többé fájdalom soha!”

ID. ZÁSKALICZKY PÁL

* Kiss Sándorról: id. Zászkaliczky Pál: Kiss Sándor népi költő élete és munkássága, *Keresztény Igazság Új folyam* 124. sz. 2019/4. 33-43. Megtálalható az Ordass Lajos Alapítvány honlapján is.

Munkába menet

2023 novemberében tartottuk meg a pestszentlőrinci evangélikus gyülekezet szíves befogadását élvezve a nagy hagyományú cigány imanapot, amelynek témája a „Tartás” volt. A szép számú résztvevő sok és értékes igehirdetést, bizonyágtételt hallgathatott meg. Ezek egyikét közöljük.

Bakay Péter

Reggel fél hétkor felülök a metróra Budapesten, onnan egy buszra, hét órakor vonatra szállok, majd nyolc órakor belépek az iskolába Pest megye egyik településén.

Szeretem ezt a másfél órnyi utazást, főleg mivel éppen ellenkező irányba megyek, mint a fővárosba ingázó tömegek. Megbeszéltem magammal, hogy ilyenkor nem olvasok híreket, nem írok e-maileket, ha fent lennék a Facebookon vagy Tiktokon, azt sem nézegetném. Mit csinállok akkor hát? Felnyitom az antennákat az Úristen felé, vagyis „átszállok” az ő megtartó karjaiba.

Kezdem azzal, hogy kinézek az ablakon, nézem, ahogy az alföldi síkság, a szántóföldek és mezők, a falvak és üzemek elsuhannak melletttem. „Köszönöm neked, Istenem, hogy megőriztél éjjel, engem is, és szereteteimet is. Köszönöm, hogy erőt adtál a felkeléshez, köszönöm ezt az újabb napot, tarts meg ölelésedben, tarts meg tenyeredben egész nap.

Tartsál erősen, amikor ijesztő vagy kellemetlen, kényelmetlen helyzetbe kerülök az iskolában, és ne engedj elmenekülnöm, bár az könnyebb lenne. Kérek erőt ahhoz, hogy szigorú legyek,

ha arra van szükség, de megengedő, amikor arra. Annyival egyszerűbb tanárként vagy ilyennek, vagy olyanak lenni, sokkal nehezebb szigorúnak is, és megengedőnek is lenni.”

Ahogy visz tovább a vonat – tavasztól már tűz be az ablakon a nap, ősz végén, télen pedig már alacsonyan, de felkelt és szemmagasságban van a napkorong –, lassan elérem Budapest határára, suhanunk át Pest megyébe. Imádkozom tovább.

„Istenem, ne csak engem tarts meg, hanem köszönöm, hogy rád bízhatom a diákjaimat is. Mindegyiket, egyenként, osztályonként, angol csoportonként. Tartsd meg mindegyiket – cigányokat és nem cigányokat, ügyeseket és ügyetlenebbeket, félősöket és bátrakat, kigyúrtakat és véznákat, szőkéket, barnákat és feketéket. Azokat is, akiknek tele van a tolltartójuk gyönyörű színes ceruzákkal és filctollakkal, akik gazdagon megrakott szendvicseket esznek az uzsonnaszünetben. És azokat a tanulókat is te tartsd meg, Uram, akiknek üres a tolltartójuk, nincs szendvics a táskájukban és lukas a cipőjük. Tanárként olyan iskoláért imádkozom, amely minden gyerek otthona, minden

gyereket megtart, minden gyereknek tartást ad, minden gyereket szeret.”

Végül megköszönöm az Úristennek, hogy pont azokat a gyerekeket adta nekem, akiket adott: Ramónát és Melisszát, Annabellát és Mirellát, Pistikét, Lacikát, Rikárdót és Bélát. Nem én válogattam őket, és még csak nem is az iskola, hiszen ez az iskola – egy átlagos, semmi különös Pest megyei általános iskola – nem válogathat, hiszen kötelező körzete van. Mivel ez a település egyetlen iskolája, minden gyerek az iskoláé, én pedig pont ilyen iskolát keresem. „Uram, Te sem válogatsz megtartó ölelésedben, én sem válogathatok. A válogatás nagy kísértés egy tanárnak – sőt, egy egész iskolának vagy iskola-rendszernek. Ez tetszik – ez nem; ezt szeretem – ezt nem; ez elég okos – ez nem; ez jöhet – ez nem. Uram, köszönöm, hogy te mindenkit meg akarsz tartani, és kérek, erre a munkára vétezz fel engem is.”

Végül – és most már mindjárt megérkezik a vonatom, begurul a házak közé, az állomásra – kérem az Úristent, hogy tartsa meg a tanártársaimat is a szeretetben. „....Hogy mindannyian úgy tudjunk tanítani, ahogy te tanítasz: ha kell, szigorúan, ha kell, megengedően, de karjaidban megtartva, karjaidban megmaradva.”

Megérkeztem. Ámen.

ITTZÉS SZILVIA

tanár, a kelenföldi evangélikus gyülekezet tagja

Jóhírrrel szolgálnak

A reformáció közismert kulcsszavai a négy „sola”: sola scriptura, sola fide, sola gratia, solus Christus. Vagyis: egyedül a Szentírás, egyedül a hit, a kegyelem és Krisztus. Ötödikként bátran említhetjük a „Sola Rádió” hívószót, a főváros környékén sugárzó és az interneten hallgatható rádióadást is. A Sola Rádió a protestáns keresztyén értékek és szellemiség képviselőjét vállalta fel.

Műsoraik a keresztyénség alapvető tanításait, életvezetési tanácsait bemutató, elemző, azokról beszélgetéseket folytató kulturális és irodalmi magazinok, gyermek- és családi tematikájú adások. Bibliatanulmányok, igehirdetések, liturgikus istentiszteletek, továbbá egyéb hírek és közszolgálati műsortartalom – s ezeken keresztül az evangélium üzenetének hirdetése. A Sola Rádió főszerkesztőjét, dr. Erdélyi Lászlót Zsugyel János kérdezte tevékenységéről, terveikről.

Mióta szól a rádió?

A Sola Rádió budapesti 101,6 MHz frekvenciáját azzal a céllal pályáztuk meg, hogy a reformáció mint vallási és történelmi mozgalom szellemiségét, a Biblia tartalmi üzenetét és hitéleti megjelenését, közösségi értéktérítő szerepét mutassuk be az erre a tematikára épülő rádióműsorokban. A Sola Rádió a reformáció rádiója. Meggyőződéssel képviseljük ennek mondanivalóját és üzenetét ma élő embertársaink számára.

Többéves egyházi rádiós tapasztalattal rendelkezünk korábban is, és erre alapozva pályáztunk a frekvenciára, majd a Sola Rádió 2018. februárban kezdte meg adását. Frekvenciaengedélyünk 2024. decemberig szól, de ennek hosszabbítását a közelmúltban kérvényeztük további hét évre.

Ki a rádió fenntartója?

A Sola Rádió tulajdonosai magánszemélyek, akik függetlenek mind anyagi, mind szervezeti szempontból. Hallgatói támogatásokból és egy egyesület anyagi segítségével, valamint a Médiatanács pályázati támogatásával működünk.

Célunk alapvetően a bibliai evangélium bemutatása és közvetítése, melyet minden keresztyén felekezettől akár függetlenül is, de velük együtt is képviselünk. A műsorok szerkesztésében kiemelt célunk a felekezetek közötti párbeszéd elősegítése, tájékoztatásunk segítségével egymás jobb

Zsugyel János és dr. Erdélyi László

megismerése, ezen belül teret nyújtunk a zsidó kulturális értékek megjelenítésének is.

Ismerik a hallgatóság összetételét, igényeit?

A Sola Rádió huszonnégy órás vallási-kulturális műsorának célja a keresztyén hit és értékrend alapjain szolgálni, tájékoztatni hallgatóit, s így igényes médiafogyasztási alternatívát nyújtani. Ez iránt elsősorban a hitbeli ismeretekkel rendelkező hallgatók érdeklődnek, de műsoraik jelentős része szélesebb kulturális igényeket is kielégít.

Hallgatói visszajelzéseket napi szinten kapunk, ami egyértelmű visszaigazolás számunkra a Sola Rádió evangéliumi magvetésének munkájáról. Szolgáltatunk alapelve a bibliai látásmód, így akár egyetlen istenkereső emberért is végeznénk ezt a szolgálatot, de természetesen hallgatóink száma naponta több ezerre tehető.

Önmagában a rádió létrejötte és majdnem egy évtizedes folyamatos és stabil működése Isten gondviselésének bizonyítéka, ezért emberi megerősítések, hallgatósági felmérések nem támaszkodunk.

Az evangélium üzenetének terjesztésén kívül hogyan érvényesül a közszolgálati és a műsorpoltikában?

A teljes mértékben közszolgálati jellegű műsorok többek között kulturális és irodalmi magazinok, életvezetési és családdal foglalkozó műsorok, zenei válogatások, női magazin, ifjúsági klub, valamint a napi adásban szerkesztett

információs és ismeretterjesztő blokkok, hírek és programajánlatok.

A Sola Rádió célja egy nyugodt és pozitív, reményt adó hang elérése a médiaajánlatok között. Hírműsoraink szlogenje: „Csak jó híreket szolgáltatunk”, ami azt is jelenti, hogy kizárólag olyan tematikából válogatunk, politikai értelemben vett közéleti hírekkel mi nem foglalkozunk. Ez önmagában egyedi a mai médiakínálatban, de ezt is támogatja a Médiatanács. Ezzel nem a mindennapi életünk égető kihívásait és problémáit kerülnék meg, hanem ezekre igyekszünk előremutató megoldást kínálni a Biblia tanításának fényében.

A műsorkínálat és az online adás megtalálható a solaradio.hu honlapon.

A Magyar Evangélikus Rádiómisszió elindulásától kezdve partnere a Sola Rádióknak.
A Lélekhangoló evangélikus műsor a következő időpontokban hallgatható a Solán:

Hétfőtől péntekig: 10.30 és 24.00;
vasárnap: 16.30; csütörtökön: 15.05
 (egyórás műsor)

Hívő nőként a családban

Dr. Győri Józsefné dr. Drenyovszky Irén nyugalmazott gyermekorvos, a Keresztény Orvosok Társaságának tiszteletbeli elnöke. A 2023. október 14-i országos evangelizáció egyik szekciójának vezetőjeként megosztott gondolatait közöljük.

Jézus Krisztusban hívő nő alatt az olyan feleségeket, édesanyákat, nagymamákat értjük, akik hiszik, hogy Jézus Krisztus személy szerint értük halt meg, és engedik, hogy ő irányítsa az életüket. Az ő szerepük nagyon fontos a családban.

Az, hogy valaki férfinak vagy nőnek születik, Isten akaratából kezdettől fogva eldöntött dolog. Fontos, hogy örömmel éljük meg, hogy minek születtünk. Egyszer egy harminc év körüli fiatal nő jött hozzám, aki borzasztóan szomorú volt. Azt mondta, hogy ő már utálja ezt az életet, és legszívesebben meghalna. Nagyon sajnáltam, hogy ekkora bánata van. Akkor jutott eszembe ez az ígérészet: **„örökké tart a gyönyörűség jobboldon”** (Zsolt 16,11b). Egész életemben tapasztaltam, hogy ez akkor is igaz, amikor háború, haláleset vagy komoly betegség ér el. Ha Jézus jelen van, akkor örömet kapunk még a nagy bajban is. A férjemet fél évig ápoltam, és úgy emlékszem vissza ezekre a hónapokra, hogy szinte olyan öröm volt együtt lenni, mint a nász idején. Isten szeretete eszünkbe juttatja azokat az ígéket, énekeket, amelyeken keresztül a legnagyobb mélységben is vigasztalást ad.

Annyi gyönyörűség van az életben; a párvalasztás, a gyermekszületés, a családi élet és sok más. A gonosz meg akar minket rabolni, el akarja venni ezeket a női örömeket. Meg akar fosztani még a gyermekektől is. Az, hogy a genderkérdések felvetődnek, nagy veszedelem.

Egy amerikai pszichiáter, aki azon dolgozott, hogy törölje a betegségek listájáról a homoszexualitást, kikérdezett kétszáz olyan embert, aki megszabadult belőle, és boldog családi életet élt. Úgy kezdett neki ezeknek a beszélgetéseknek, hogy biztos volt abban, hogy nem változhat meg a homoszexuális hajlam. Ateista volt. Megdöbbenéssel fogadta ezeket az eredményeket. Az jó dolog, hogy törölték a homoszexualitást a betegségek listájáról. Az viszont baj, hogy tiltják azt, hogy segítsenek annak, aki szabadulni szeretne. Ezt a pszichiátert is támadták azzal, hogy nem tudja igazolni, hogy az általa kikérdezett emberek igazat mondtak.

Mitől is függ az, hogy valaki férfi vagy nő? Lehet-e ezen változtatni? A negyvennégy testi kromoszóma mellett testünk minden egyes sejtjében jelen vannak a nemi kromoszómák. A férfiaknál ezek: XY, a nőknél pedig: XX. Az, hogy valaki valamelyik szervét levágja vagy átalakítja, nem változtatja meg a nemét. A kromoszómáink meghatározzák a szerveink fejlődését, és pubertáskorban a hormonok beállítják azt az egyensúlyt, amikor teljes nyugalom van. Serdülőkorban az agyalapi mirigy, amely a hormonok fő karmestere, jelzi a véren keresztül a belső elválasztású mirigyeknek, hogy mennyi hormont termeljenek.

Labilis időszak a serdülőkor, az egyensúly beállításának ideje. Ebben a

korban előfordulhat, hogy bizonytalan érzései vannak egy fiatalnak. Manapság, ha olyan gondolata van, hogy inkább az ellenkező nemmel szeretne azonosulni, rábeszéljük, hogy akkor ő ilyen, vállalja fel önmagát. Az átalakítást hormonkezeléssel kezdik. Az a lány, aki ebben a korban férfi hormont kap, steril marad, soha nem lehet gyereke. Divatba jött az elbizonytalanítás azon a téren, hogy valaki férfinak vagy nőnek érzi magát, és azt sugallják, hogy lehet változtatni a nemeken.

Az Énekek énekében olvashatunk egy ígét: „Ne ébresszétek fel a szeretmet, amíg nem akarja!” (Én 8,4b). Fontos, hogy egy kislány tisztán növekedjék fel. Nem kell óvodáskorban a nemi életéről tanítani a gyerekeket. Hagyjuk

őket szépen fejlődni, ahogy az Isten adja, csodálatos módon. A legnagyobb ajándék a szüzesség, amit majdan a társuknak adhatnak.

Gyermekekorvosként több mint negyven éven át családi életre nevelési órát tartottam a körzetünkhöz tartozó általános iskolákban. Minden felső tagozatos osztályban évente egyszer, külön a fiúknak és a lányoknak. A nyolcadik osztályokhoz rendszeresen külső előadót hívtam a FÉK-programtól (Fiatalok az Élet Küszöbén). Az ő fő céljuk meggyőzni a fiatalokat, hogy szüzen menjenek a házasságba. Hozott az előadó egy szépen csomagolt csokoládés dobozt. Ezzel szemléltette, hogy amit már kibontottak, amibe belehaptak, az nem lesz olyan ajándék, mint az érintetlen.

Melyek is azok az örömök és feladatok, amelyek a családban a nőkre várnak? Az élet kezdetén az anyai gondoskodás és védelem fontos minden egyes ember számára. Isten minden szükséges dologgal ellát bennünket, hogy teljesítsük ezt a feladatot. Ilyen az anyai ösztön is, az ösztönös szeretet. A gondoskodás, a táplálás a család felé is megnyilvánul; hogy ünneppé tegyük a közös étkezéseket, azok kellemes légkörben, jó hangulatban teljenek el. A családi ünnepek, születésnapok számontartása, széppé varázsolása is a nőkre hárul.

Fontos, hogy az anya tudja úgy beosztani az idejét, hogy például szombaton elkészíti a vasárnapi ebédet, hogy a család számára ünnep lehessen a vasárnap. Ne felejtsünk el az étkezés elején és végén hálát adni Isten gondoskodó szeretetéért, a számunkra készített ételért. Nem mind-

egy az sem, hogy hálás közösségben vagy veszekedés közben fogyasztjuk el azt.

Az is fontos, hogy örüljenek a szülők annak a gyereknek, akit kapnak. A fiúnak azért, mert fiú, a lánynak azért, mert lány, és annak megfelelően neveljék őket. Úgy öltöztessék, úgy beszéljenek vele, olyan sportokat válasszanak, hogy örüljön neki, hogy ő fiú, illetve lány lett.

A nők fontos szerepe a családban, hogy megszűrjék a csúnya szavakat. Védjük a gyerekek tisztaságát. Nagymamaként sem mindegy, hogy mit mesélünk, mit mondunk az unokáknak. A gyerekek felnőttként is emlékeznek majd, nagyon is megmaradnak azok a szavak, amiket kicsi korban hallottak tőlünk. Az, hogy a gyerek mit hall maga körül, milyen képeket lát, maradandó emlék marad. **Törekedjünk rá, hogy vezérfonal legyen az életünk, amire felnőttként is jó lesz nekik visszagon-dolni.** A lelki tisztaságra is ügyelnünk kell az otthon fizikai tisztasága mellett. A nagymama lehet egy menedékhely, akihez mindig odamehet, akiről akkor is tudja, hogy mi a véleménye, ha ő nem szólal meg.

A béketeremtés, a harcok kikerülése, megelőzése is feladat. A feleségek nagyon könnyen fel tudják hergelni a férjüket például egy rossz szomszéd ellen. A nőknek a családtagok összekötésében is fontos szerep jut. Nem csak a közvetlen családtagok felé, hanem a tágabb rokonság számontartásában, a velük való kapcsolat ápolásában is.

A házastársakról ezt mondja a Szentírás: „...ti asszonyok, engedelmeskedjétek férjetekeknek, hogy ha közülük

egyesek nem engedelmeskednek az igének, feleségük magaviselete szavak nélkül is nyerve meg őket, felfigyelve istenfélő és tiszta életetekre. Ne a külső dísz legyen a ti ékességeitek, ne a hajfonogatás, arany ékszerek felrakása vagy különféle ruhák felöltése, hanem a szív elrejtett embere a szelíd és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes az Isten előtt. (...) És ugyanígy, ti férfiak is, megértően éljétek együtt feleségeitekkel, mint a gyengébb félllel, adjátok meg nekik a tiszteletet, mint örökös társaitoknak is az élet kegyelmében...” (1Pt 3,1–4,7)

Nagyon fontos, hogy hogyan választanak párt a fiatalok. Hogy lehet ezt befolyásolni? Már egész kicsi lányokkal beszélgethetünk, hogy milyen férjet képzeljenek el, és milyet semmiképpen se. Az Isten szerinti értékekre kezdettől fogva taníthatjuk őket.

Végezetül vegyük komolyan Urunk ígérését: „Megismerteted velem az élet útját, teljes öröm van tenálad, örökké tart a gyönyörűség jobboldon” (Zsolt 16,11). Ha Jézus velünk van, akkor is örömben van részünk, amikor baj van. Ez a legtöbb, amit életünkkel képviselhetünk a családban. Példát adhatunk, hogy miként lehet egy életen keresztül örömben és bánatban Jézus jobbán békességben végigmenni életünk útján. Törekedjünk rá, hogy életünk példa lehessen!

Az 2023-as országos evangelizáció hangfelvételei meghallgathatóak a misszio.lutheran.hu honlap igehirdetések és előadások menüpontja alatt.

SZIVÁRVÁNYFOLYÓ

Mindenkor örüljetek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok.

1THESSZALONIKA 5,16-18

A Cano Cristales folyó a szivárvány színeiben pompázik. Mitől olyan színes ez a kolumbiai folyó Dél-Amerikában? Egy apró víz alatti növényről, amely a *Macarenia clavigera* nevet viseli. Júniustól decemberig a piros minden árnyalatában virágzik, a halvány rózsaszíntől a legsötétebb vörösig. Ha hozzáveszed a sárga homokot, a zöld algákat és a kék vizet, máris kész egy nagyjából száz kilométer hosszú folyékony szivárvány!

A *Macarenia clavigera* azonban kényes kis növény. Minden körülménynek megfelelőnek kell lennie a virágzásához. A víz nem lehet túl sekély, mert elfonnyad. Nem lehet túlságosan mély sem, mert elpusztul. Ha nem kap elég nap-sütést, a virágok kifakulnak. Ó, és könnyen leszakíthatod, nehogy hozzányúlj hát!

A *Macarenia* lehet, hogy kényes rá, mikor virágzik, nekünk azonban nem szabadna válogatósnak lennünk. Néha azt mondjuk, várjuk a megfelelő pillanatot, hogy kiálljunk Isten mellett: hogy vége legyen a fociedzéseknak, vagy elkezdődjön a nyár, mielőtt szolgálni kezdenék őt. Ugyan

már, szerintem azért várunk, mert félünk, hogy eredménytelenek leszünk. Ahogyan tartunk attól, hogy a nyári munkából nem jön össze elég pénz, ugyanúgy attól is, hogy hívásunk ellenére a barátunk nem jön el a templomba, vagy esetleg máshogyan utasítanak vissza bennünket. Nekünk azonban nem az a feladatunk, hogy eredményesek legyünk, hanem, hogy szolgáljunk, segítsünk és megosszuk Isten jó hírét, amikor csak lehet. A többiről ő fog gondoskodni. Gyerünk hát: légy bátor és „virágozz” Istenért, amikor és ahol csak lehetőséged van rá.

Uram, olyan sok minden van, aminek örülhetek, de leginkább te teszel boldoggá! Ámen.

GONDOLTAD VOLNA?

Szeretnél látni egy pöttyös tavat? Menj csak el a Kliluk-tóhoz (Foltos-, vagy Pöttyös-tó) a kanadai Brit-Kolumbiában. Pöttyei voltaképpen apró vízfoltok. Akkor jönnek létre, amikor a nyári forróságban elpárolog a tó felső vízrétege. A tófoltokban ásványi anyagok és fémek halmozódnak fel, többek között kalcium, titán és ezüst. Ezek az ásványi anyagok adják a pöttyöknek a sárga, zöld, sötétkék, sőt élénk kék színeit!

Louie Giglio:
Milyen hatalmas
a mi Istenünk!
Encián Kiadó, 2021

Louie Giglio:
Isten lenyűgöző
teremtett világa

Encián Kiadó, 2023

Louie Giglio:
Leírhatatlan
Encián Kiadó, 2020

Tudományos áhítatoskönyvek gyerekeknek. Tudomány és hit?! Igen! A könyvsorozat kötetei száz-száz példán keresztül mutatják be, hogy a körülöttünk lévő világ megismerése hogyan erősíti hitünket és segít közelebb kerülni a szerető, gondviselő, minket név szerint ismerő és megváltó Istenhez.

Bővebb információk elérhetők a kiadó honlapján: encian.hu.

A Leírhatatlan-sorozat mindhárom kötete kedvezményesen megvásárolható közvetlenül a kiadótól: rendeles@encian.hu, illetve elérhető többek között a Luther kiadó Deák téri és Úllői úti evangélikus könyvesboltjaiban.

Retrospektív

Ecce Homo – Munkácsy Krisztusa
fölém hajol, átvérzi estemet...
Bordáim közt eleven lánzsáhegy
– életem kéri egy haláltusa.

Egy elhaló hang: „Elvégeztetett...!”
egy elhaló hang, csak egyetlenegy –
de teljesen kitörli az Idő
könyvéből a ránk-váró végzetet!

SIMAI MIHÁLY

Előzetes a 2024. év missziói programjából

május 25.

Egyházkerületek missziói napja – Dunántúl:
Veszprém, Észak: Miskolc, Dél: Szarvas

június 24–28.

Protestáns missziói lelkész- és munkatársi
konferencia Révfülöpön (MEÖT)

június 30–július 3.

Missziói és munkatársi konferencia
– Piliscsaba (Evangélikus Missziói Központ)

augusztus 16–20.

BalatonNET Balatonszemesen

október 12.

Országos evangelizáció – Budapest, Deák tér

október 13.

Missziói nap az Ökumenikus Tanács
missziói bizottságának szervezésében
– Békéscsaba

Kitekintés

Modellkarrierjét hagyja ott az egyházért

Egy olasz férfimodell, akit korábban a „legszebb férfiként” tartottak számon, bejelentette, hogy lemond a hírnévről és a vagyonról, hogy papnak álljon, írta a *Fox News*. *Edoardo Santini* Firenze közelében nőtt fel, és megnyerte az ABE divatcsoport 2019-es szépségversenyét, és mindössze tizenhét évesen ő lett a legszebb férfi. „Huszonegy évesen azon az úton találtam magam, hogy pap legyek, ha Isten is úgy akarja” – jelentette ki Santini egy, a közösségi médiában közzétett videóban. Hozzátette: megtalálta élete célját, és kijelentette: „Nem hagyom el a szenvedélyeim, csak másképp fogom megélni őket”. Beiratkozott egy szemináriumba, és megkezdte tanulmányait.

Hazudni nem szabad

Egyszer *Aquinói Tamás* szerzetestársai elkiáltották magukat: „Nézd, Tamás testvér, ökrök szállnak az égen!” A középkori filozófiai-teológiai gondolkodás legnagyobb személyisége erre felpattant székéből, odarahant az ablakhoz, kinézett rajta, de miután nem látott semmit, csalódottan visszatekintett társaira. Azok persze majd megszakadtak a nevetéstől, és azt kérdezték: „Tamás, hogy dőlhetett be ennek a tréfának?” „Én inkább elhiszem azt, hogy ökrök szállnak a magasban, mint hogy egy keresztyén tudatosan hazugságot mondjon” – válaszolta.

Ez a cím egy tétel, és akkor is igaz, ha elvitatják *Deák Ferenc*től a kijelentést: „Ha tőlem függene, a sajtótörvénynek csak egy paragrafusa volna: hazudni nem szabad”. Korunk a dezinformáció kora (azaz hamis hírek, álhírek gátlástalan terjesztése). Igazából azt sem tudjuk már, hogy kinek higgyünk. Legalább a keresztyén média tartsa magát az igazság követelményéhez!

„Jézus Krisztus nagyszerű iránymutatás az élethez”

Ezt közölte a Liverpool focicsapat edzője, azaz *Jürgen Klopp*, és keresztyén hitéről beszélt. *Szoboszlai Dominik* edzője ugyanis egy interjút adott, és ebből került ki egy részlet hitéről. Klopp az interjú során elárulta, hogy számára nagyon fontos az Istennel való kapcsolata. Kijelentette: „Hiszek Istenben”. A német származású vezetőedző hozzátette azt is, hogy azt szeretné, ha az emberek elgondolkodnának Jézus Krisztusról, aki meglátása szerint „egy nagyszerű iránymutatás az élethez”, majd kijelentette, hogy az élet ajándék.

Egyébként a híres focicsapat edzője nem először beszél a hitéről. Egy 2016-os interjúból például elmondta, hogy neki nem a futballban elért siker a legfontosabb az életben, majd kijelentette a *BT Sport*-nak, hogy „Keresztyén vagyok, hiszek Istenben”. „Jézus a történelem legfontosabb személye” – mondta egy másik német médiumnak adott interjújában korábban Klopp, amit a *Evangelical Focus* idézett.

Azt is kifejtette, hogy miért hisz Jézus Krisztusban. „Amikor megérkezett a világba, világos küldetést kapott, amit egyáltalán nem könnyű teljesíteni”. „Az élete végén minden bűnt magára vállalt, amiért keresztre feszítették. Ezért Jézus kereszthalála a legnagyobb tett volt, a mit valaha is végrehajtottak, ugyanis mindent megváltoztatott. Nekünk nem kell ezt megtennünk a bűneinkért, és ez hatalmas vigasz.”

Óvodából kitiltott Mikulás

Felmerült, hogy a Mikulás nem látogathatja meg a gyerekeket az osztrák Plainfeld falu (Salzburg) óvodájában. A *Salzburger Nachrichten* jelentése szerint az illetékesek idén nem akarták a Mikulást a gyerekekhez engedni. A probléma ugyanis az, hogy ez a Mikulás hagyományosan püspöksüveget visel, jól látható kereszttel. A jelentés szerint a „sokszínűség” és a „kulturális különbségek” az okai annak, hogy az óvodában megszüntetik a Mikulás-járást. Ráadásul az óvoda azt is hozzátette, hogy sok gyerek fél a piros ruhás férfitől. A falu polgármesterét, *Wolfgang Ganzenhubert* is meglepte ez a magyarázat. Elmondása szerint felháborodott szülők keresték meg, mert nem értették, miért törik meg a szokást annyi év után.

A tiltakozások hatására az óvodapedagógusok azt tervezték, hogy az óvodások szavazzanak arról, hogy hajlandóak-e elfogadni az édességet „egy keresztyéntől”. Ennek a „demokratikus” eseménynek az eredményéről nem érkezett hír.

Egy török parlamenti képviselő esete

Allahhal fenyegette Izraelt *Hasan Bitmez*, majd szívrohamot kapott a szószékpultnál, számolt be róla az amerikai *Newsweek* hetilap. Az elképesztő jelenetről egy videó is készült. A kamera rögzítette azt a pillanatot is, amikor az ötvenhárom éves Bitmez a padlóra esik, miután a beszéd során azt mondta: „Izrael meg fogja tapasztalni Allah haragját”. Ezt követően egyik pillanatról a másikra hátraesett és a földre zuhant. Sajtóértesülések szerint a helyszínen szívmasszázsban részesítették, majd kórházba szállították. Hasan Bitmez később átszállították az ankarai Bilkent városi kórházba, és a média jelentése szerint kritikus állapotban van.

Eutanáziavita újra és újra

Régen folyik már ez a vita, s ez felújult az elmúlt évben. Valaki a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága elé vitte az ügyét, hogy hazánkban is változzon meg a törvény, legyen legitim az eutanázia. Egy definíció: „Az eutanázia a gyógyíthatatlan beteg halálának a beteg kívánságára vagy beleegyezésével történő (aktív vagy passzív) meggyorsítása, illetve a páciens részéről szükségtelennek tartott orvosi beavatkozásról való tudatos lemondás.”

Pár évtizede nagy vihart kavart a *Mégis, kinek az élete?* című amerikai film. Ez egy szobrászművészről szól, aki baleset következtében nyaktól lefelé lebénul. Gyakorlatilag semmit sem tud csinálni, ezért úgy érzi, inkább meghalna. S azért indul a harc a film szerint, hogy az ember dönthesse élet és halál kérdésében. A téma, hogy mi az élet értelme? Mi a halál? Van-e jogunk az életünk végét meghatározni és az életünket lezárni?

Amikor még „hivatalosan” nem létezett Isten, mert egy bizonyos hatalom ezt akarta, kisdíákok meglátták a tanár nénit, hogy templomba jár. Megkérdezték tőle, hogy szerinte van-e Isten. A helyzet veszélyességét nem kell ecsetelni. S ihletett választ kapott, s adott: „Aki hisz benne, annak van, aki nem, annak nincs”. Ehhez hasonlóan: akinek van Istene, s számára a Biblia Isten szava, az nem viszonyulhat úgy az eutanáziához, mint akinek nincs.

A Biblia szerint az életünket személyesen Istentől kaptuk (1Móz 1,26kk és 1Móz 2,7), és személyesen felelünk érte, amikor meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt (2Kor 5,10). Jézus soha nem erőltette magát senkire. Még a harmincnégy éve beteg bethesdai bénától is megkérdezte ott, a gyógyító partján: „Akarsz-e meggyógyulni?” (Jn 5,6). Jézus egyik legdöbbenetesebb mondanása: „Legyen a te hited szerinti!”. Ez többször elhangzik a részéről. Különös jelenet a tanítványok szeme láttára, amikor Jézus a kánaáni asszonynak így szól: „aszszony, legyen úgy, amint kívánod!” (Mt 15,28).

Nekünk nem vitáznunk kell, hanem mindenki előtt bizonyosságot tennünk, e szerint: „Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket örök elhatározása szerint elhívott” (Róm 8,28). Így sem könnyű, de könnyebb.

Könyvajánló: Zsuffa Tünde művei

Kitekintésünkben szeretettel hívjuk fel olvasónk figyelmét Zsuffa Tünde nevére. Minden műve minőségi, lelket-szellemet gazdagító alkotás. Ezekben egy Lélektől ihletett keresztyény író nő szól hozzánk, aki tudja, hogy *Az ég tartja a Földet* (2020), *...a Királyt* (2022), *...a Hazát* (2023), de a mindenséget is. (Ez egy trilógia.)

A hívó (nem csak gyakorló) katolikus szerző hitvallása, bizonyágtétele nekünk is nagyon sokat jelenthet Pál apostol tanácsa szerint: 1Thessz 5,21. „...de mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg...” Nem túlzok, ha azt vallom, Zsuffa Tünde történelmi regényeiben minden értékes és tanulságos.

Jó, ha tudunk róla: Hungary Helps program – Magyarország továbbra is segít

Üldözött keresztyéneket segítő programról van szó, amelynek háromféle tartalma van: humanitárius, gazdasági fejlesztés és a béketeremtés eszközeinek a biztosítása. Az ezzel kapcsolatos törvényt 2024. január 1-től nem csak megerősítette az Országgyűlés, hanem kibővítette az előbbi felsorolás szerint. Ezzel a szerepvállalással Magyarország még jobban tudja érvényesíteni a keresztyén szolidaritást a világ üldözött keresztyénei között, „mert nem a bajt kell Európába hozni, hanem a segítséget odavinni, ahol a baj van”.

Különös és sokatmondó, elgondolkodtató jelenség, hogy a mi korunkban a keresztyénység a világ legüldözöttebb vallása lett, számos drámai hírt lehet olvasni keresztyé-

nek tömeges legyilkolásáról. Hírek szerint évente mintegy ötezer embert gyilkolnak meg világszerte azért, mert Krisztust követi. Európában erre még nem került sor, de naponta tapasztalható gúny, bántó ironia, amit el kell viselnie a keresztyéneknek „felvilágosult” kontinensünkön, s ez sokszor gyilkosabb, mint a vérengző üldözés.

Azbej Tristan államtitkár közölte azt is, hogy Nigériában a legsúlyosabb a helyzet, például 2023 karácsonyán dzsihadista, iszlamista csoportok húsz keresztyén települést támadtak meg és kétszáz keresztyént öltek meg. A támadásokat a karácsonyi istentiszteletek időpontjában hajtották végre.

Összeállította:
RIBÁR JÁNOS

Villáminterjú Czenthe Miklóssal, az Evangélikus Országos Levéltár vezetőjével

Korai emlék

Kiskoromtól gyakran jártunk egy gömőri magyar kisvárosba, Tornaljára, ahol családjunk három és fél évszázadon keresztül élt, ahol maig kedves rokonaink vannak. Megmaradt egy emlék, egy érzés, mikor azon gondolkoztam, hogy miért is választ el tőlük egy határ, mikor mindkét oldalon magyarul beszélnek.

Konfirmáció

1978-ban, Budaváron, *Madocsai Miklós* vezetésével készült fel kis csapatunk, amelyben öcsém és unokatestéim is benne voltak. Maig ható lelki élmény volt, Jézushoz közelítő.

A legviccesebb emlék

A konfirmációs kurzus végén Gyesdiásra mentünk néhány napra: ott egyszer Miklós bácsi bejött, és tréfából eljátszotta, milyen egy ittas ember. De hirtelen nem kapcsoltam, hogy ez vicc, és elsőre kissé megdöbbentem.

Példakép

Édesapám, aki nagyon értékes, de nehéz ember volt. A Felvidék és a magyarság tisztelete nála nagyon előtérbe került. Gömőri szülőföldjének kutatására, értékeinek gyűjtésére, megismertetésre sokat áldozott. Ebben sok mindent tanultam tőle, és igyekeztem folytatni is ezt a Rákóczi Szövetség megalapításánál végzett tevékenységgel, a szepesi hagyományok ápolásával.

Amit megbánt és amire büszke

Talán nagyobb önbizalommal többet ki-

hozhatnék még magamból. Amit azonban sikerült teljes erőbevetéssel csinálni, ott szép eredmények voltak: a Rákóczi Szövetség és a levéltár szervezése.

Egyháztörténet

Arra tanít, hogy ne felejtszünk meg elődeinkről, akik példát adtak hűségéből, kitartásból. Megőrizték a hitet, áldoztak az egyházért. Meg kell őriznünk a múlt értékeit, meg kell ismernünk tényeit, mert ettől többek lehetünk, épülhetünk, és ez erkölcsi kötelességünk is.

Meglepetés

A levéltáros munka csupa meglepetésből áll: hiszen az elmúlt öt évszázad gyűlekezeti, iskolai, egyéni történetei olyan gazdagok és nehezen áttekinthetőek, hogy tanulok szinte mindegyik kutatói kérdésből, megoldásra való törekvésekből, a konzultációkból. Hogyan lehet minél hívebben rekonstruálni a múltat, minél több forrás és irodalom bevonásával?

A levéltáros munka, a kutatás, a kutatók segítése nagyon sok élményt ad, izgalmas felfedezést rejt. De persze a nehézsége is ebből fakad: sokszor az az érzésem, hogy ezt vagy azt az iratcsoporthot még alaposabban meg kellene ismerni, rendezni; evvel vagy avval a témával, korral is jó lenne foglalkozni, de az idő és a lehetőség véges.

Az egyház jövője

Ha értékei és hagyományai felmutatásával sikerül saját útját megtalálnia, jobban ellent tud állni a szekularizációnak, a korszellem káros hatásának. Ha kö-

zösséget tud nyújtani a hozzá fordulóknak, ha jobban ki tudja aknázni a benne levő emberi és intellektuális erőt, ha nem elzárkózik a társadalomtól, hanem próbál bátor és érvényes válaszokat keresni, akkor jobban odafigyelnek rá.

Munkán kívüli időtöltés

Sokat foglalkozom a Felvidék, a Szepesség múltjával, hagyományaival. Szepesi leszármazottak, érdeklődők részvételével egy baráti kör jött létre, ahol nagy élmény a kölcsönös eszmecsere, a családi hagyományok, emlékek megismerése. Ennek a csodálatos és eléggé elfeledett tájnak az újrafelfedezése. És főleg az utóbbi száz év, a Trianon óta eltelt idő szepesi magyar és cipszer kultúrárt elnyelő, elfeledtető időszak feltárása.

Az élet értelme

A köz érdekében hasznosítani azokat a hagyományokat, amelyek építenek, összefogni jó és értelmes emberekkel, ápolni családi, baráti kapcsolatokat. A korszellem túlzásaival szemben megőrizni az emberi, egyházi, nemzeti értékeket.

20-21. század

Nagy ígéretek és nagy csalódások kora. Az anyagi fejlődés csodáival együtt rengeteg hátulütője is volt, van: pusztító háborúk és esztelen diktatúrák bizony nem teljesen véletlenül „jöttek létre”. Az öncélú „fejlődés” olyan átalakulásokat kényszerít a társadalomra, amelyeket az nem tud feldolgozni. Szinte szükségszerűen jönnek létre nehéz és szinte

megoldhatatlan konfliktushelyzetek. Újra és újra az értékek és az emberség szűrőjét kell használni minden „hala-dás” mellett.

Magyarság

Ahogy családunkhoz, szülő- és lakó-helyünkhöz ragaszkodunk, tartozunk azzal, hogy megőrizzük a magyarságot. Számunkra ez a helyszín, a keret, a tájékozódási pont. Nem kizárólagossággal, hanem éppen azért, hogy legyen mindig valahová visszatérni, valamihez viszonyítani. És valamit megőrizni, mert akkor az is megőriz bennünket.

Európa

Cél legyen, de nem öncél. Talán eszköz és módszer a hagyományok és értékek felfedezésére és elérésére. Ma túl sokat használják, visszaélnék nevével, majdhogynem „Európa elrablása” tanúi lehetünk, amikor kizárólagosan anyagi, rejtett hatalmi érdekek céljára akarják felhasználni. Európa múltja több évezredes, határai régen kitűzöttek; egy a nevét viselő szervezet-intézmény nem léphet a helyébe és nem helyettesítheti értelmét. Európa csak sokszínűségével, változatosságával őrizhető meg.

Kedvenceim

Mindenekelőtt a családom, a gyerekek és az unokák.

Kós Károly író és építész nagy példaképem.

Kedvenc italom a szekszárdi kékfuranos és tokaji szamorodni.

Templomként a budavárit említeném, amely külsejében a 19. század végi hagyományos megjelenést őrzi, de belsejében egyszerű és otthonos.

A fákat nagyon szeretem, jelképnek is tartom őket. Gyökereikkel a földbe kapaszkodnak és ágaikkal az ég felé törnek.

Névjegy

Budapesten született apai részről felvidéki eredetű családból. Iskoláit Budapesten végezte: a Toldy Ferenc Gimnáziumban érettségizett, az ELTE történelem–levéltár szakán végzett 1989-ben. A Történettudományi Intézetben dolgozott 1989–1991-ig, 1991–1996-ig németországi ösztöndíjon volt a tübingeni egyetemen. 1996 óta az Evangélikus Országos Levéltárban dolgozik, annak vezetőjeként. Már egyetemista korában részt vett a felvidéki honismereti mozgalomban, kerékpártúrán, 1989–91-ig szervezőtitkárként pedig a Rákóczi Szövetség alapításában. 2008 óta a szépesi baráti kör aktív tagja, a löcsei evangélikus levéltárat rendezte. Négy gyermek édesapja, már két unokája is van.

Keressük ki a Szentírásból az alábbi idézeteket, ahol egy-egy bibliai szereplő bizonyosságot tesz Istenről, és párosítsuk a megfelelő nevekkel, akiknek a szájából elhangzottak. (Az igehelyeket is jelölhetjük.)

1. Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt.
2. De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!
3. Erőm és éneke az Úr.
4. Az Úr, aki megmentett engem az oroszlán és a medve karmától, meg fog menteni ennek a filiszteusnak a kezéből is.
5. Van nekünk Istenünk, akit mi tisztelünk: ő ki tud minket szabadítani...
6. Aki utánam jön, erősebb nálam: arra sem vagyok méltó, hogy a saruját vigyem.
7. Uram, kihez mennénk? Örök élet beszéde van nálad.
8. Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mint az embereknek.
9. Íme látom az eget megnyílva, és az Emberfiát, amint az Isten jobbjára felől áll.

József
Mózes
Sadrak, Mésak, Abéd-Negó
Péter
István
Józsua
Dávid
Keresztelő János
Péter és az apostolok

Szeverényi Jánosné

A helyes megfejtést
a szerkesztőség címére várjuk:
1164 Budapest,
Batthyány Ilona u. 38–40.

Derű

„Uram, ajándékozzál nekem képességet a humor élvezésére. Add meg nekem azt a kegyelmet, hogy megértsem a jó tréfákat is, és így némi boldogságot is átéljek, és másokkal is tudjam közölni.”

Morus Tamás

„A keresztfához megyek”.
Nem mindegy, hogy miért.
Mindenesetre a bika lehet a bűn jelképe.

Forrás: Facebook

Egy túlságosan bonyolultan beszélő igehirdetőről mondta Spurgeon a következőket: „Amikor Thomas Scott kinyomtatta jegyzeteit a *Zarándok útjához*, megkérdezte egy nénitől, hogy érti-e a könyvét. Ő ezt felelte: »Bunyant már elég jól értem, és remélem, hogy Isten segítségével egy napon az ön magyarázó jegyzeteit is meg fogom érteni.«”

Lapzárta után érkezett a hír Czákó Gábor (1942–2024) Kossuth-díjas író haláláról, aki éveken át állandó szerzője volt a Híd magazinunknak. Hálásak vagyunk okos, hitvalló, értékes munkásságáért.

Adjon Isten vigasztalást kiterjedt családjának!

Szülői áldás felnőtt gyermekre

Érted szólok az Úrhoz, gyermekem, hogy ő áldjon meg téged!

Felnőtt vagy már, és pár pillanat múlva elveszítelek, sok dologban majd csak magadra számíthatsz.

Isten áldjon meg téged, ahogy reggel felébredsz, óvja egész nap testedet és lelkedet.

Vezessen téged akkor is, amikor én már nem tudok veled menni.

Isten áldja meg azt a helyet, ahol élsz és tanulsz; mutassa meg feléd szeretettel teli jelenlétét, ahogy én is megmutattam, amikor többször megkérdeztem, hol voltál, és kivel.

Isten áldja meg az utadat, amelyen jársz, és mindenkiét, aki veled tart.

Adjon erőt, hogy különbséget tudj tenni jó és rossz között; és mindig a jó oldalra tudj állni, még ha az több gonddal is jár.

Áldja meg az anyagiakkal kapcsolatos döntéseidet, és tanítson nagylelkűsége azokkal szemben, akiknek kevesebb van, mint neked.

Vezessen igaz utakon, és emlékeztessen rá, hogy néha mások szükségleteit a sajátod elé kell helyezni.

Tanítson megbocsátani, ahogy mi is gyakran megbocsátottunk egymásnak.

Isten töltsön el téged szeretetének megismerésével, amely megvéd téged és megvilágítja utadat, hogy tudhassam, biztonságban vagy az ő szárnyainak árnyékában.

Növekedj az Úrral való kapcsolatodban, és élj annak a felismerésnek a nyugalmaival, hogy ő szeretetével soha nem fog cserbenhagyni téged. Soha nem hagy el, és mindig a közeledben lesz, hogy megvigasztaljon.

Az Úr tudassa veled, hogy én nem aggódom, de még ha néha aggódnék is érted, tudhatom, te biztonságban vagy: annak a kezében, aki hiszem, hogy jobban szeret téged, mint én – a mi Urunk Jézus Krisztus kezében. Ámen.

Imádkozzunk gyermekeinkért, akiket ki kell engednünk a világba, hogy bölcsességben és alázatban éljék életüket, és megtalálják a legjobb utat maguk számára.

Forrás: a Szlovák Evangélikus Egyház Facebook-oldala (ECAV s vami)

A 2024-as év igéje

„Minden dolgotok szeretetben
menjen végbe!” (1Kor 16,14)

